

FLORA DEL MASSÍS DE LA FEMBRA MORTA

JOSEP M. NINOT - RAFAEL V. QUADRADA - EMPAR CARRILLO

Aquest treball va guanyar "ex-aequo" el VI Premi d'Investigació Jaume Caresmar i Alemany, atorgat l'any 1998 i convocat conjuntament per l'Ajuntament d'Igualada i el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada.

Dep. Biologia Vegetal, Univ. Barcelona - Av. Diagonal, 645. 08028 Barcelona

INTRODUCCIÓ

L'estudi florístic d'una àrea geogràfica és un dels treballs més clàssics en el camp de la Botànica. Les *Flores*, o *Catàlegs florístics*, són relacions raonades de tots els tàxons que viuen espontanis en una determinada àrea geogràfica, i, si no s'especifica res més, s'hi tracten els del grup dels cormòfits, això és, fanerògames i pteridòfits. En l'aspecte geogràfic, hi ha flores des de locals, referides a àrees petites, com és la dels voltants d'Igalada (Llensa de Gelcèn, 1955) fins a continentals (*Flora Europaea*, de Tutin et al., 1964-1980).

La llarga tradició florística no vol dir que aquesta mena de recerca hagi perdut actualitat ni, encara menys, interès. En el cas de les flores locals, són d'una gran utilitat en la validació de les d'àmbit més ampli (com la dels Països Catalans, de Bolòs & Vigo, 1984-1995) i són també una bona base per als treballs taxonòmics.

Encara, en un altre aspecte, la relació minuciosa de les plantes d'una zona petita representa un coneixement de detall del patrimoni natural, fet que adquireix importància en relació amb la gestió de la natura, i tenint en compte la notable dinàmica a que aquesta es veu sotmesa actualment. Els canvis d'ús del sòl, amb abandonament de cultius tradicionals i de ramaderia extensiva en benefici d'explotacions més intensives i d'uniformització i banalització del paisatge, i també la destrucció de certs hàbitats molt concrets (torrenteres, fonts, masses forestals tancades...) a causa de la construcció d'infraestructures, modifiquen l'abundància en què es troben moltes espècies; en alguns casos, fan disminuir molt notablement les seves poblacions o fins i tot les eliminen. A l'inrevés, diverses plantes cultivades o introduïdes fortuïtament es naturalitzen, començant pels ambients més antropitzats, com ara marges de cultius i camins o riberals de rius, i poden arribar a formar part de la flora local, alguns cops en substitució d'altres d'autòctones.

En aquest treball, plantegem l'estudi florístic exhaustiu d'una àrea geogràfica relativament petita, subcomarcal, però que aplega una molt notable diversitat vegetal, a causa principalment de la varietat de substrats i de relleus. A més, té l'interès de tractar-se d'una zona només moderadament alterada; tot i que l'home ha deixat i deix la seva empremta per tots els seus racons, no hi ha nuclis de població a l'interior, i les àrees cultivades, encara que abunden, hi són relativament reduïdes i diversificades. Es tracta d'una zona enterament mediterrània, amb la gran majoria de la superfície coberta de pinedes secundàries de pi blanc o de pi pinyer, amb sotabosc de brolles, fins a cert punt monòtones. Però tot i això, i malgrat que tampoc hi ha notables desnivells, aquí i allà apareixen ambients

relativament especials: codines calcàries, fondalades humides, penyasegats esquistosos, lleres de riu..., que possibiliten una flora molt variada. Per aquest motiu, creiem que es tracta d'una àrea de gran interès conservacionista, parcialment ja emparat pel Govern de la Generalitat, que el 1992 va declarar-ne una part, anomenada Roques Blanques, "Espai d'Interès Natural".

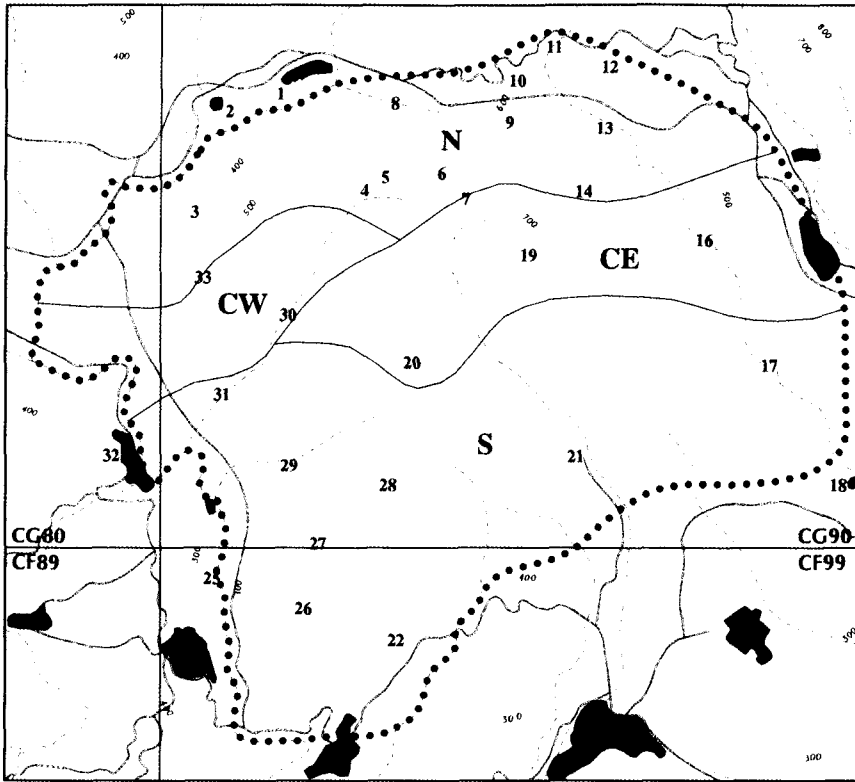

Figura 1. Mapa topogràfic de la zona estudiada. Hi són indicats els quatre sectors considerats: N i CW (calcàries) i CE i S (silícics); i les localitats emprades al catàleg: 1 Castellolí, 2 riera de Castellolí, 3 Soterons, 4 can Jaume Brugués i castell de Sant Jaume, 5 can Muset, 6 font del Ferro, 7 les Morelles, 8 barranc de Güells, 9 can Soteres, 10 coll dels Brucs, 11 can Ventura, 12 can Solà de la balma, 13 barranc de Margarola, 14 Roques Blanques, 15 el Bruc, 16 can Ribera, 17 riera de Pierola, 18 Pierola, 19 serra de la Fembra Morta, 20 puig de l'Avellana, 21 ca n'Aguilera, 22 el Querol, 23 Vallbona, 24 Capellades, 25 riu Anoia, 26 serra de Miramar, 27 serra Llobreia, 28 coll del Bosc, 29 barranc de Font Planes, 30 Masets, 31 barranc del Forn d'en Monner o de Masets, 32 la Pobla de Claramunt, 33 els Mollons. Des d'aquí agraim a l'Albert Ferré la delineació de la figura.

EL MEDI FÍSIC

La zona que hem estudiat (figura 1) ve delimitada a ponent pels cursos del riu Anoia i de la riera de Castellolí; des del poble de Castellolí, el límit passa pel coll dels Brucs, poble del Bruc i va fins quasi Pierola; des d'aquí, tanca per sota de ca n'Aguilera i fins a Vallbona. En total, equival a 58 km². Fisiogràficament, hi destaca sobretot la serra de la Fembra Morta, amb el punt culminant situat a 768 m, i també el puig de l'Avellana i els alts dels Mollons i del coll dels Brucs. Des d'aquestes àrees altes, surten curts barrancs septentrionals que marxen més o menys oblics o transversals (de Güells, de Margarola), i altres valls més marcades cap al sud (de Masets, de Font Planes, de ca n'Aguilera, de Pierola); el riu Anoia, límit sud-occidental, defineix les àrees de més baixa altitud, a uns 250 m.

El clima general de la zona es pot qualificar de mediterrani moderat, o de tendència humida (Nuet, 1987; Bolòs & Vigo, 1984). La part més oriental, semblantment a les localitats de Pierola o d'Esparreguera, deu ser relativament marítima, una mica més humida i menys contrastada de temperatures que la part de ponent, oberta a la conca d'Odena.

Tant els tipus de substrat com el relleu donen lloc a dues parts prou diferenciades: una de calcària i una altra de silícia. La primera (Roques Blanques, coll dels Brucs, Mollons...) està formada sobretot per calcàries, margues i conglomerats calcaris de l'Eocè i per calcàries dolomítiques del Triàsic, mentre que la segona (Fembra Morta, el Bruc, Pierola, Capellades, l'Avellana...) inclou quasi exclusivament pissarres paleozoiques, i un petit nucli de granitoides vora Vallbona. Aquestes dues parts es diferencien força a causa de la flora i dels tipus de comunitats que duen. A més, tant a l'una com a l'altra es poden diferenciar una part més septentrional, més alta i més obaga; d'una altra de més meridional, a més baixa altitud i més tèrmica. A la figura 1, es troben indicats els quatre sectors resultants: N (calcari i frescal), CW (calcari i tèrmic), CE (silícic i frescal) i S (silícic i tèrmic). Sovint, les plantes més muntanyenques es restringeixen als sectors N i CE, mentre que les més termòfiles es troben als S i CW. Igualment, moltes de les plantes restringides als sectors N i CW es poden qualificar de calcícoles, i les que només es fan als S i CE de silicícoles o calcífugues. De tota manera, cal tenir en compte que la part àcida és alhora una mica més marítima que la part calcària, de manera que, en aquesta flora, alguns tàxons podrien semblar acidòfils, quan de fet es deuen trobar lligats més aviat a un clima marítim.

ANTECEDENTS

L'àrea que hem escollit havia estat ja visitada per nombrosos botànics, alguns dels quals n'han publicat dades florístiques més o menys completes. Fins a mitjans de segle, els treballs més locals (Bausili, Llensa; in Nuet, 1987) es refereixen més aviat als voltants d'Igualada, i les obres més extenses (les flors de Catalunya de Costa i de Cadevall) no donen prou precisió geogràfica, de manera que no es pot atribuir quasi cap d'aquelles referències a l'àrea estudiada. Més recentment, han aparegut citacions de plantes en notes florístiques diverses (Bolòs & Vigo, 1979; Carrillo & Ninot, 1979; Nuet, 1981; Quadrada, 1997), en treballs de vegetació (Bolòs, 1967), o en estudis sistemàtics (Arnold, 1981; Canyellas, 1997; Sáez, 1997), les quals representen aportacions valuoses però molt puntuals, que no permeten de fer-se idea del poblament florístic de la zona.

Més recentment, Nuet (1987) publica un catàleg de la muntanya dels Mollons, que representa una aportació molt notable, ja que es tracta d'una flora exhaustiva, i d'una àrea totalment inclosa dins la que ara tractem, en la qual enumera 422 espècies per aquella muntanya, relativament reduïda i no pas massa diversa ecològicament. A més, el treball destaca pel detall fitogeogràfic (localització de les citacions, valoració d'abundància i ecologia de cada espècie...) i també per la rigorositat i precisió taxonòmiques emprades.

Alguns anys més tard, Prat (1995) ofereix un catàleg "d'Igualada i el seu entorn" que s'estén des del Bruc i Capellades fins a Carme i Jorba, i que inclou tota la zona estudiada per nosaltres, o gairebé. Hi relaciona poc més de 300 espècies, nombre que contrasta amb les 422 del catàleg de Nuet (1987), publicat prou anys abans, d'una zona molt més petita i que s'hi troba totalment compresa. Tot i que no és de bon tros una flora completa, aporta algunes dades d'interès de Castellolí, dels Brucs, de Pierola...

Totes aquestes dades precedents han estat incorporades a la nostra flora, però només fem constar referències bibliogràfiques en el cas de tàxons no observats per nosaltres directament, o dels que en tenim molt poques dades pròpies.

METODOLOGIA I MODEL EXPOSITIU DELS RESULTATS

Les dades florístiques en què ens basem han estat aplegades al llarg de força anys, si bé de manera discontinua. Ja l'any 1969, R.M. Masalles, J. Girbal, L. Polo i X. Álvarez, guiats pel seu professor J. Vigo van herboritzar per la zona i van dreçar un primer fitxer, com a treball d'estudiants de biologia. Alguns anys

més tard (1974, 1975), I. Àlvaro, E. Carrillo i J.M. Ninot, també estudiants, varen reemprendre les prospeccions, alhora florístiques i fitocenològiques. Després, E. Carrillo i J.M. Ninot han anat continuant aquesta tasca, més recentment en col.laboració amb R. Quadrada. Des d'aquí, volem agrair l'ajut als predecessors que han col.laborat al llarg d'aquests anys en el resultat que ara presentem; i també als que algun cop ens han acompanyat en les sortides de recerca.

Fruit de les campanyes d'exploració, hem aplegat un fitxer florístic, primer manual i després informàtic, amb uns 2500 registres, corresponents a les vora 900 espècies i subespècies censades. D'aquests registres, o citacions, una bona part estan documentats pels corresponents plecs d'herbari, més de 1500, conservats a l'herbari BCC de la Universitat de Barcelona. D'altra banda, a partir dels vora 300 inventaris fitocenològics realitzats, hem elaborat un segon fitxer que conté les citacions corresponents als inventaris on és present cada tàxon, estructurades per tipus de comunitats; en total inclou unes 5600 citacions florístiques. Aquest segon fitxer, tot i que no conté una part de les espècies més rares, en canvi complementa el primer en algunes de les més banals, que poden passar desapercebudes en una exploració florística. A més, ha estat la base principal a l'hora de definir per a cada espècie la freqüència o raresa generals i també les seves preferències fitocenològiques, o ecològiques.

En l'exposició dels resultats (el catàleg florístic), hem ordenat totes les espècies per ordre alfabètic, per tal de fer més directa la consulta. La sistemàtica i la nomenclatura seguides són a grans trets les de la Flora Manual dels Països Catalans (Bolòs et al., 1993), amb aportacions d'altres obres més recents o que donen tractaments taxonòmics que creiem més ajustats (Bolòs & Vigo, 1984-1995; Castroviejo et al., 1986-98; Tutin et al., 1964-1980).

Hem procurat resumir la informació de cada espècie en una sola frase, dividida en dues parts: una de distribució i una altra d'ecologia. En la primera part, valorem amb un sol qualificatiu el grau de freqüència i el d'abundància, ja que aquests dos aspectes solen anar força aparellats; en sentit ascendent, una planta pot ser: raríssima (una sola localitat), molt rara (dues o tres), rara (força rara, bastant rara), poc freqüent, freqüent (o comuna), bastant freqüent o força freqüent, i molt freqüent. Algun cop esmentem també el grau d'abundància, o bé per reforçar el primer qualificatiu (per exemple, "raríssima i escassa", o "molt freqüent i abundant") o perquè no hi va aparellat (per exemple, "rara però localment abundant", o "freqüent però sempre escassa"). Si no hi ha més indicació, s'entén que es fa referència a tota la zona; altrament, en molts casos

es restringeix a algun dels quatre sectors comentats més amunt (figura 1). Seguidament, dins de parèntesi, esmentem unes poques localitats de referència, a les quals donem un sentit bastant ampli, amb indicació de l'altitud només en casos molt concrets, de citacions biogeogràficament més interessants.

La segona part de la frase indica les comunitats vegetals o els ambients on la planta és més freqüent, de més a menys, utilitzant unitats fisiognòmiques poc complexes. Per tal de precisar més, indiquem dins de parèntesi la unitat o les unitats fitocenològiques corresponents, sobretot aliances i ordres, i més rarament classes (seguint l'esquema tipològic de Bolòs, 1996, o de Bolòs et al., 1993). Finalment, donem els quadrats UTM de 10 km de costat d'on ens consta el tàxon tractat.

Entenem que el catàleg el formen les espècies i subespècies que viuen a la zona de manera espontània, siguin autòctones o naturalitzades; les indiquem en lletra negra. També hem referenciat, en lletra cursiva, força espècies que no considerem incloses pròpiament al catàleg: plantes cultivades (sobretot les agrícoles més esteses), subspontànies (que només viuen allà on es cultiven i poc més, sense estendre's gaire pels seus propis medis), espècies citades per altri però que nosaltres rebutgem, i també alguna que es troba estrictament fora de la zona però que creiem d'interès biogeogràfic.

RESULTATS: CATÀLEG FLORÍSTIC

Acer campestre - L'hem vist al marge dret de l'Anoia, sobre la Pobla. CG80.

Acer monspessulanum L. - Poc freqüent al sector N (Castellolí,...), als boscos caducifolis i als matollars de degradació (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*); alguna mostra pertany a la f. **martinii** (Jord.) Chabert, segurament originada per hibridació amb *A. campestre*. CG80, CG90.

Acer opalus Mill. subsp. **granatense** (Boiss.) Font Quer & Rothm. - Raríssim al sector N (Soterons), en una roureda d'un fondal (Nuet, 1987). CG90.

Acer pseudoplatanus L. - Raríssim, trobat només al barranc de Castellolí, aparentment espontani. CG80.

Aceras anthropophorum (L.) Aiton f. - Localment freqüent a l'extrem més septentrional (can Soterés...; rar a Pierola), als prats secs i en altres ambients oberts (*Thero-Brachypodion*, *Rosmarinetalia*). CG90.

Adenocarpus telonensis (Lois.) DC. - Freqüent i localment abundant a la part esquivosa (Fembra Morta, el Bruc, Miramar...), a les brolles (*Cistion*). CG90.

Adiantum capillus-veneris L. - Rar per tota la zona (Masets, can Ribera, Mollons...), als degotalls. CG80, CG90.

- Adonis annua** L. subsp. **annua** - Raríssima (can Soteres), esporàdica en algun sembrat. CG90.
- Aegilops geniculata** Roth - Poc freqüent però localment abundant (can Soteres, la Pobla...), als erms i marges de camí secs (*Thero-Brachypodion*, *Thero-Brometalia*...). CG80, CG90.
- Aegilops triuncialis** L. - Molt rar (can Ribera, can Ventura), en algun marge de camí. CG90.
- Agave americana** L. - Rara (la Pobla, castell de Sant Jaume...), en algun talús. CG90.
- Agrimonia eupatoria** L. subsp. **eupatoria** - Poc freqüent a la zona calcària (coll dels Brucs, les Morelles, la Pobla...). CG80, CG90.
- Agrostis stolonifera** L. - Rara a tot arreu (can Ribera, Castellolí, la Pobla...), a les jonqueres i altres herbassars higròfils (*Molinio-Holoschoenion*...). CG80, CG90.
- Ailanthus altissima** (Mill.) Swingle - Molt rar (la Pobla, font d'en Sala), vora algú camí. CG80, CG90.
- Aira cupaniana** Guss. - Freqüent i abundant al sector CE i esporàdica als sectors N i S (el Bruc, Font Planes, coll dels Brucs...), als pradells terofítics, a les brolles... (*Helianthemion*). CG90.
- Ajuga chamaepitys** (L.) Schreb. subsp. **chamaepitys** - Poc freqüent per tot arreu (la Pobla, Castellolí, el Bruc...), en camps de secà (*Diploaxion*, *Secalium*). CG80, CG90.
- Ajuga iva** (L.) Schreb. var. **iva** - Raríssima al sector CW (sota Masets, 400 m), en un erm eixut. CG90.
- Alisma plantago-aquatica** L. var. **lanceolatum** (With.) Kunth - Molt rara (barrancs de Castellolí i de Margarola), a l'aigua poc corrent. CG80, CG90.
- Alkanna lutea** DC. - Raríssima (cap a l'Avellana, 420 m), en un talús de camí assolellat. CG90
- Allium ampeloprasum** L. subsp. **ampeloprasum** - Força rar (ca n'Aguilera, Mollons...), en algun erm i marge de camí. CG80, CG90.
- Allium oleraceum** L. - Molt rar (coll dels Brucs, Castellolí), en algun fenassar o marge herbós. CG90.
- Allium paniculatum** L. subsp. **pallens** (L.) Richter - Raríssim: Mollons, als fenassars (Nuet, 1987). CG90.
- Allium roseum** L. - Molt rar (torrent de Masets; Mollons: Nuet, 1987), als marges de camps i camins (*Brachypodion phoenicoidis*). CG90.
- Allium sphaerocephalon** L. - Poc freqüent (can Ribera, coll dels Brucs, Mollons...), als erms, als pradells... (*Thero-Brachypodion*). CG90.
- Allium vineale** L. - Raríssim al sector N: barranc de Güells, en un fenassar humit. CG90.

Allium cepa L., *A. sativum* L., *A. porrum* L. - Cultivats als horts, principalment *A. cepa*, la ceba.

Althaea cannabina L. subsp. *cannabina* - Raríssima: can Ribera, al costat de la casa, probablement espontània. CG90.

Althaea hirsuta L. - Freqüent al sector N i rara a d'altres bandes (Castellolí, coll dels Brucs..., sovell esquistós de l'Avellana), als pradells i erms (*Thero-Brachypodium*). CG90.

Alyssum alyssoides (L.) L. - Mitjanament freqüent per tota la zona (can Jaume, Miramar, el Bruc...), als pradells, als erms, etc. (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG90.

Alyssum maritimum (L.) Lam. - Sembla molt rar, localitzat a la banda més oriental (el Bruc, cap a Pierola), als talussos i erms. CG90.

Alyssum simplex Rud. - Mitjanament freqüent per tota la zona (la Pobla, can Soteres, el Bruc, ca n'Aguilera...), als pradells terofítics i als erms (*Thero-Brachypodietea*). CG90.

Amaranthus albus L. - Relativament freqüent per tota la zona (ca n'Aguilera, Castellolí, Pierola, la Pobla...), principalment als camps de secà (*Diplo-taxion*). CG80, CG90.

Amaranthus blitoides S. Watson - Freqüent i localment abundant (la Pobla, Pierola, Masets, Castellolí...), als camps de secà i també als horts (*Diplo-taxion*, *Panico-Setarion*). CG80, CG90.

Amaranthus deflexus L. - Poc freqüent (el Bruc, la Pobla...), als horts (*Panico-Setarion*). CG80, CG90.

Amaranthus graecizans L. subsp. *sylvestris* (Vill.) Brenan - Freqüent per tot arreu (Castellolí, Pierola, la Pobla...), als conreus, tant de secà com de regadiu (*Diplo-taxion*, *Panico-Setarion*). CG80, CG90.

Amaranthus hybridus L. subsp. *cruentus* (L.) Thell. var. *patulus* (Bertol.) Thell. - Rar, esporàdic (Masets, Pierola...), als horts (*Panico-Setarion*). CG90.

Amaranthus retroflexus L. - Freqüent i abundant per tot arreu (la Pobla, Castellolí, Pierola...), sobretot als camps de secà i als horts (*Panico-Setarion*, *Diplo-taxion*). CF99, CG80, CG90.

Amelanchier ovalis Medik. - Molt freqüent i abundant a la banda calcària (els Mollons, Castellolí, coll dels Brucs...), als boscos (pinedes, rouredes, alzinars...: *Quercion pubescenti-sessiliflorae*) i també als matollars, als cingles.... CG80, CG90.

Ampelodesmos mauritanica (Poir.) T. Durand & Schinz - Raríssima: només n'hem vist una tofa entre can Muset i l'Avellana, en una pineda poc densa. CG90.

Anacamptis pyramidalis (L.) L.C.M. Richard - A la part calcària (can Soteres, Castellolí, Mollons...), on és freqüent a les joncedes i a d'altres prats (*Aphyllanthion*, *Thero-Brachypodium*). CG80, CG90.

Anacyclus clavatus (Desf.) Pers. - Més aviat rar als sectors N i CW (la Pobla, coll dels Brucs, can Jaume Brugués...), als marges de camí, als camps de sembradura i als erms. CG80, CG90.

Anacyclus valentinus L. - Molt rar als sectors CE i S (el Bruc, el Querol), en algun erm. CF99, CG90.

Anagallis arvensis L. - Molt freqüent i a vegades abundant per tota la zona (can Ribera, Castellolí, Masets, l'Avellana, Pierola...), a tota mena de conreus, als erms i als pradells; s'hi troben les dues subespècies, **arvensis** i **foemina** (Mill.) Schinz & Thell., que a vegades conviuen (a can Muset, per exemple). CG80, CG90.

Anarrhinum bellidifolium (L.) Willd. - Localment freqüent al sector CE (el Bruc, can Ribera), als prats i als erms sobre esquists (*Saturejo-Hyparrhenion*, *Helianthemion*). CG90.

Anchusa arvensis (L.) Bieb. - Força rara al sector S (el Querol, la Macarulla), en algun camp de secà o erm. CF99, CG90.

Anchusa italica Retz. - Força rara (vora can Ribera; Castellolí: Prat, 1995; Soterons, Capellades: Nuet, 1987), en camps de secà. CF99, CG80, CG90.

Andryala integrifolia L. - Molt freqüent i abundant a tota la part àcida (el Bruc, Pierola, l'Avellana, Miramar...; riera de Castellolí: Nuet, 1987), a les brolles, als prats i erms, als talussos pedregosos... als ambients oberts (*Cistion*, *Thero-Brachypodietea*...). CF99, CG80, CG90.

Andryala ragusina L. - Raríssima, al llit pedregallós del torrent de can Ribera (450 m). CG90.

Anogramma leptophylla (L.) Link - Raríssima al sector CE (del Bruc a can Ribera, 450 m: Sáez, 1997), localment abundant en talussos esquistosos ombrívols. CG90.

Anthemis arvensis L. - Freqüent en general (can Muset, el Bruc, ca n'Aguilera, la Pobla...), als sembrats i altres conreus de secà i també als pradells terofítics (*Secalio*, *Diplotaxion*...). CG80, CG90.

Anthemis triumfetti (L.) DC. subsp. **triumfetti** - Poc freqüent a les parts altes de la banda esquistosa (l'Avellana, can Ribera), localment abundant en marges de pista i en brolles. CG90.

Anthericum liliago L. - Raríssim (capçal del torrent de Güells), localitzat en algun llistonar sobre codines més o menys ombrívols, on pot fer poblacions nombroses. CG90.

Anthyllis tetraphylla L. - Molt rar al sector CE (can Ribera...), en algun erm. CG90.

Anthyllis vulneraria L. - La subsp. **font-queri** (Rothm.) A. & O. Bolòs, rara a la part calcària (capçal de Güells, Mollons...), en prats irregulars sobre codines (*Thero-Brachypodion*...); CG90. Segons Nuet (1987), també hi ha la subsp.

sampaiana (Rothm.) Vasc. (= *forondae* (Sennen) Cullen) a Mollons, en llocs rocallosos; CG90.

Antirrhinum majus L. - Rar i dispers (can Ribera, els Mollons, serra Conillera...), en talussos i altres indrets pedregosos. CF99, CG90.

Antirrhinum orontium L. - Freqüent a la banda esquistosa i també present a la resta (el Bruc, ca n'Aguilera, Castellolí...), als camps de secà, als pradells i als erms. CG90.

Aphyllanthes monspeliensis L. - Molt freqüent i abundant a la banda calcària (les Morelles, la Pobla, Castellolí...), a les joncedes i també als boscos clars i a les brolles (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Apium nodiflorum (L.) Lag. - Més o menys freqüent en general (riu Anoia, Castellolí, Pierola...), als cursos d'aigua, inundat almenys temporalment (*Glycerio-Sparganion*). CG80, CG90.

Aquilegia vulgaris L. - Raríssima al sector CE (obaga de la Fembra Morta), al marge frescal d'un alzinar. CG90.

Arabidopsis thaliana (L.) Heynh. - Rar a la part esquistosa (l'Avellana, can Ribera...), als pradells terofítics (*Helianthemion*). CG90.

Arabis hirsuta (L.) Scop. - La subsp. **gerardi** Hartman f., rara i dispersa (can Soteres, Font Planes, Pierola...), en llocs pedregallosos poc secs; la subsp. **sagittata** (Bertol.) Nyman, raríssima (capçal de Font Planes). CG90.

Arabis turrita L. - Raríssima (Güells, 600 m), al marge ombrívol d'un torrentet. CG90.

Araujia sericifera Brot. - Subspontània a la Pobla, en algun marge de camí. CG90.

Arbutus unedo L. - Freqüent cap als sectors N i CE, per sobre d'uns 500 m, i més rar a la resta (Fembra Morta, font del Ferro, Pierola...), als alzinars i a les brolles (*Quercetalia ilicis*). CG90

Arctium minus Bernh. - Molt rar, localitzat en algun herbassar ruderal de les vores de l'Anoia (la Pobla, Capellades...). CF99, CG80, CG90.

Arenaria conimbricensis Brot. subsp. **conimbricensis** - Força comuna al sector N, calcari (capçal de Güells, can Muset, torrent de Margarola...), sobretot als pradells sobre codines (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Arenaria serpyllifolia L. subsp. **leptoclados** (Rchb.) Nyman - Molt comuna a tota la zona (Castellolí, l'Avellana, Pierola...), als pradells terofítics i també a d'altres prats i erms (*Thero-Brachypodietea*). CG90.

Argyrolobium zanonii (Turra) P.W. Ball - Força freqüent al sector N i rar a la resta, fins i tot sobre esquists (coll dels Brucs, can Muset, Mollons, sobre Pierola...), als prats vivaços, i també a les brolles, en llocs pedregallosos... (*Rosmarinetalia*...). CG80, CG90.

Arrhenatherum elatius (L.) subsp. **elatius** J. & C. Presl - Poc freqüent (can

Ribera, les Morelles, ca n'Aguilera...), en alguns prats vivaços, brolles i marges (*Rosmarinetalia*, *Brachypodietalia phoenicoidis*...). CG80, CG90.

Artemisia campestris L. subsp. **glutinosa** (Bess.) Batt. - Frequent al sector S i rara al C (Capellades, Masets, Pierola, can Muset...), en marges de camí, talussos i erms diversos. CF99, CG90.

Artemisia herba-alba Asso - Raríssima al sector N (can Jaume Brugués a 550 m, els Soterons), en algun talús de camí assolellat. CG99.

Artemisia verlotiorum Lamotte - Localitzada a les ribes de l'Anoia (la Rata, la Pobla...), on és comuna als herbassars higronitròfils (*Convolvuletalia*...); la indicació d'*A. vulgaris* L. vora l'Anoia (Prat, 1995) segurament s'ha de referir a aquesta espècie. CF99, CG80, CG90.

Arum italicum Mill. - Raríssim, al bosc de ribera del marge dret de l'Anoia, sobre la Pobla. CG80.

Arundo donax L. - Comuna en general (Castellolí, Capellades, Pierola...), fa poblacions als torrents i als talussos poc secs, entre bardisses i altres bosquines. CF99, CG80, CG90.

Asparagus acutifolius L. - Frequent (la Pobla, coll dels Brucs, el Querol, Pierola...), a les garrigues i brolles, als alzinars, als marges (*Rhamno-Quercion*...). CF99, CG80, CG90.

Asperula cynanchica L. subsp. **brachysiphon** (Lange) O. Bolòs & Vigo - Més aviat rara a la banda calcària (sota Masets, can Soterés...), a les brolles i joncedes (*Rosmarinetalia*). CG90.

Asphodelus cerasiferus Gay - Raríssim: una població localitzada a la capçalera de Güells (600 m), en relleixos ombrívols de codines calcàries. CG90.

Asphodelus fistulosus L. - Molt rar (la Pobla...), en algun erm. CG90.

Asplenium onopteris L. (= *A. adiantum-nigrum* L. subsp. *onopteris* (L.) Heufler) - Frequent en general, més abundant a les parts altes esquistoses (Fembra Morta, can Soterés, Pierola, Miramar...), als boscos i matollars (*Quercetalia ilicis*). CF99, CG90.

Asplenium fontanum (L.) Bernh. - Molt rar a la part calcària (capçal de Güells i Mollons, 600 m), a les fissures ombrívols (*Potentilletalia caulescentis*). CG90.

Asplenium petrarchae (Guérin) DC. - Molt rar a la banda calcària (capçal de Margarola, Mollons), a les fissures assolellades (*Asplenion petrarchae*). CG90.

Asplenium ruta-muraria L. - Poc frequent a la part calcària (Mollons, Roques Blanques...), a les fissures (*Asplenietea trichomanis*). CG80, CG90.

Asplenium trichomanes L. subsp. **quadrivalens** D.E. Meyer - Frequent a la part esquistosa, més rar a la resta (serra Conillera, el Querol, coll dels Brucs, Mollons...), en llocs rocosos o pedregallosos, sovint ombrívols (*Asplenietea trichomanis*, *Quercion ilicis*). CF99, CG80, CG90.

Aster sedifolius L. - Poc frequent, i més aviat limitat a la part esquistosa (ca

n'Aguilera, Fembra Morta, Soterons...), en marges de camins i clarianes més aviat frescals. CG90.

Aster squamatus (Spreng.) Hieron. - Frequent i localment abundant a les àrees més antropitzades (marges de l'Anoia, el Bruc, Castellolí...), als herbeis ruderals, principalment als poc secs (*Chenopodietalia*, *Convolvuletalia*...). CF99, CG89, CG90.

Asterolinon linum-stellatum (L.) Duby - Present a tot arreu, però més frequent al sector N, per sobre dels 450 m (coll dels Brucs, can Ribera, Castellolí...), als pradells terofítics i a d'altres prats i erms (*Thero-Brachypodion*...). CG90.

Astragalus hypoglottis L. - Molt rar al sector N (can Soteres, Castellolí), en algun prat calcícola. CG90.

Astragalus monspessulanus L. subsp. **chlorocyaneus** (Boiss. & Reut.) O. Bolòs et al. - No gaire frequent a la part calcària (Castellolí, la Pobla...), a les joncedes i brolles (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Astragalus sesameus L. - Més aviat rar, dispers per tot arreu (can Soteres, la Pobla, el Querol, Pierola...), als pradells i erms (*Thero-Brachypodion*...). CF99, CG90.

Astragalus stella Gouan - Rar al sectors N i CE (Castellolí, el Bruc...), en pradells terofítics i erms (*Thero-Brachypodion*...). CG90.

Atractylis humilis L. - Molt rar a la banda calcària (la Pobla, coll dels Brucs), a les brolles (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Atriplex patula L. - Molt rar a la banda calcària (cementiri de la Pobla, Castellolí), en algun camp de secà. CG80, CG90.

Atriplex prostrata DC. - Localitzat als marges de l'Anoia, on és frequent als herbassars higròfils (*Convolvuletalia*...). CF99, CG80, CG90

Avellinia michelii (Savi) Parl. - Raríssima (can Soteres, 640 m), als pradells terofítics (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Avena barbata Link - Força comuna (el Bruc, ca n'Aguilera, la Pobla, can Soteres...), en diverses comunitats herbàcies més o menys ruderals: conreus de secà, erms, prats, marges.... CG80, CG90.

Avena sativa L. - Cultivada i algun cop espontània als sembrats (Castellolí, la Pobla...). CG80, CG90.

Avena sterilis L. - Força rara a la part calcària (la Pobla, can Jaume Brugués), en algun sembrat. CG80, CG90.

Avenula bromoides (Gouan) H. Scholz - Més aviat poc frequent a la part calcària (Castellolí, Pobla...), a les brolles i a les joncedes (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Avenula pratensis (L.) Dum. subsp. **iberica** (St.-Yves) O. Bolòs & Vigo - Molt frequent i abundant a la banda calcària, molt rara a la resta (coll dels Brucs, Fembra Morta, Masets, els Soterons...), a les joncedes i també a les brolles, als boscos poc densos, als erms... (*Rosmarinetalia*...). CG80, CG90.

Ballota nigra L. subsp. **foetida** (Vis.) Hayek - Força rara al sector S (la Pobla, Pierola), en algun herbei ruderal. CG90.

Barlia robertiana (Lois.) Greuter - Raríssima: sota can Térmens de Pierola, a l'arenys de la riera. CG90.

Bellardia trixago (L.) All. - Raríssima al sector CS (entre el Bruc i can Ribera), en un prat assolat (Hyparrhenietum). CG90.

Bellis perennis L. - Força rar al sector N (can Solà, coll dels Brucs), en algun marge de camí. CG90.

Bellis sylvestris Cyrillo - Força rar als sectors N i CE (can Soteres, obaga de la Fembra Morta), en herbeis ombrejats. CG90.

Beta vulgaris L. subsp. **vulgaris** - Cultivada als horts i algun cop més o menys naturalitzada (marges de l'Anoia, Castellolí...) en algun herbassar higronitròfil (*Convolvuletalia...*). CG80, CG90.

Bidens frondosa L. - Raríssima al marge de l'Anoia (la Rata, 250 m), en un herbassar higronitròfil (*Bidention*). CG90.

Bidens subalternans DC. - No gaire freqüent però localment abundant al sector S (Pierola, ca n'Aguilera...), en algun camp de secà o erm. CG90.

Bifora testiculata (L.) Schult. - Raríssima, observada al coll dels Brucs per E. Velasco, en un sembrat. CG90.

Biscutella laevigata L. subsp. **mediterranea** (Jord.) Br.-Bl. et al. (= *B. valentina* (L.) Heyw.) - Freqüent en general, més a la part esquivosa (Miramar, ca n'Aguilera, el Bruc, capçal de Güells...), en comunitats obertes: prats secs, brolles, erms, roquissars...CF99, CG80, CG90.

Blackstonia perfoliata (L.) Huds. subsp. **perfoliata** - Freqüent a la banda calcària i molt rara a la resta (la Pobla, Castellolí, can Ribera...), en ambients oberts (prats, brolles, erms...). CG80, CG90.

Borago officinalis L. - Rar en general (la Pobla, can Ribera...), en algun herbei ruderal poc sec, al marge de camins o als horts (*Chenopodietalia muralis*). CG90.

Boussingaultia cordifolia Ten. - Subspontània en algun marge d'hort o de camí (Masets...). CG90.

Brachypodium distachyon (L.) Beauv. - Freqüent, sobretot al sector N (coll dels Brucs, Castellolí, can Solà, can Ribera...), als erms i prats secs, i principalment als pradells calcícoles (*Thero-Brachypodion*). CG80, CG90.

Brachypodium phoenicoides (L.) Roem. & Schult. - Molt freqüent i abundant a tot arreu (can Soteres, el Bruc, Mollons, el Querol, Masets...), als prats vivaços (domina les joncedes i els fenassars), a les brolles, als boscos poc densos, als marges de camí i erms... (*Brachypodietalia phoenicoidis*, *Aphyllanthion...*). CF99, CG80, CG90.

Brachypodium retusum (Pers.) Beauv. - Molt freqüent i abundant en general (coll dels Brucs, la Pobla, Pierola, serra Llobreia...), als prats secs i erms (domi-

na els llistonars), a les brolles, als indrets rocallosos, als talussos secs, a les pinedes i bosquines clares (*Thero-Brachypodietea...*). CF99, CG80, CG90.

Brachypodium sylvaticum (Huds.) Beauv. - Frequent, principalment als vessants obacs (font del Ferro, can Ribera, la Pobla, Pierola...), als boscos frescals, a les bardisses i marges de camí humits... (*Quercu-Fagetea*). CG80, CG90.

Brassica fruticulosa Cyrillo subsp. **fruticulosa** - Frequent al sector CE (el Bruc, Pierola...), als camps de secà i als erms (*Diplofaxion...*). CG90.

Brassica napus L. - Algun cop cultivada i molt rarament naturalitzada (la Pobla...) en algun herbassar ruderal. CG90.

Brassica oleracea L. subsp. *oleracea* - Se'n cultiven diverses varietats (col, col·li-flor...) als horts, i rarament es veu espontània vora algun camp o camí.

Briza maxima L. - Més aviat rara a la part àcida (entre el Bruc i can Ribera, el Querol, ca n'Aguilera), als prats secs i erms. CF99, CG90.

Briza media L. - Raríssima (torrent de Güells), en un fondal humit. CG90.

Bromus catharticus Vahl - Raríssim (marge de l'Anoia, 260 m), en un herbassar higronitròfil. CF99.

Bromus diandrus Roth - Frequent en indrets poc secs (Castellolí, la Rata, can Ribera...), en herbeis ruderals, marges de camí... (*Ruderali-Secalieta*). Quasi sempre és la subsp. **diandrus**; CF99, CG80, CG90. En algun cas (el Querol, Font Planes), és la subsp. **rigidus** (Roth) Laínz. CF99, CG90.

Bromus erectus Huds. - Força rar al sector N (can Soterres, camí dels Soterons...), en alguna joncada frescal. CG90.

Bromus hordeaceus L. subsp. **hordeaceus** - Força frequent (coll dels Brucs, Fembra Morta, el Querol, la Pobla...), als pradells, erms i herbeis diversos (*Thero-Brachypodietea...*). CF99, CG90.

Bromus intermedius Guss. - Molt rar al sector N (can Soterres; Soterons: Nuet, 1987), en algun pradell terofític o sembrat. CG80, CG90.

Bromus madritensis L. - Força comú (can Jaume Brugués, el Bruc, ca n'Aguilera, la Pobla...), als camps de secà, als erms i als prats secs. CG90.

Bromus ramosus Huds. subsp. **ramosus** - Raríssim (Güells, 420 m), en un herbassar higronitròfil ombrejat. CG90.

Bromus rubens L. - Frequent en general (Fembra Morta, Castellolí, la Pobla, el Querol...), sobretot als pradells terofítics, i també als camps, als erms, als prats secs.... CF99, CG90.

Bromus squarrosus L. - Molt rar (can Ribera, la Pobla, Mollons), en camps o erms àrids. CG90.

Bromus sterilis L. - Rar (Castellolí, can Ribera, el Querol...), en algun camp de secà o herbei ruderal. CF99, CG80, CG90.

Bromus tectorum L. - Molt rar a la part esquivosa (can Ribera, sobre ca n'Aguilera), en erms i camps pedregallosos. CG90.

Bryonia cretica L. subsp. **dioica** (Jacq.) Tutin - Molt rara al sector S (Miramar), en marges de camí embardissats. CG90.

Bufonia tenuifolia L. - Molt rara al sector N (can Muset, capçalera de Güells), en algun pradell terofític calcícola (*Thero-Brachypodium*). CG90.

Bupleurum baldense Turra - Freqüent al sector N (can Ventura, Castellolí...), als prats terofítics calcícoles de les codines i altres replans secs (*Thero-Brachypodium*). CG90.

Bupleurum frutescens L. - Freqüent a la banda calcària i molt rar sobre esquistes (Mollons, Castellolí, can Oller...), a les brolles i pinedes clares, a les garrigues, als prats secs... (*Rosmarinetalia*...). CG80, CG90.

Bupleurum fruticosum L. - No gaire freqüent però localment abundant (Roques Blanques, Mollons, el Querol...), als alzinars joves, a les bardisses i marges... (*Rhamno-Quercion*). CF99, CG80, CG90.

Bupleurum praealtum L. - Raríssim al sector S: cap a Miramar, al marge d'un camí. CF99.

Bupleurum rigidum L. - Mitjanament freqüent al sector N (can Soteres, sobre Masets...), a les pinedes poc denses, a les jonccades i brolles... CG80, CG90.

Buxus sempervirens L. - Comú i localment abundant al sector N, rar al CW (sobre Masets, Mollons, coll dels Brucs... 400-620 m), als boscos i matollars denses, en ambients poc secs (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.

Calendula arvensis L. - Comuna (Castellolí, la Pobla, Pierola, el Querol...), sobretot als camps de secà i també als erms, a les brolles i prats secs, als horts... (*Diplotaxion*). CF99, CG80, CG90.

Calendula officinalis L. - Cultivada com a ornamental i rarament subspontània (Masets, can Ribera). CG90.

Calystegia sepium (L.) R. Br. subsp. **sepium** - Poc comuna, es troba restringida en algun fondal ombrívol i a les vores de l'Anoia (can Ribera, Castellolí, el Querol, la Rata...), als herbassars higronitròfils (*Convolvulion sepium*...). CF99, CG80, CG90.

Campanula erinus L. - Mitjanament comuna (can Soteres, can Pujol, Masets, el Querol...), als pradells terofítics, als erms, als camps de secà... (*Thero-Brachypodietea*...). CF99, CG90.

Campanula persicifolia L. var. **lasiocalyx** Gren. & Godr. - Raríssima (castell de Sant Jaume, 575 m), en una clariana d'alzinar ombrívol. CG90.

Campanula rapunculus L. - Molt rara a la banda calcària (can Soteres, Masets), en algun fenassar o marge de camí. CG90.

Campanula rotundifolia L. - Nuet (1987) cita aquesta espècie, sense més precisió taxonòmica, de l'obaga dels Mollons; CG80. Suposadament, es deu referir a la subsp. *catalanica* (Podl.) O. Bolòs & Vigo, d'àrea pirinenca i catalanídica, i no pas a la subsp. *rotundifolia* que, dins de Catalunya, es coneix

només de muntanyes pirinenques humides (Bolòs & Vigo, 1995).

Campanula speciosa Pourr. subsp. **affinis** (Schult.) Font Quer - Raríssima al sector N, vista només en un vessant aixeraçallat entre Castellolí i els Soterons (340 m). CG90

Campanula trachelium L. - No gaire freqüent (Pierola, Masets, capçal de Güells...), en algun bosc o herbassar, sempre en ambients ombrívols (*Fagetalia*...). CG90.

Capsella bursa-pastoris (L.) Medik. - No gaire comuna en general (Masets, can Ribera, can Soterons...), als horts i en algun herbei ruderal (*Ruderali-Secalieta*); almenys alguns cops es tracta de la subsp. **bursa-pastoris**. CG90.
Capsicum annuum L. - Cultivat sovint als horts.

Cardamine hirsuta L. - Poc freqüent (Castellolí, can Ribera, Capellades...), en algun herbei més o menys ruderal o conreu. CG90.

Carduncellus monspeliensium All. - Raríssim al sector N (obaga dels Mollons, 500 m), en una jonçada. CG90.

Carduus nigrescens Vill. subsp. **nigrescens** - Rar al sector N (coll dels Brucs...), en alguna clariana amb el sòl remenat. CG90.

Carduus tenuiflorus Curtis - Poc freqüent (Castellolí, can Pujol, Forn d'en Monner...), en herbeis ruderals i camps (*Ruderali-Secalieta*...). CG90.

Carex caryophyllea Latourr. - Raríssim al sector N (obaga de les Morelles, 620 m), en una jonçada. CG90.

Carex distachya Desf. - Poc freqüent a la banda esquistosa (font d'en Sala, Fembra Morta, can Ribera...), als alzinars frescals i boscos similars (*Quercion ilicis*). CG90.

Carex flacca Schreber - Freqüent al sector N i força rar a la resta (Coll dels Brucs, Soterons, Masets, Pierola...), en jonqueres, boscos poc densos, jonçedes i altres herbeis, en sòls poc secs. CG80, CG90.

Carex halleriana Asso - Força comú a la banda calcària i rar a la resta (can Jaume Brugués, Roques Blanques, Pierola...), en brolles, boscos clars, llocs pedregallosos, en sòls més aviat secs. CG80, CG90.

Carex humilis Leysser - Poc freqüent al sector N (coll dels Brucs, Mollons...), en alguna brolla o jonçada (*Ononido-Rosmarineta*), o en carenes rocoses. CG80, CG90.

Carex mairii Coss. & Germ. - Raríssim al sector N (torrent de Margarola, 550 m), al marge d'una bardissa. CG90.

Carex muricata L. subsp. **divulsa** (Stokes) Husnot - Força rar (can Ribera, Masets...), en algun marge de camí frescal. CG90.

Carex pendula Huds. - No gaire freqüent a la banda esquistosa (can Ribera, la Pobla, Masets...), al marge o al llit de torrents (*Fagetalia*...). CG90.

Carex sylvatica Huds. subsp. **pau**i (Sennen) A. & O. Bolòs - Molt rar al sector

S (Masets), en algun bosquet de fons de torrent (*Fagetalia*). CG90.

Carlina corymbosa L. subsp. **hispanica** (Lam.) O. Bolòs & Vigo - Frequent (el Bruc, Masets, el Querol, Castellolí...), en erms, brolles i prats, llocs secs en general (*Brachypodietalia phoenicoidis*...). CF99, CG90.

Carlina vulgaris L. - Molt rara al sector N (Mollons), en fenassars frescals (Nuet, 1987). CG90.

Carthamus lanatus L. - Més aviat rar (can Soteres, el Bruc, ca n'Aguilera...), en algun camp de secà o erm. CG90.

Castanea sativa Mill. - Molt rara (vessant de l'Avellana sobre la vall de ca n'Aguilera, 590-650 m); alguns peus dispersos entre l'alzinar, aparentment espontanis. CG90.

Catananche caerulea L. - Molt rara: obaga dels Mollons, en joncades de l'*Aphyllanthion*, i al cim de la Fembra Morta, sobre esquists. CG80, CG90.

Caucalis platycarpus L. - Raríssim (sota Mollons; el Bruc: Bolòs, 1967), en algun conreu de secà. CG90.

Celtis australis L. - No gaire freqüent, però localment abundant (can Ribera, Miramar, la Pobla...), en alguna torrentada i en altres indrets de relleu trencat, fent part d'alzinars. CF99, CG90.

Centaurea aspera L. subsp. **aspera** - Frequent (el Querol, cementiri de la Pobla, can Muset, can Ribera...), als fenassars, marges de camps, erms i prats secs (*Brachypodietalia phoenicoidis*). CF99, CG80, CG90.

Centaurea calcitrapa L. - Raríssima al sector N (can Soteres), en uns erms. CG90.

Centaurea collina L. subsp. **serratulifolia** (Hayek) Hayek - Raríssima (can Ventura, la Pobla), al marge i a l'interior de camps de secà; hi ha una certa varibilitat pel que fa al color de les flors (més o menys tacades de porpra) i a la longitud de l'espina de la bràctea. CG90.

Centaurea jacea L. - Relativament freqüent als sectors N i CE, en algun herbassar, jonquera o marge de camí frescal; en general es tracta de la subsp. **dracunculifolia** (Duf.) A. & O. Bolòs (Güells, can Ribera, cova de Ponts...), però algun cop (can Soteres) correspon a la subsp. **vinyalsii** (Sennen) O. Bolòs et al. CG90.

Centaurea linifolia L. subsp. **linifolia** - Comuna a la banda calcària i molt rara a la resta (la Pobla, torrent de Font Planes, coll dels Brucs...), a les brolles i també en algun prat sec i bosc clar (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Centaurea melitensis L. - Raríssima al sector N: obaga dels Mollons, en brolles (Nuet, 1987). CG80.

Centaurea paniculata L. subsp. **hanrii** (Jord.) Rouy var. **isernii** (Willk.) Arènes - Raríssima al sector N (can Ventura, 620 m), en una brolla calcícola. CG90.

Centaurea scabiosa L. - Frequent (ca n'Aguilera, la Pobla, Castellolí, Pierola...),

sobretot als camps de secà (*Diplotaxion...*). CG80, CG90.

Centaurea solstitialis L. - Raríssima al sector N: riera de Castellolí, en un camp abandonat (Nuet, 1987). CG80.

Centaureum erythraea Rafn - Molt rar a la part esquivosa, en herbeis de llocs erms; representat per les subspècies **erythraea** (entre can Ribera i Pierola) i **majus** (Hoffms. & Link) Laínz (ca n'Aguilera). CG90.

Centaureum pulchellum (Swartz) Druce subsp. **pulchellum** - Molt rar (el Bruc, can Soteres...), en algun fenassar o marge de camí. CG90.

Centaureum quadrifolium (L.) G. López & Jarvis subsp. **barrelieri** (Duf.) G. López - Nuet (1987) el cita de Mollons, com *C. linariifolium* (Lam.) G. Beck. CG80, CG90.

Centranthus calcitrapae (L.) Dufresne - No gaire freqüent (coll dels Brucs, can Ribera, Miramar...), en pradells terofítics i erms (*Thero-Brachypodietea*). CG90.

Centranthus ruber (L.) DC. - Rar a la part silícia (Capellades, Pierola, el Querol...), en algún talús o marge pedregallós. CF99, CG90.

Cephalanthera damasonium (Mill.) Druce - No gaire freqüent al sector N (Font del Ferro, sobre Masets, Font Planes...), als boscos més o menys frescals i en alguna brolla (*Quercion pubescenti-sessiliflorae...*). CG90.

Cephalanthera longifolia (L.) Fritsch - Més aviat rara (Roques Blanques, Font Planes, Castellolí, Fembra Morta...), en algun alzinar frescal. CG90.

Cephalanthera rubra (L.) L.C.M. Richard - No gaire freqüent al sector N (les Morelles, torrent de les Coves...), en rouredes i comunitats similars (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG90.

Cephalaria leucantha (L.) Roem. & Schult. - Molt rara al sector N (Soterons), en joncedes obagues (Nuet, 1987). CG80, CG90.

Cerastium glomeratum Thuill. - Freqüent (can Ribera, la Pobla, coll dels Brucs...), als camps de secà, als erms i als pradells (*Ruderali-Secalietae...*). CG80, CG90.

Cerastium pumilum Curtis - Força comú (Castellolí, la Pobla, can Pujol...), sobretot als pradells terofítics, i també als camps de secà, als erms, a les brolles... (*Thero-Brachypodietea*). CG90.

Ceratonia siliqua L. - Es veu cultivada en algun camp, o en conreus abandonats.

Ceterach officinarum DC. - No gaire freqüent (can Ribera, capçal de Güells, la Pobla...), en fissures de roca (*Asplenietae*). CG80, CG90.

Chamaecytisus supinus (L.) Link - Més aviat rar al sector N (coll dels Brucs, Font del Ferro...), als boscos clars i a les joncedes, en llocs més o menys obacs. CG90.

Cheilanthes maderensis Lowe - Més aviat rara al sector CE (entre el Bruc i can Ribera), en fissures esquivoses assolellades (*Phagnalo-Cheilanthion*). CG90.

Chelidonium majus L. - Raríssim al sector S (ca n'Aguilera, 450 m), en un marge de camí ombrejat. CG90.

Chenopodium album L. - Molt comú i abundant a les parts més humanitzades (Castellolí, Pierola, el Querol, la Pobla...), a tota mena de conreus i als herbeis ruderals (*Ruderali-Secalietaea*...). CF99, CG80, CG90.

Chenopodium ambrosioides L. - Localitzat al llarg de l'Anoia (sectors S i CW), on sovinteja als herbassars higròfils. CF99, CG80, CG90.

Chenopodium botrys L. - No gaire freqüent a la banda silícia (can Ribera, Pierola...; abundant al Querol), en algun conreu de secà o erm, en sòls pedregallosos (*Diplofaxion*...). CF99, CG90.

Chenopodium murale L. - Força rar (la Pobla, Masets...), en algun conreu. CG80, CG90.

Chenopodium vulvaria L. - Més aviat rar (Castellolí, la Pobla...), als conreus (*Polygono-Chenopodietalia*). CG80, CG90.

Chondrilla juncea L. - Força freqüent (Pierola, Masets, Castellolí...), als conreus de secà i també als erms, als prats secs i als marges (*Diplofaxion*...). CF99, CG90.

Chrozophora tinctoria (L.) A. Juss. subsp. **tinctoria** - Raríssima (sota Masets, 360 m), al marge d'un camí. CG90.

Chrysanthemum segetum L. - Freqüent al sector S i rar al CE (ca n'Aguilera, el Querol, el Bruc...), als conreus de secà, en sòl esquistós o sorrenc (*Diplofaxion*). CF99, CG90.

Cichorium endivia L. subsp. *endivia* - L'escarola es cultiva força als horts.

Cichorium intybus L. - Freqüent a la banda calcària i més rar a la resta (Castellolí, Vallbona, la Pobla...), als herbeis no gaire secs de marge de camí (*Trifolio-Cynodontion*...). CF99, CG80, CG90.

Cirsium acarna (L.) Moench - Raríssim al sector S (el Querol, 300 m), en un olivet. CF99.

Cirsium arvense (L.) Scop. - Freqüent, més aviat a la part calcària (Castellolí, Pierola, la Pobla...), sobretot als camps de secà, i també en algun hort, erm, marge de camí... CG80, CG90.

Cirsium echinatum (Desf.) DC. - Molt rar al sector N (sobre Castellolí; Soterons: Nuet, 1987), en marges de camí herbosos. CG80, CG90.

Cirsium eriophorum (L.) Scop. subsp. **richterianum** (Gillot) Petrak var **costae** (Sennen) O. Bolòs & Vigo - Raríssim al sector N, entre can Soteres i la font del Ferro. CG90.

Cirsium monspessulanum (L.) Hill - Rar a la part calcària i als marges de l'Anoia (barranc de Güells, la Pobla, Vallbona...), a les jonqueres i altres herbassars higròfils (*Molinio-Holoschoenion*). CF99, CG80, CG90.

Cirsium vulgare (Savi) Ten. - Més aviat rar a la banda calcària (Castellolí, la

Pobla, Masets...), en herbassars higronitròfils (*Convolvulion sepium...*). CG80, CG90.

Cistus albidus L. - Molt comú i abundant a tot arreu (Fembra Morta, coll dels Brucs, ca n'Aguilera, la Pobla...), sobretot a les brolles, on pot dominar, i també als boscos poc densos, a les garrigues i als prats secs (*Rosmarino-Ericion, Cistion...*). CF99, CG80, CG90.

Cistus clusii Dunal - Molt rar al sector N (voltants del coll dels Brucs), a les brolles (*Rosmarino-Ericion*). CG90.

Cistus monspeliensis L. - Molt comú i abundant a la part silícia i més aviat rar a la resta (coll dels Brucs, Pierola, l'Avellana, serra Llobreia...), a les brolles i en algun erm o bosc clar (*Cistion*). CF99, CG90.

Cistus salviifolius L. - Més aviat rar a la banda silícia i al sector N (coll dels Brucs, Fembra Morta, el Querol...), en alguna brolla (*Cistion*). CF99, CG90.

Clematis flammula L. - No gaire freqüent (can Ribera, la Pobla...), en garrigues, bardisses, alzinars joves, brolles, marges... (*Quercetea ilicis...*). CG90.

Clematis vitalba L. - Força freqüent (Castellolí, la Pobla, ca n'Aguilera, el Bruc...), a les bardisses, als boscos caducifolis i als alzinars frescals, en alguns marges i herbassars... (*Prunetalia spinosae...*). CG80, CG90.

Clypeola jonthlaspi L. - Raríssima al sector N (capalera de Margarola), en un pradell terofític. CG90

Cnicus benedictus L. - Molt rar al sector S (sota Masets, el Querol), en algun camp o marge de camí. CF99, CG90.

Colutea arborescens L. subsp. **gallica** Browicz - Més aviat rara al sector N (capçal de Margarola, les Morelles...), en alguna roureda o bosquina de substitució (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG90.

Conopodium ramosum Costa - Freqüent al sector N i molt rar al CE (coll dels Brucs, Güells, Fembra Morta..., 440-720 m), en matollars i boscos poc densos, en roquissars obacs... CG90.

Convolvulus althaeoides L. subsp. **althaeoides** - Rar a la banda silícia (del Bruc a can Ribera, Pierola, el Querol...), en algun prat sec, erm o marge herbós. CF99, CG90.

Convolvulus arvensis L. - Molt freqüent, principalment a les àrees humanitzades (el Bruc, Vallbona, la Pobla...); sobretot als camps i horts, i també als erms, als herbeis ruderals... (*Ruderali-Secalietae...*). CF99, CG80, CG90.

Convolvulus cantabrica L. - Força freqüent al sector N i rar a la resta (Castellolí, coll dels Brucs, can Ribera...), als pradells terofítics i altres prats secs (*Thero-Brachypodion...*). CG90.

Convolvulus lanuginosus Desr. - Molt rar a la banda calcària (Castellolí; Mollons: Nuet, 1987), en costers rocosos i secs. CG80, CG90.

Convolvulus lineatus L. - Molt rar (entre can Jaume Brugués i Mollons), en

marges secs de camps o en clarianes de brolles. CG80, CG90.

Conyza bonariensis (L.) Cronq. - No gaire freqüent (can Ribera, la Pobla, Castellolí...), als herbassars ruderals. CG80, CG90.

Conyza canadensis (L.) Cronq. - No gaire freqüent (sobre ca n'Aguilera, Vallbona...), als herbassars ruderals, marges de camí... CF99, CG90.

Conyza sumatrensis (Retz.) E. Walker - No gaire freqüent als sectors S i CW (la Pobla, l'Avellana...), en marges de camí, clarianes forestals, herbassars higronitròfils.... CG80, CG90.

Coriaria myrtifolia L. - Molt freqüent (Masets, Capellades, l'Avellana, el Bruc...), a les bardisses, als marges de camí, a les clarianes, als boscos frescals no gaire densos... (*Pruno-Rubion*). CF99, CG80, CG90.

Coris monspeliensis L. subsp. **monspeliensis** - Més aviat rar a la part calcària (la Pobla, coll dels Brucs...), a les brolles clares (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Cornus sanguinea L. - Molt freqüent a la banda calcària i rar a la resta (Castellolí, la Pobla, Font Planes...), als boscos caducifolis i a les bardisses, sobretot als fondals (*Quercu-Fagetea*). CG80, CG90.

Coronilla emerus L. - No gaire comuna al sector N i molt rar al CE (Castellolí, sobre Masets, can Ribera...), a les rouredes i als alzinars frescals (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG90.

Coronilla minima L. - La subsp. **lotoides** (Koch) Nyman, més aviat rara a la banda calcària (Castellolí, la Pobla...), a les brolles (*Rosmarino-Ericion*); CG80, CG90. La subsp. **minima**, restringida al sector N (coll dels Brucs, les Morelles...), on sovinteja a les joncedes (*Aphyllanthion*). CG90.

Coronilla scorpioides (L.) Koch - Freqüent (can Ribera, can Muset, el Querol...), als camps de secà i també en algun erm i prats sec (*Diplotaxion, Secalio*...). CF99, CG90.

Corylus avellana L. - Més aviat rar (font de can Sala, can Ribera, Castellolí...), als fondals, fent part de bosquets ombrívols i frescals (*Fagetalia*...); CG80, CG90. També es veu la varietat cultivada de la mateixa espècie a la part esquitosa, algun cop en conreus en actiu i més aviat en camps ja abandonats (el Bruc, ca n'Aguilera...).

Corynephorus divaricatus (Pourret) Breistr. subsp. **divaricatus** - No gaire freqüent al sector CE (el Bruc, can Ribera...), als pradells terofítics, als erms i prats secs... (*Helianthemion*). CG90.

Cosentinia vellea (Aiton) Tod. - Aquesta espècie consta a l'annex de flora protegida del Decret 328/1992 de la Generalitat, d'aprovació de l'Espai de Roques Blanques; ha de tractar-se d'alguna confusió nomenclatural (amb *Cheilanthes maderensis* o amb *Notholaena marantae*).

Crataegus monogyna Jacq. subsp. **monogyna** - Força freqüent (la Pobla, Güells,

can Ribera...), als boscos caducifolis i en algun matollar, alzinar frescal, marge de camí o de torrentera... (*Quercus-Fagetes*). CG80, CG90.

Crepis albida Vill. subsp. **macrocephala** (Willk.) Bab. - Molt rara al sector N (Mollons, capçal de Güells), en algun indret rocallós obac. CG80, CG90.

Crepis bursifolia L. - Raríssima al sector N (vora can Soteres, 640 m), en un erm calcigat. CG90.

Crepis foetida L. - Molt rara a la part silícia (del Bruc a can Ribera, sobre el Querol), en algun camp de secà o pradell terofític. CF99, CG90.

Crepis pulchra L. - Molt rara al sector N (Castellolí..., 400-570 m), en algun marge de camí. CG90.

Crepis sancta (L.) Bornm. - Força rara (Castellolí, la Pobla, el Bruc...), als conreus de secà i als erms. CG80, CG90.

Crepis vesicaria L. subsp. **taraxacifolia** (Thuill) Schinz & Keller - Frequent (coll dels Brucs, Pierola, la Pobla...), als conreus de secà, marges de camí i erms. CG80, CG90.

Crucianella angustifolia L. - No gaire frequent, i escassa (can Ventura, l'Avellana, Castellolí...), sobretot als prats terofítics calcícoles (*Thero-Brachypodium*...). CG90.

Crupina vulgaris Cass. - Frequent al sector N, rara a la resta (coll dels Brucs, can Ribera, Castellolí...), als prats terofítics calcícoles (*Thero-Brachypodium*...). CG80, CG90.

Cucumis melo L., *C. sativus* L., *Cucurbita pepo* L. - Aquestes i alguna altra cucurbitàcia es cultiven sovint als horts, i molt rarament es fan espontànies en abocadors de runa o marges de rieres i camins.

Cuscuta epithymum L. s.l. - Rara a la part calcària (coll dels Brucs; Mollons: Nuet, 1987), sobre *Thymus vulgaris* o altres mates. CG90.

Cydonia oblonga Mill. - Cultivada, i algun cop aparentment espontània (barranc de Castellolí, Font Planes), dins de bosquets caducifolis. CG80, CG90.

Cynanchum acutum L. - Molt rar al sector N (Castellolí...), en algun camp de secà (*Diplotaxion*). CG90.

Cynodon dactylon (L.) Pers - Frequent a les àrees humanitzades (Castellolí, la Pobla, el Querol, Pierola...), als conreus, als marges de camí, als erms... CF99, CG80, CG90.

Cynoglossum cheirifolium L. - Molt rar al sector S (la Pobla, Font Planes), en algun marge de camí o erm assolellat. CG90.

Cynoglossum creticum Mill. - No gaire frequent (Fembra Morta, la Pobla, Pierola), en algun erm o marge de camí. CG80, CG90.

Cynosurus echinatus L. - Mitjanament frequent (can Ribera, l'Avellana, Masets, el Querol...), als prats terofítics, als erms i als marges de camí. CF99, CG90.

Cyperus rotundus L. - Molt rar (el Bruc), en algun hort (*Panico-Setarion*).

CG90.

Cytinus hypocistis (L.) L. - Rar (coll dels Brucs, serra de Miramar, l'Avellana...), a les brolles (*Cistion*...); és relativament freqüent la subsp. **hypocistis**, paràsita de *Cistus monspeliensis*, mentre que la subsp. **kermesinus** (Guss.) Wettst., sobre *C. albidus*, sembla molt rara (can Soteres). CG90.

Cytisophyllum sessilifolium (L.) O.F. Lang - Més aviat rar al sector N (capçal de Güells, els Soterons...), a les rouredes i a les bosquines de substitució (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.

Dactylis glomerata L. subsp. **hispanica** (Roth) Nyman - Molt comuna (el Bruc, Fembra Morta, el Querol, la Pobla...), a tota mena de prats secs i també als erms, als herbeis de marge de camí, a les brolles.... CF99, CG80, CG90.

Daphne gnidium L. - Freqüent (Sant Jaume, la Pobla, Miramar,...), a les brolles i garrigues, i en algun bosc clar. CG80, CG90.

Daphne laureola L. subsp. **laureola** - Freqüent, sobretot a la part calcària (les Morelles, Fembra Morta, cap als Soterons...), a les rouredes i als alzinars frescals, i en bosquines similars (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*...). CG80, CG90.

Datura stramonium L. - Força rara (Castellolí, la Pobla...), en algun erm o conreu. CG90.

Daucus carota L. subsp. **carota** - Força freqüent (can Soteres, el Querol, Masets...), als fenassars i altres prats secs, als erms, als camps de secà... CF99, CG80, CG90.

Delphinium peregrinum L. subsp. **verdunense** (Balb.) P. Cout. - Raríssim (vora la Pobla), en algun conreu de secà. CG90.

Desmazeria rigida (L.) Tutin - Força freqüent (coll dels Brucs, el Querol, vora la Pobla...), als pradells terofítics, als erms pedregallosos... (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG80, CG90.

Dianthus pungens L. subsp. **multiceps** (Costa) O. Bolòs & Vigo - Molt rar al sector N (coll dels Brucs, Roques Blanques...), en indrets pedregallosos calcaris. CG90.

Dichanthium ischaemum (L.) Roberty - Més aviat rar a la banda calcària (coll dels Brucs, els Mollons...), en algun prat sec, erm, marge de camí... CG80, CG90.

Digitalis lutea L. - Rar (can Ribera, Font Planes, font del Ferro...), en algun bosquet caducifoli (*Quercio-Fagetea*). CG90.

Digitaria sanguinalis (L.) Scop. - Mitjanament freqüent (Pierola, Masets...), principalment als horts (*Panico-Setarion*). CG90.

Dipcadi serotinum (L.) Medik. - Molt comú a la part calcària (coll dels Brucs, Mollons...), sobretot als pradells terofítics, i també en llocs pedregallosos... (*Thero-Brachypodion*). CG80, CG90.

Diploxys erucoides (L.) DC. - Molt comú, sobretot a les àrees més humanitzades (Castellolí, la Pobla, Pierola, ca n'Aguilera...), als fruiterars de

- secà, i també als sembrats, als erms... (*Diplotaxion*...). CF99, CG80, CG90.
- Diplotaxis muralis** (L.) DC. - Raríssim (el Bruc: Bolòs 1967), en un conreu de secà. CG90.
- Dipsacus fullonum** L. subsp. **fullonum** - No gaire freqüent (Castellolí, marges de l'Anoia...), als herbassars higronitròfils (*Convolvulion sepium*, *Agropyro-Rumicion*...). CF99, CG80, CG90.
- Doronicum pardalianches** L. - Rar (torrent de Font Planes, les Morelles...), en algun bosquet frescal i ombrívol (*Fagetalia*...). CG90.
- Dorycnium hirsutum** (L.) Ser. - Freqüent a la part calcària i molt rar a la resta (Castellolí, Mollons, Fembra Morta...), a les brolles, als prats secs, als boscos clars... CG80, CG90.
- Dorycnium pentaphyllum** Scop. subsp. **pentaphyllum** - Molt freqüent (la Pobla, coll dels Brucs, el Querol...), a tota mena de brolles i pinedes clares, i també a les joncedes, als erms... CF99, CG80, CG90.
- Dorycnium rectum** (L.) Ser. - Observat només un cop al torrent de Font Planes (325 m), en un fondal. CG90.
- Draba muralis** L. - Molt rara al sector CE (can Ribera, carena de la Fembra Morta), en pradells terofítics (*Helianthemion*). CG90.
- Dryopteris filix-mas* (L.) Schott - L'havíem observat només sota can Ribera, al talús ombrívol de la riera, i ara sembla desaparegut d'aquesta localitat a causa d'uns moviments de terres. CG90.
- Ecballium elaterium** (L.) A. Richard - Molt rar a la part meridional (ca n'Aguilera, la Pobla...), en algun marge de camí ruderal. CG80, CG90.
- Echinaria capitata** (L.) Desf. - Molt rara al sector N (Castellolí...), en algun pradell terofític (*Thero-Brachypodion*). CG90.
- Echinochloa colonum** (L.) Link - Molt rara al sector S (Masets), en un hort. CG90.
- Echinochloa crus-galli** (L.) Beauv. subsp. **crus-galli** - Restringida als marges de l'Anoia, als herbassars higronitròfils (*Bidention*...). CG80, CG90.
- Echinops ritro** L. - Molt rar a la banda calcària (sobre Masets, cementiri de la Pobla), en marges de camí ruderals. CG80, CG90.
- Echium vulgare** L. subsp. **argentae** (Pau) Font Quer var. **lacaitae** (Sennen) O. Bolòs & Vigo - Força freqüent (can Muset, Pierola, Vallbona...), en ambients oberts, sovint un xic ruderals: marges de camí, erms, prats secs, camps de secà, brolles... CF99, CG80, CG90.
- Elymus pungens** (Pers.) Melderis - Poc freqüent (can Ribera, sobre Masets, can Ventura...), en marges de camps o camins i en fenassars (*Brachypodion phoenicoidis*). CG90.
- Elymus repens** (L.) Gould - Molt rar (marges de l'Anoia), en algun herbassar higronitròfil. CG90.

- Epilobium hirsutum** L. - Poc freqüent (riera de Castellolí, font del Ferro, Anoià...), als herbassars higronitròfils (*Convolvuletalia*...). CF99, CG80, CG90.
- Epilobium lanceolatum** Seb. & Mauri - Raríssim: font del Ferro, en un talús ombrívol. CG90.
- Epilobium parviflorum** Schreb. - Força rar (Masets, riera de Castellolí...), en algun herbassar higròfil. CG80, CG90.
- Epilobium tetragonum** L. subsp. **tetragonum** - Rar (can Ribera, can Soteres, ca n'Aguilera...), en fondals humits i ombrívols, marges de torrent... CG90.
- Epipactis atrorubens** (Hoffm.) Bess. subsp. **parviflora** A. & C. Nieschalk - Molt rara al sector N (can Soteres, sota can Jaume Brugués), en alguna roureda (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.
- Epipactis helleborine** (L.) Crantz - No gaire freqüent; la subsp. **helleborine** (cap als Soterons, Pierola...) en rouredes i alzinars frescals; i la subsp. **tremolsii** (Pau) Klein (l'Avellana, font del Ferro, ca n'Aguilera...) en clarianes i fins i tot en algun conreu d'avellaners. CG90.
- Equisetum arvense** L. - Raríssim al sector N, vist només al barranc de Castellolí (360 m), vora l'aigua. CG80.
- Equisetum ramosissimum** Desf. - Poc comú, més aviat a la part calcària (Castellolí, Masets, la Pobla...), en fondals, bardisses, marges de camí... CG80, CG90.
- Equisetum telmateia** Ehrh. - Raríssim al sector S, a la salzeda del barranc de Masets (360 m). CG90.
- Eragrostis barrelieri** Daveau - Rara a la part àcida (ca n'Aguilera, can Ribera...), als camps i horts. CG90.
- Eragrostis cilianensis** (All.) Janchen - Rara a la part àcida (Pierola, can Ribera...), als conreus. CG90.
- Eragrostis minor** Host - Raríssima: sobre el Querol, al d'un marge de camp de secà. CF99.
- Erica arborea** L. - Molt freqüent i abundant a la part àcida, i escassa a la resta (Fembra Morta, coll dels Brucs, can
- Erica multiflora** L. - Força freqüent a la part calcària (cementiri de la Pobla, coll dels Brucs, Masets...), a les brolles, als boscos clars, als talussos secs... (*Rosmarino-Ericion*...). CG80, CG90.
- Erigeron acer** L. - Poc freqüent (Mollons, la Pobla, Fembra Morta...), en algun marge de camí o bosc poc dens. CG80, CG90.
- Erodium ciconium** (L. & Jusl.) L'Hér. - Raríssim al sector N (coll dels Brucs, 620 m), en algun erm o marge de camí sec. CG90.
- Erodium cicutarium** (L.) L'Hér. subsp. **cicutarium** - Força freqüent a la part calcària i menys a la resta (el Bruc, can Muset, la Pobla...), als pradells terofítics i als erms, i també en altres prats secs i en conreus de secà (*Thero-*

Brachypodietea...). CG90.

Erodium malacoides (L.) L'Hér. subsp. **malacoides** - Més aviat rar (Castellolí, can Ribera...), als conreus de secà i als erms. CG90.

Erodium moschatum (L.) L'Hér. - Molt rar (Masets, el Bruc), en marges de camí. CG90.

Erophila verna (L.) F. Chev. - Frequent en general (Fembra Morta, can Muset...), als pradells terofítics i a d'altres llocs oberts (*Thero-Brachypodion...*); CG80, CG90. Es troba representada per les subspècies **verna** (capçal de Margarola), **praecox** (Steven) P. Fourn. (torrent de Güells) i **spathulata** (Láng) Vollm. (can Soteres). CG90.

Erucastrum nasturtiifolium (Poir.) O.E. Schulz - Força frequent a la part calcària i rar a la resta (Castellolí, sota els Mollons, Pierola...), als camps de secà i també als erms, als costers erosionats... (*Diplotaxion...*). CG80, CG90.

Eryngium campestre L. - Molt comú (Fembra Morta, els Mollons, Font Planes...), a tota mena de prats secs i també a les brolles, a les joncedes, als erms i als conreus (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG80, CG90.

Erysimum grandiflorum Desf. subsp. **collisparsum** (Jord.) O. Bolòs & Vigo - Molt rar al sector N (capçalera de Güells, can Ventura), en alguna brolla o coster rocós. CG90.

Eucalyptus camaldulensis Dehnh. - N'hi ha una petita plantació al vessant dret de Font Planes, en una brolla.

Eupatorium cannabinum L. - Raríssim: vist només a la font de Masets, al costat de l'aigua. CG90.

Euphorbia amygdaloides L. - Força frequent (font del Ferro, can Ribera, Font Planes...), als boscos caducifolis i també en alzinars frescals, bardisses i herbassars (*Quercu-Fagetea*). CG80, CG90.

Euphorbia chamaesyce L. - Raríssima: Masets (400 m), en un rostoll. CG90.

Euphorbia characias L. - Frequent al sector S, molt rara a la resta (Roques Blanques, Miramar, ca n'Aguilera...), a les brolles, als prats secs, als erms... CF99, CG90.

Euphorbia exigua L. - Força frequent a la part calcària i rara a la resta (coll dels Brucs, Font Planes, la Pobla...), als pradells terofítics i també en algun prat sec o erm (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Euphorbia falcata L. - Força rara (el Bruc, la Pobla, Castellolí), en algun camp de secà o erm. CG90.

Euphorbia flavicoma DC. subsp. **flavicoma** (*E. mariolensis* auct.). Rara al sector N (Castellolí, coll dels Brucs...), en alguna joncada o brolla (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Euphorbia helioscopia L. subsp. **helioscopia** - Poc frequent (Masets, el Bruc...), en algun conreu, erm o marge de camí. CG90.

Euphorbia minuta Loscos & Pardo - Rara a la part calcària (Mollons, Soterons), en talussos margosos erosionats (Nuet, 1987). CG80, CG90.

Euphorbia nevadensis Boiss. & Reut. subsp. **bolosii** Molero & Rovira - Raríssima a la part calcària: Mollons, en una jonceda (Nuet, 1987). CG90.

Euphorbia nicaeensis All. - Més aviat rara a la banda calcària (Mollons, Castellolí...), en alguna jonceda o brolla (*Rosmarinetalia*). CG80, 90.

Euphorbia nutans Lag. - Raríssima al sector S: Capellades (320 m), vora la via del tren. CG90.

Euphorbia peplus L. - Raríssima: el Bruc, en un hort. CG90.

Euphorbia prostrata Aiton - No gaire freqüent a les parts més antropitzades (la Pobla, Pierola, Castellolí...), als conreus d'horta i de secà i als erms. CF99, CG80, CG90.

Euphorbia segetalis L. subsp. **segetalis** - Sembla restringida a la part àcida, on és freqüent (el Bruc, ca n'Aguilera, el Querol...), als conreus de secà, als prats secs i en algun marge de camí (*Diplotaxion*...). CF99, CG90.

Euphorbia serrata L. - Força freqüent (Miramar, la Pobla, can Soterés...), als prats secs i també als conreus i als erms (*Brachypodietalia phoenicoidis*...). CF99, CG80, CG90.

Euphorbia sulcata Lois. - Poc freqüent al sector N i molt rara a la resta (el Bruc, Güells...), als pradells terofítics calcícoles (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Festuca arundinacea Schreb. subsp. **fenas** (Lag.) Arcang. - Rara al sector N (torrents de Margarola i de Güells...), en algun herbassar higròfil (*Holoschoenetalia*). CG80, CG90.

Festuca ovina L. var. **valentina** St.-Yves - Relativament freqüent al sector N (coll dels Brucs, Sant Jaume, Mollons...), en joncedes, brolles i prats terofítics (*Rosmarinetalia*, *Thero-Brachypodion*). CG80, CG90.

Festuca gr. **rubra** L. - N'em trobat una població sota can Soterés, cap a l'est (620 m), en una clariana ombrívola. Dins d'aquest grup taxonòmic, sembla que correspon a *F. cyrnea* (Litard. & St.-Yves) Markgr.-Dann. (= *F. pseudotrichophylla* auct.), pròpia de muntanyes mediterrànies i submediterrànies. CG90.

Ficus carica L. - La figuera és comuna com a arbre de cultiu; a més, se'n veu rarament algun peu espontani (cova de Ponts, la Pobla...), en fissures de parets ombrívols i en algun torrent. CG90.

Filago arvensis L. - Molt rar al sector CE (l'Avellana, el Bruc), als pradells terofítics sobre esquistes (*Helianthemion*). CG90.

Filago gallica L. - Freqüent a la part àcida (ca n'Aguilera, el Querol, l'Avellana), als pradells terofítics i més rarament als erms i camps (*Helianthemion*...). CF99, CG90.

Filago minima (Sm.) Pers. - Més aviat rar a la part esquistosa i raríssim al sector N (ca n'Aguilera, Fembra Morta, coll dels Brucs...), als pradells terofítics

acidòfils (*Helianthemion*). CG90.

Filago pyramidata L. subsp. **pyramidata** - Força freqüent (can Ventura, Fembra Morta, Font Planes...), als pradells terofítics i també als altres prats secs, als camps i als erms (*Thero-Brachypodietea*). CG80, CG90.

Filipendula vulgaris Moench - Raríssima al sector N: cap al coll dels Brucs, en algun joncada o fenassar, en sòl profund. CG90.

Foeniculum vulgare Mill. subsp. **piperitum** (Ucria) Cout. - Molt freqüent i localment abundant (la Pobla, Pierola, Castellolí...), als erms, als prats secs, als talussos, als marges de camí i en altres ambients oberts. CF99, CG80, CG90.

Fragaria vesca L. - Freqüent als sectors N i CE i rara a la resta (Font Planes, Margarola, font del Ferro...), als boscos caducifolis, als alzinars frescals i en marges de camí humits (*Quercu-Fagetea*). CG90.

Fraxinus angustifolia Vahl. subsp. **angustifolia** - Restringit al sector S, sovintaja als marges de l'Anoia i al fons del torrent de Font Planes, on arriba a fer algun bosquet (*Populetalia albae*). CF99, CG80, CG90.

Fritillaria pyrenaica L. subsp. **boissieri** (Costa) Cad. - Molt rara i escassa al sector N (capçalera de Güells, 600 m), en algun llistonar sobre codines. CG90.

Fumana ericifolia Wallr. - Força freqüent a la banda calcària, rara a la resta (Roques Blanques, Masets, Mollons, el Querol...), sobretot a les brolles, i també en altres llocs oberts i pedregallosos (*Rosmarino-Ericion*). CF99, CG80, CG90.

Fumana thymifolia (L.) Spach - Freqüent a la part calcària (can Muset, can Ventura...), en brolles i en algun prat sec i pedregós (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Fumaria capreolata L. - Més aviat rara (can Ribera, ca n'Aguilera, Masets), en algun marge de camí ombrívol. CG90.

Fumaria densiflora DC. subsp. **densiflora** - Molt rara: can Soteres (640 m), en un marge de sembrat. CG90.

Fumaria officinalis L. - Freqüent a les àrees cultivades (el Querol, Castellolí, la Pobla...), als sembrats i a d'altres conreus, i en algun marge de camí (*Ruderali-Secalietaea*...); representada per les subspècies **officinalis** i **wirtgenii** (Koch) Arcang. (a can Ribera). CF99, CG80, CG90.

Fumaria parviflora Lam. - Freqüent a les zones de cultiu (el Querol, el Bruc, Masets...), als camps de secà (*Diplotaxion, Secalium*). CF99, CG80, CG90.

Galactites tomentosa Moench - Freqüent a la banda esquistosa (el Bruc, ca n'Aguilera...), als marges de camí, als erms i en algun camp (*Thero-Brometalia*). CG90.

Galeopsis ladanum L. subsp. **angustifolia** (Hoffm.) Gaud. - Més aviat rar (can Ribera, sota Mollons, ca n'Aguilera...), en indrets oberts i pedregallosos, com són marges de camí i erms. CG80, CG90.

Galium aparine L. subsp. **aparine** - Freqüent (Castellolí, marges de l'Anoia...),

als herbassars higronitròfils, als marges de conreus i camins, en algunes clarianes (*Ruderali-Secalietae*). CF99, CG80, CG90.

Galium lucidum All. subsp. **lucidum** - Molt comú (el Bruc, Castellolí, Vallbona...), als prats secs, als marges de camps i camins, als erms, als matollars... (*Brachypodietalia phoenicoidis*...). CF99, CG80, CG90.

Galium parisiense L. subsp. **parisiense** - Força freqüent (el Querol, can Soteres, l'Avellana...), quasi sempre en pradells terofítics, i també en algun camp o erm (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG90.

Galium pumilum Murray subsp. **papillosum** (Lapeyr.) O. Bolòs - Més aviat rar als sectors N i CE (can Ribera, els Mollons, can Soteres...), en alguna joncada, clariana o roureda poc densa. CG80, CG90.

Galium tricornutum Dandy - Molt rar al sector N (coll dels Brucs, Castellolí), en algun sembrat (*Secalion*). CG90.

Galium verum L. - Raríssim al sector N (coll dels Brucs, 620 m), en un fenassar de marge de camí. CG90.

Gastridium ventricosum (Gouan) Schinz & Thell. - Poc freqüent a la part silícia (del Bruc a can Ribera, l'Avellana), als pradells terofítics calcífugs (*Helianthemion*) i marges de pista. CG90

Genista hispanica L. - Freqüent al sector N (coll dels Brucs, els Soterons...), a les joncades i brolles i en algun bosc clar, en ambients més aviat ombrívols (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Genista monspessulana (L.) L. Johnson - Rara al sector S (solell de l'Avellana, Font Planes...), a les brolles (Cistion). CG90.

Genista scorpius (L.) DC. - Molt comuna i abundant (Mollons, Fembra Morta, Miramar...), a les brolles, a les joncades, als boscos clars, als erms... (*Rosmarinetalia, Cistion*). CF99, CG80, CG90.

Geranium columbinum L. - Força rar (coll dels Brucs, Font Planes...), en algun herbei de marge de camí. CG90.

Geranium dissectum L. - Molt rar (torrent de Güells), en algun pradell. CG90.

Geranium molle L. - Poc freqüent (Masets, can Ribera, Font Planes...), en prats secs i erms. CG90.

Geranium robertianum L. - La subsp. **robertianum** més aviat rara (font d'en Sala, Masets...), en algun bosc caducifoli o alzinar frescal i eutròfic (*Fagetalia*); i la subsp. **purpureum** (Vill.) Nyman força freqüent, sobretot a la part esquistosa (Pierola, Miramar...), en herbeis ruderals, alzinars, llocs pedregallosos... CG90.

Geranium rotundifolium L. - Poc freqüent (Masets, el Bruc...), als camps de secà i en algun herbei ruderal. CG90.

Geranium sanguineum L. - Molt rar al sector N (les Morelles...), en alguna roureda o clariana ombrívola. CG90.

Geum sylvaticum Pourr. - Raríssim al sector N (sobre can Soteres), en algun

bosquet de roures o alzinar frescal. CG90.

Geum urbanum L. - Rar al sector S (Font Planes, la Pobla), en algún bosquet caducifoli o en marges i clarianes frescals. CG90.

Gladiolus cf. **communis** L. - Raríssim al sector N: barranc de Güells, en un fenassar humit. CG90.

Gladiolus illyricus Koch - No gaire freqüent al sector N (coll dels Brucs, Castellolí...), als prats terofítics (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Glaucium corniculatum (L.) J.H. Rudolph - Molt rar (el Bruc, sobre la Pobla), en conreus de secà (*Diplotaxion*). CG90.

Globularia alypum L. - Més aviat rara a la part calcària i raríssima sobre esquistes (la Pobla, Castellolí, l'Avellana...), a les brolles i en algun coster erosionat (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Globularia repens Lam. - Força rara a la part calcària (Mollons), en fissures de roca (*Potentilletalia caulescentis*). CG90.

Globularia vulgaris L. subsp. **vulgaris** - Freqüent a la banda calcària (Mollons, Castellolí...), a les joncedes i a les brolles (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Hedera helix L. - Molt freqüent (l'Avellana, Pierola, Castellolí...), a tota mena de boscos i bosquines més o menys ombrívols, i també en marges de camins i camps, en fissures de roca... CG80, CG90.

Hedysarum confertum Desf. - Molt rar al sector N (cap als Soterons), en brolles clares, sobre margues erosionades i guixenques (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Helianthemum apenninum (L.) Mill. subsp. **pilosum** (L.) P. Fourn. - Força freqüent a la banda calcària (coll dels Brucs, can Muset, Mollons...), als prats terofítics i més rarament a les brolles poc denses, en indrets rocallosos (*Thero-Brachypodion*...). CG90.

Helianthemum guttatum (L.) Mill. subsp. **guttatum** - Molt rar al sector CE (l'Avellana, 650 m), en alguns pradells terofítics (*Helianthemion*). CG90

Helianthemum nummularium (L.) Mill. - Molt rar al sector N (can Soterres, cap a la font del Ferro), en joncedes i brolles, en llocs frescals. CG90.

Helianthemum oelandicum (L.) Dum.-Cours. subsp. **italicum** (L.) Ces. - Freqüent a la part calcària i molt rar a l'esquistosa (la Pobla, Castellolí, Fembra Morta...), a les brolles, joncedes i altres prats calcícoles (*Rosmarinetalia*...). CG80, CG90.

Helianthemum salicifolium (L.) Mill. subsp. **intermedium** (DC.) Maire - Freqüent al sector N (coll dels Brucs, can Muset...), als pradells terofítics clars (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Helianthemum syriacum (Jacq.) Dum.-Cours. - Més aviat rar a la part calcària (Castellolí, vora la Pobla...), en alguna brolla poc densa (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Helianthus annuus L. - El girasol es cultiva als camps de secà, alguns anys força extensivament; rarament es veu també subspontani.

Helianthus tuberosus L. - Rar, als marges de l'Anoia i de la riera de Castellolí, als herbassars higronitròfils (*Convolvuletalia sepium...*). CF99, CG80, CG90.

Helichrysum italicum (Roth) G. Don f. subsp. **serotinum** (Boiss.) P. Fourn. - Molt rar: entre l'Avellana i la Fembra Morta (630 m), fa poblacions en algun marge de pista sec i pedregallós. CG90.

Helichrysum stoechas (L.) Moench - Força comú en general (Fembra Morta, can Muset, el Querol, la Pobla...), a les brolles, als erms i marges, als prats secs; en altres llocs oberts i eixuts. CF99, CG80, CG90.

Heliotropium europaeum L. - Relativament freqüent però poc abundant (Pierola, Castellolí, el Querol, Masets...), als camps de secà (*Diplotaxion*). CF99, CG90.

Helleborus foetidus L. - Més aviat rar a la banda esquistosa i raríssim a la part calcària (can Ribera, Font Planes; Mollons: Nuet, 1987), als bosquets dels fondals i en algun alzinar frescal (*Quercus-Fagetea...*). CG90.

Hepatica nobilis Schreber (= *Anemone hepatica* L.) - Freqüent a la part calcària (els Soterons, font del Ferro...), als boscos ombrívols (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.

Herniaria glabra L. - Molt rara al sector S (Pierola, 300 m), a la llera pedregallosa de la riera. CG90.

Herniaria hirsuta L. subsp. **cinerea** (DC.) Arcang. - Poc freqüent (el Bruc, Castellolí, Masets...), als camps de secà i als erms. CG80, CG90.

Heteropogon contortus (L.) Roem. et Schult. - Raríssim al sector CE (entre el Bruc i can Ribera, 450 m), en algun prat d'albellatge (*Saturejo-Hyparrhenion*). CG90.

Hieracium anchusoides Arv.-T. subsp. **tolochense** Zahn - Molt rar al sector CE (l'Avellana, Fembra Morta, 660-730 m), a les clarianes de pinedes i alzinars, sobre esquistos. CG90.

Hieracium glaucinum Jord. subsp. **basalticum** (Schultz Bip.) O. Bolòs & Vigo - Més aviat rar (Güells, Masets, Miramar, Soterons...), en rouredes, pinedes de *Pinus nigra* i alzinars frescals. CF99, CG90.

Hieracium murorum L. - Molt rar al sector N (sota can Jaume Brugués, cap als Soterons), en alguna roureda (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG90.

Hieracium pilosella L. - Relativament freqüent al sector N (coll dels Brucs, can Ventura, Güells...), en joncedes i boscos poc densos, sempre en indrets més aviat obacs; les mostres que en tenim corresponen a la subsp. **tricholepium** Naegeli & Peter. CG90.

Hieracium sabaudum L. - Força rar (vora Masets, l'Avellana, Font del Ferro), en algun alzinar o roureda, en indrets frescals; representat per formes relativament

diferents entre elles. CG90.

Hieracium solidagineum Fries - Raríssim: sota can Ribera (360 m), vora el torrent a l'ombra d'alzines. CG90.

Hieracium tardans Peter - Deu ser força rar; vist només de Castellolí a can Jaume (520 m); i a Mollons (Nuet, 1987), en clarianes de bosc, sobre sòl argilós. CG80, CG90.

Hippocrepis comosa L. subsp. **scorpioides** (Benth.) O. Bolòs et al. - Frequent a la banda calcària (els Mollons, can Muset...), a les joncedes i brolles, més rarament en algun prat terofític o en llocs rocallosos (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Hippocrepis multisiliquosa L. subsp. **ciliata** (Willd.) Maire - Poc frequent a la part calcària i molt rar sobre esquists (el Bruc, can Muset, la Pobla...), als pradells terofítics i també en algun camp de secà o erm (*Thero-Brachypodion*...). CG90.

Hirschfeldia incana (L.) Lagr.-F. - Raríssima: sobre ca n'Aguilera (460 m), en un erm. CG90.

Holcus lanatus L. - Força frequent a la part esquistosa i més rar a la banda calcària (les Morelles, Font Planes, can Ribera...), en diverses comunitats herbàcies frescals: herbeis ruderals, prats, erms, conreus, jonqueres... CG80, CG90.

Hordeum murinum L. subsp. **leporinum** (Link) Arcang. - Més aviat rar (can Ribera, la Pobla, Castellolí...), als herbeis ruderals eixuts (*Hordeion leporini*) i en algun camp de secà. CG80, CG90.

Hordeum vulgare L. - Cultivat extensament com a cereal (el Bruc, Castellolí, la Pobla...).

Hornungia petraea (L.) Rchb. subsp. **petraea** - Rara al sector N (capçalera de Güells, sobre Castellolí), en pradells terofítics de codines (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Humulus lupulus L. - Restringit a la part més occidental (barranc de Castellolí i marges de l'Anoia), als bosquets de ribera i a les bardisses associades (*Populetalia albae*...). CG80.

Hyoscyamus niger L. - Raríssim: can Soteres (650 m), en un marge entre camps. CG90.

Hyparrhenia hirta (L.) Stapf - Només al sector CE (el Bruc, Pierola), barrejada amb l'espècie següent (prats d'albellatge, etc.), però restringida als ambients menys secs. CG90.

Hyparrhenia sinaica (Delile) G. López (= *H. hirta* (L.) Stapf subsp. *pubescens* (Vis.) Paunero) - Força frequent i localment abundant a la part àcida (Miramar, el Bruc, Fembra Morta), on forma prats d'albellatge en costers assoellats (*Saturejo-Hyparrhenion*), i també intervé en pradells terofítics, brolles i erms; molt rara sobre calcàries (Mollons: Nuet, 1987). CF99, CG80, CG90.

Hypecoum procumbens L. subsp. **grandiflorum** (Bent.) Briq. - Molt rar al sector CE (Pierola, el Bruc), en algun sembrat (*Secalium*). CG90.

Hypericum androsaemum L. - Rar a la part esquistosa (can Ribera, Font Planes, font de can Sala), en algun bosquet de fondal o de torrentera (*Fagetalia*). CG90.

Hypericum perforatum L. - Molt freqüent (la Pobla, can Soteres, Pierola, Miramar...), als prats secs i fenassars, als erms, als marges de camí, a les brolles i a d'altres llocs oberts i eixuts (*Brachypodietalia phoenicoidis*...). Almenys alguns casos correspon a la subsp. **angustifolium** (DC.) Fröhl. CF99, CG80, CG90.

Hypericum tetrapterum Fries - Molt rar: font de can Sala (480 m), en un herbei higròfil. CG90.

Hypochoeris glabra L. - Més aviat rara al sector CE (el Bruc, l'Avellana...), als pradells terofítics sobre esquistos (*Helianthemion*). CG90.

Hypochoeris radicata L. - Força freqüent a la part esquistosa i rara al sector N (ca n'Aguilera, Pierola, font del Ferro...), sobretot als pradells terofítics acidòfils (*Helianthemion*), i també en brolles, joncedes, conreus de secà i erms. CG80, CG90.

Ilex aquifolium L. - Rar (font d'en Sala, Soterons, Font Planes), sempre en fondals i llocs ombrívols, fent part de bosquets frescals (*Quercu-Fagetea*). CG80, CG90.

Inula conyza DC. - No gaire freqüent i sempre escassa (Miramar, Mollons, Güells...), en clarianes i marges d'alzinars i rouredes, en ambients més aviat frescals (*Origanetalia*). CF99, CG80, CG90.

Inula helenioides DC. - Molt rara al sector N (sota can Soteres i vora Castellolí), en marges de camí. CG90.

Inula montana L. - Molt rara a la banda calcària (can Soteres, Mollons), en prats secs rocallosos. CG90.

Inula salicina L. - Molt rara al sector N (cap a la font del Ferro i als Soterons), en alguna jonceda o clariana de bosc. CG90.

Inula viscosa (L.) Aiton - Molt freqüent (el Bruc, la Pobla, el Querol...), sobretot als erms i talussos de carreteres, on és localment abundant, i també en prats secs, camps i herbeis ruderals diversos (*Thero-Brometalia*...). CF90, CG80, CG90.

Iris germanica L. - Cultivada com ornamental, es manté en algunes localitats (castell de Sant Jaume, vora els Brucs) en costers secs. CG90.

Iris lutescens Lam. subsp. **lutescens** - Molt rar al sector N (capçaleres de Güells i de Margarola, 600 m), als prats terofítics sobre codines calcàries (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Jasione montana L. - Força freqüent a la part àcida (el Querol, Fembra Morta, Pierola...), als prats secs, i també en brolles, erms i llocs pedregallosos i oberts

(*Helianthemion, Saturejo-Hyparrhenion*). CF99, CG90.

Jasminum fruticans L. - Raríssim al sector N: capçalera de Güells (580 m), uns pocs peus en un marge de cingle calcari. CG90.

Jasonia saxatilis (Lam.) Guss. - No gaire freqüent a la part calcària (Mollons, Roques Blanques...), en fissures de cingles assoellats (*Asplenion petrarchae*). CG80, CG90.

Jasonia tuberosa (L.) DC. - Més aviat rara a la banda calcària (Mollons, can Soter...), en marges de camí, joncedes i herbeis poc densos en general, en sòls argilosos. CG80, CG90.

Juglans regia L. - La noguera es cultiva algun cop, i rarament sembla naturalitzada (cova de Ponts, Font Planes...), en algun fondal o marge de torrent. CG90.

Juncus articulatus L. - Molt rar (Masets, riera de Castellolí...), en algun herbei higròfil vora l'aigua. CG80, CG90.

Juncus bufonius L. subsp. **bufonius** - Rar (Güells, l'Avellana, ca n'Aguilera...), en marges de camí i herbeis poc densos, en sòls temporalment negats. CG90.

Juncus effusus L. - Molt rar: font de can Sala, vora l'aigua del torrent. CG90.

Juncus inflexus L. - Més aviat rar (torrents de Castellolí i de Font Planes, font del Ferro...), en jonqueres i altres herbeis higròfils (*Holoschoenetalia*...). CG80, CG90.

Juncus pygmaeus L.C.M. Richard - Raríssim: el Querol (260 m), en un erm amb tolls temporals. CF99.

Juniperus communis L. subsp. **communis** - Freqüent al sector N i rar al CE (coll dels Brucs, Fembra Morta, sobre Masets...), en rouredes i pinedes de *Pinus nigra*, més rarament en alzinars i brolles, més aviat en llocs frescals (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG90.

Juniperus oxycedrus L. subsp. **oxycedrus** var. **microcarpa** Neilr - Força freqüent, sobretot a la part calcària (Mollons, coll dels Brucs, Miramar, Fembra Morta...), a les brolles i també en boscos poc densos i garrigues (*Rosmarino-Ericion, Cistion*). CF99, CG80, CG90.

Juniperus phoenicea L. subsp. **phoenicea** - Relativament freqüent als indrets rocallosos de la part calcària (Roques Blanques, Mollons, capçal de Güells...), als cingles i codines (on pot formar comunitats de *Rhamno-Quercion*) i també en alguna brolla, garriga o pineda clara. CG80, CG90.

Knautia arvensis (L.) Coult. subsp. **subscaposa** (Boiss. & Reut.) O. Bolòs & Vigo - Raríssima a la part calcària: Mollons, 515 m, en marges frescals (Nuet, 1987). CG90.

Knautia dipsacifolia Kreutzer subsp. **catalaunica** (Szabó) O. Bolòs et al. - Relativament freqüent al sector N (les Morelles, els Soterons...) i molt rara a la resta (l'Avellana), a les rouredes i pinedes afins i a les joncedes, en indrets més

aviat obacs. CG80, CG90.

Kochia scoparia (L.) Schrad. subsp. **densiflora** (Moq.) Aellen - Força rara (la Pobla, Castellolí, Miramar, el Bruc), en algun herbei ruderal de llocs secs (*Chenopodietalia muralis*). CF99, CG90.

Koeleria phleoides (Vill.) Pers. - Força freqüent (coll dels Brucs, el Querol, l'Avellana...), als pradells terofítics i també als erms, als camps de secà i als prats secs (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG90.

Koeleria vallesiana (Honc.) Gaud. - Força freqüent a la banda calcària (Mollons, coll dels Brucs...), a les joncedes i prats secs, i també a les brolles, sovint en llocs rocallosos (*Rosmarinetalia, Thero-Brachypodion*). CG80, CG90.

Lactuca perennis L. - No gaire freqüent (Miramar, Margarola, Font Planes...), en llocs oberts i rocallosos, com són brolles i prats secs. CG90.

Lactuca serriola L. - Bastant freqüent (l'Avellana, la Pobla, el Bruc...), als herbassars ruderals, erms i marges de camí (*Ruderali-Secalieta*). CG90.

Lactuca tenerrima Pourr. - Rara a la part esquistosa (ca n'Aguilera, can Ribera, Font Planes), en algun erm o talús. CG90.

Lactuca sativa L. - Es cultiva molt als horts.

Lactuca viminea (L.) J. & C. Presl subsp. **viminea** - No gaire freqüent a la part esquistosa (el Bruc, ca n'Aguilera...), en talussos i replans pedregallosos i en algun camp de secà o erm, sempre en llocs molt oberts. CF99, CG90.

Lactuca virosa L. - Raríssima: Fembra Morta (700 m), en un marge frescal d'una pista. CG90.

Lamium amplexicaule L. - Més aviat rar (can Soteres, el Querol, can Ribera...), en conreus de secà (*Diplofaxion, Secalion*). CF99, CG80, CG90.

Lamium hybridum Vill. - Molt rar (coll dels Brucs, Masets), en algun camp o erm. CG90.

Lappula squarrosa (Retz.) Dum. - Raríssima: Pierola (350 m), en un olivet. CG90.

Lapsana communis L. - Raríssima: can Ribera (385 m), als bosquets i clarianes del torrent. CG90.

Lathyrus angulatus L. - Rar a la banda àcida (Font Planes, el Bruc...), als pradells terofítics i en algun erm (*Helianthemion*). CG90.

Lathyrus aphaca L. - Rar (Masets, coll dels Brucs, Font Planes...), en marges de camí herbosos i erms. CG90.

Lathyrus cicera L. - Rar als sectors N i CE (el Bruc, can Jaume Brugués...), als camps de secà (*Diplofaxion, Secalion*). CG90.

Lathyrus clymenum L. - Rar a la part àcida i raríssim sobre calcàries (el Bruc, el Querol, riera de Castellolí...), als prats secs (*Saturejo-Hyparrhenion*). CF99, CG80, CG90.

Lathyrus latifolius L. - Rar (can Ribera, Castellolí...), en alguna bardissa o

vorera de camí. CG80, CG90.

Lathyrus sphaericus Retz. - Relativament freqüent a la part esquistosa i rara a la resta (Fembra Morta, Font Planes, Güells, Mollons...), als pradells terofítics (*Helianthemion*). CG80, CG90.

Laurus nobilis L. - El llorer es veu cultivat i, en algun cas, naturalitzat (torrent de la Cova, sobre ca n'Aguilera), dins d'alzinars en fondals frescos. CG90.

Lavandula latifolia Medik. - Freqüent a la part calcària (la Pobla, Güells, Masets...), a les brolles i joncedes i en algun bosc clar (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Lavandula stoechas L. subsp. **stoechas** - Molt freqüent a la part àcida (l'Avellana, el Bruc, el Querol...), principalment a les brolles, i també en erms i prats secs i en algun bosc clar (*Cistion*). CF99, CG90.

Legousia hybrida (L.) Delarbre - Raríssima i efímera: coll dels Brucs (650 m), en un sembrat. CG90.

Lemna minor L. - Rara i esporàdica (font d'en Sala...), en algun marge embassat de torrentet. CG90.

Leontodon taraxacoides (Vill.) Mérat subsp. **hispidus** (Roth) Kerguélen - Molt freqüent i abundant (el Bruc, can Muset, el Querol, l'Avellana...), sobretot als pradells terofítics, i també en altres prats secs, erms, camps de secà i brolles (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG90.

Lepidium campestre (L.) R. Br. - Molt rar al sector S (Font Planes, 400 m), en marges de camí. CG90.

Lepidium draba L. - Rar (coll dels Brucs, la Pobla, can Muset), als erms i marges de camí. CF99, CG90.

Lepidium graminifolium L. subsp. **iberideum** Rouy & Fouc.- Més aviat rar (el Bruc, la Pobla, ca n'Aguilera...), en algun marge de camí o herbei ruderal. CG90.

Leucanthemum vulgare Lam. - Rar als sectors N i CE (cova de Ponts, can Ribera, obaga de Mollons), en herbassars de clarianes i marges, en llocs frescals; CG80, CG90. Les mostres de les dues primeres localitats (CG90) pertanyen a la subsp. **pjiulae** Sennen, mentre que la de Mollons (CG80), Nuet (1987) creu que correspondria a la subsp. **pallens** (DC.) Briq. & Cavill.

Leuzea conifera (L.) DC. - Freqüent a la part calcària i molt rara sobre esquistos (coll dels Brucs, Mollons, l'Avellana...), a les brolles i joncedes (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Ligustrum vulgare L. - Freqüent al sector N i rar a la resta (Güells, Masets, l'Avellana...), a les bardisses i als boscos caducifolis (*Pruno-Rubion*). CG80, CG90.

Limodorum abortivum (L.) Swartz - Relativament rar, sembla restringit a la part esquistosa (Fembra Morta, Font Planes...), als alzinars i formacions afins

(*Quercetalia ilicis*). CG90.

Linaria arvensis (L.) Desf. subsp. **simplex** (Willd.) Lange - Més aviat rara al sector N (entre el Bruc i Pierola, Fembra Morta...), en pradells terofítics i erms (*Helianthemion*...). CG90.

Linaria elatine (L.) Mill. - Força rara (can Muset, el Bruc...), en fruiterars de secà (*Diploaxion*). CG90.

Linaria glauca (L.) Chaz. subsp. **aragonensis** (Lange) Valdés - Raríssima al sector N (capçalera de Margarola, 620 m), en uns pradells terofítics de *Thero-Brachypodion* sobre codines calcàries. CG90.

Linaria minor (L.) Desf. - Més aviat rara (la Pobla, Castellolí, el Querol, Pierola...), en camps de secà (*Diploaxion*, *Secalio*). CF99, CG90.

Linaria origanifolia (L.) Cav. subsp. **cadevallii** O. Bolòs & Vigo - Rara a la part calcària (Mollons, Roques Blanques), a les fissures de roca (*Asplenion petrarchae*). CG80, CG90.

Linaria spuria (L.) Mill. - Molt rara (la Pobla, Mollons), en camps de sembradura. CG90.

Linaria supina (L.) Chaz. subsp. **supina** - Més aviat rara (la Pobla, can Soteres, el Bruc...), en camps de secà o bé en costers o erms poc vegetats, pedregosos. CG90.

Linum catharticum L. - Molt rar al sector N (can Soteres, les Morelles), en alguna jonceda frescal. CG90.

Linum narbonense L. - Més aviat rar al sector N (Castellolí, les Morelles, Mollons...), a les joncedes (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Linum strictum L. subsp. **strictum** - Força freqüent (la Pobla, can Muset, el Bruc, el Querol...), a tota mena de prats secs (més abundant als calcícoles) i també als erms i camps de secà (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG80, CG90.

Linum tenuifolium L. - Freqüent a la banda calcària. La subsp. **suffruticosum** (L.) Litard. (la Pobla, coll dels Brucs...) sobretot a les brolles (*Rosmarino-Ericion*); CG90. La subsp. **milletii** (Sennen & Barrau) O. Bolòs et al. (Güells, la Pobla, can Ventura...) més aviat a les joncedes o en brolles frescals (*Aphyllanthion*...); CG80, CG90.

Linum usitatissimum L. subsp. **angustifolium** (Huds.) Thell. - Raríssim i esporàdic: can Soteres (650 m), en un pradell de terofits; CG90. La subsp. *usitatissimum*, el lli, es cultiva esporàdicament els darrers anys als camps cerealístics.

Lithospermum apulum (L.) Vahl - Raríssim al sector N: capçal de Margarola (620 m), en un pradell de *Thero-Brachypodion*. CG90.

Lithospermum arvense L. subsp. **arvense** - Força rar a la part calcària (coll dels Brucs, la Pobla...), als camps de sembradura (*Secalio*). CG80, CG90.

Lithospermum fruticosum L. - Rar a la banda calcària (Masets, els Soterons...),

a les brolles i als costers erosionats (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Lithospermum officinale L. - Molt rar (can Ribera, de Castellolí als Soterons), en algun marge de camí frescal. CG80, CG90.

Lithospermum purpureocaeruleum L. - No gaire freqüent als sectors N i CE (Font del Ferro, can Ribera...), en rouredes o altres bosquets frescals (*Quercus-Fagetia*). CG90.

Lolium perenne L. - Raríssim: Soterons, en marges de bosc (Nuet, 1987). CG90.

Lolium rigidum Gaud. - Molt freqüent (Pierola, la Pobla, Castellolí...), als camps de secà i també en erms, prats secs i herbeis ruderals (*Secalion, Diplotaxion*). CF99, CG80, CG90.

Lonicera etrusca Santi - Força comuna (Mollons, les Morelles, l'Avellana, el Querol...), als alzinars i rouredes i a les bosquines i pinedes secundàries (*Quercetalia ilicis, Quercetalia pubescenti-sessiliflorae*). CF99, CG80, CG90.

Lonicera implexa Aiton - Molt freqüent (la Pobla, can Soterons, el Bruc, ca n'Aguilera...), sobretot als alzinars, i també a les brolles, a les bosquines, a les rouredes... (*Quercetalia ilicis*). CG80, CG90.

Lonicera japonica Thunb. - Cultivada com a ornamental, i algun cop subspontània (el Querol, el Bruc), en marges frescals de camí i bardisses. CF99, CG90.

Lonicera xylosteum L. - Prat (1995) la cita de Güells; però és probable que es tracti d'una confusió amb *L. etrusca*, molt comuna a la zona i de morfologia relativament variable, ja que ni nosaltres ni cap altre autor (Nuet, etc.) donen referències d'aquest arbust.

Lotus corniculatus L. - La subsp. **corniculatus**, rara (can Soterons, Fembra Morta, la Pobla...), en algun prat o herbei, en indrets poc secs; CG80, CG90. La subsp. **tenuifolius** (L.) Hartm., la cita Nuet (1987) de Mollons, de clotades margoses; CG80, CG90

Lunaria annua L. - Algun cop cultivada en horts i jardins, i molt rarament subspontània en marges de camí (sobre ca n'Aguilera...). CG90.

Lupinus angustifolius L. subsp. **angustifolius** - Molt rar a la part esquistosa (del Bruc a can Ribera, sobre ca n'Aguilera), en prats terofítics (*Helianthemion*...). CG90.

Luzula forsteri (Sm.) DC. - Poc freqüent a la part àcida i molt rara a la resta (Fembra Morta, font del Ferro, Miramar...), als alzinars muntanyencs i en altres boscos frescals (*Quercion ilicis*...). CG90.

Lycopus europaeus L. - Molt rar al sector CW (cursos del riu Anoia i de la riera de Castellolí, 290 m), en algun herbei helofític, temporalment inundat. CG80.

Malva neglecta Wallr. - Raríssima: ca n'Aguilera (450 m), en un camí. CG90.

Malva sylvestris L. - Relativament freqüent (el Bruc, la Pobla...), als herbassars ruderals d'erms i de marges de camí (*Chenopodietalia*...). CG80, CG90.

Mantisalca salmantica (L.) Briq. & Cavill. - Rara (Masets, Castellolí...), en

algun marge de camp o de camí. CG90.

Marrubium vulgare L. - No gaire freqüent (el Querol, can Muset, Fembra Morta, coll dels Brucs...), en marges de camí i erms secs (*Hordeion leporini*). CF99, CG90.

Matricaria recutita L. - Molt rara i esporàdica: can Ribera, al marge d'un camp. CG90.

Medicago littoralis Lois. - Molt rar: el Bruc (450 m), en un pradell d'*Helianthemion*. CG90.

Medicago lupulina L. - Freqüent (el Bruc, Masets, Vallbona...), als herbeis més o menys ruderals de marges de camí, de conreus o d'erms. CF99, CG90.

Medicago minima (L.) L. - Molt comú (el Querol, Pierola, can Muset...), sobretot als pradells terofítics, i també als prats secs en general, als erms i als camps (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG80, CG90.

Medicago orbicularis (L.) Bartal. - Més aviat rar (Güells, el Querol...), en algun pradell o herbei de marge de camí. CF99, CG90.

Medicago polymorpha L. subsp. **polycarpa** (Willd.) Romero-Z. - Molt rar (coll dels Brucs, riera de Castellolí), en algun camp o marge. CG80, CG90.

Medicago rigidula (L.) All. - Més aviat rar (Sant Jaume, el Querol, Font Planes), en pradells terofítics (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG90.

Medicago sativa L. subsp. **sativa** - L'alfals es cultiva algun cop a petita escala, i es veu naturalitzat sovint (coll dels Brucs, la Pobla, can Ribera...) en camps, marges de camí i erms. CG80, CG90.

Medicago suffruticosa DC. subsp. **leiocarpa** (Benth.) Urb. - Raríssima: vora can Ventura (620 m), a les brolles i joncedes (*Rosmarinetalia*). CG90.

Medicago truncatula Gaertn. - Molt rar (Mollons, el Bruc): Nuet, 1987. CG80, CG90.

Melica ciliata L. - La subsp. **magnolii** (Gren. & Godr.) K. Richt., freqüent (can Soteres, el Bruc, Masets, l'Avellana...), als fenassars i prats d'abellatge i també en algun erm o talús (*Brachypodietalia phoenicoidis*); CG90. La subsp. **ciliata**, molt rara (sobre can Ribera; Mollons: Nuet, 1987), en costers pedregallosos solells; CG80, CG90.

Melica minuta L. subsp. **minuta** - Molt rara a la part esquistosa (Miramar), a les brolles, en llocs rocallosos (*Cistion*). CG90.

Melilotus alba Medik. - Més aviat rara (marges de l'Anoia, coll dels Brucs, can Ribera), en marges de camí (*Onopordetalia*). CG80, CG90.

Melilotus indica (L.) All. - Poc freqüent (Castellolí, can Ribera, el Querol...), en herbeis de marge de camí o d'erm. CF99, CG90.

Melilotus neapolitana Ten. - No gaire freqüent a la part àcida (el Querol, el Bruc...), en prats secs, erms i camps de secà (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG90.

Melilotus officinalis (L.) Lam. - Més aviat rara (marges de l'Anoia, coll dels Brucs...), en herbassars de tendència higròfila (*Colvolvuletalia sepium...*). CF99, CG80, CG90.

Melissa officinalis L. - Prat (1995) la cita de Castellolí; no la incloem en el catàleg ja que no és clar que es trobi dins la zona que tractem, i a més possiblement es troba només espontània. CG90.

Mentha aquatica L. - Molt rara a la banda calcària: marges del barranc de Castellolí, en herbeis temporalment inundats (*Sparganio-Glycerion*). CG80, CG90.

Mentha suaveolens Ehrh. - No gaire freqüent (Masets, ca n'Aguilera, el Querol...), al marge d'alguns torrentets o riera (*Molinio-Holoschoenion*). CF99, CG90.

Mercurialis annua L. - La subsp. **annua**, freqüent (el Bruc, la Pobla, Pierola...), en herbeis ruderals diversos (*Ruderali-Secalietaea*); CG90. La subsp. **huetii** (Hanry) Lange, molt rara al sector N (capçal de Güells, 580 m), als pradells calcícoles i en altres indrets pedregallosos (*Thero-Brachypodion...*). CG90.

Mercurialis perennis L. - Al bosc de ribera del marge dret de l'Anoia, entre Vilanova i la Pobla (280 m). CG80.

Mercurialis tomentosa L. - Molt rara (marge esquerre de l'Anoia, 250 m; Soterons: Nuet, 1987), en talussos pedregosos i assolellats. CF99, CG90.

Micropus erectus L. - Força rar al sector N (coll dels Brucs, Castellolí), als pradells terofítics calcícoles (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Micropyrum tenellum (L.) Link - Força freqüent a la part esquivada i molt rar a la resta (Fembra Morta, Pierola, el Bruc, coll dels Brucs...), als pradells terofítics i també en altres prats secs, erms i conreus de secà (*Helianthemion*). CG90.

Minuartia hybrida (Vill.) Schis. subsp. **hybrida** - No gaire freqüent a la banda calcària i rara a la resta (can Muset, Güells, Pierola...), als pradells terofítics i en altres herbeis poc densos (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Moehringia pentandra Gay - Freqüent a la banda àcida (Miramar, ca n'Aguilera, can Ribera...), en clarianes i marges d'alzinar. CG90.

Molinia coerulea (L.) Moench subsp. **arundinacea** (Schrank) K. Richter - Força rara (can Ribera, Güells...), en algun marge de torrent (*Molinio-Holoschoenion*). CG80, CG90.

Monotropa hypopitys L. var. **glabra** Roth - Molt rara (Pierola, 330 m; Soterons: Nuet, 1987), en alzinars i pinedes ombrívols. CG90.

Muscari comosum (L.) Mill. - Més aviat rar (coll dels Brucs, can Ribera, can Muset...), en pradells terofítics, camps de secà i erms. CG80, CG90.

Muscari neglectum Ten. - Freqüent (can Soterons, la Pobla, Pierola...), als prats secs, camps de secà i en altres herbeis. CG80, CG90.

Mycelis muralis (L.) Dum. - Raríssima: font d'en Sala (440 m), en una clariana

ombrívola al fondal. CG90.

Myosotis arvensis (L.) Hill. - Rara (Sant Jaume, sobre Masets, Font Planes), en herbeis frescals de marge de camí. CG90.

Myosotis ramosissima Rochel subsp. **ramosissima** - Bastant rara a la part esquistosa (Font Planes, Fembra Morta; 300-760 m), en pradells terofítics (*Helianthemion*). CG90.

Narcissus assoanus Duf. - Relativament freqüent al sector N (coll dels Brucs, sobre Masets...), sobretot en prats terofítics sobre codines, i també en brolles i en llocs rocallosos (*Thero-Brachypodion*...). CG90.

Narcissus dubius Gouan - Rar als sectors N i CE (sobre can Ribera, localment comú cap al coll dels Brucs), en llocs rocallosos oberts, als prats secs i brolles. CG90.

Neotinea maculata (Desf.) Stearn - Força rara (coll dels Brucs, sobre can Aguilera, Mollons...), en joncedes, brolles i boscos clars. CG90.

Neottia nidus-avis (L.) L.C.M. Richard - Raríssima (obaga de les Morelles, 600 m), en un alzinar frescal amb pins. CG90.

Notholaena marantae (L.) Desv. (= *Cheilanthes marantae* (L.) Dom.) - Poc freqüent a la part esquistosa (entre el Bruc i can Ribera; can Tort: Prat, 1995), als penyasegats i fins i tot als marges de pedra (*Phagnalo-Cheilanthon*). CG90.

Nigella damascena L. - Molt rara a la banda calcària (sota el Collet del Bruc, 650 m), en camps abandonats. CG90.

Nigella gallica Jord. - Molt rara a la part calcària (Mollons: Nuet, 1987), en camps de cereals. CG90.

Odontides luteus (L.) Clairv. - Freqüent (el Querol, Masets, el Bruc...), en prats secs, erms i brolles. CF99, CG80, CG90.

Odontides vernus (Bell.) Dum. subsp. **serotinus** (Dum.) Corb. - Molt rar al sector S (Masets, Font Planes), en herbassars frescals de marge de camí (*Brachypodion phoenicoidis*). CG90.

Olea europaea L. - L'olivera de cultiu, var. **europaea**, es troba molt sovint tant en camps en actiu com en camps abandonats. A més, esporàdicament es veuen peus d'òlivers silvestres, que recorden la var. **sylvestris** (Mill.) Brot., en indrets que probablement mai s'han cultivat (Pierola, Sant Jaume, Mollons...), fent part de brolles i garrigues. CF99, CG80, CG90.

Onobrychis saxatilis (L.) Lam. - Rara a la part calcària (coll dels Brucs, Mollons, Soterons...), a les brolles i joncedes (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Onobrychis supina (Vill.) DC. - Més aviat rara a la banda calcària (coll dels Brucs, les Morelles, els Mollons...), a les joncedes i a les brolles poc seques (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Onobrychis viciifolia Scop. - S'ha plantat algun cop en marges de carretera, i s'hi pot trobar subspontani.

Ononis fruticosa L. - Raríssima al sector N: obaga dels Mollons, en unes boxedes (Nuet, 1987). CG80.

Ononis minutissima L. - Força freqüent a la part calcària (Mollons, can Muset, can Ventura...), en brolles, joncedes, prats secs i llocs rocallosos (*Rosmarino-Ericion*...). CG80, CG90.

Ononis natrix L. subsp. **natrix** - Relativament freqüent (Masets, Piera, el Bruc...), en talussos i erms pedregallosos. CF99, CG90.

Ononis pusilla L. - Rara (el Bruc, capçal de Güells, el Querol), en algun erm o prat sec. CF99, CG90.

Ononis reclinata L. var. **minor** Moris (= *O. mollis* Savi) - Rara (el Bruc, la Pobla), en algun prat sec o camp abandonat. CG80, CG90.

Ononis spinosa L. - Rara a la part calcària (Masets, Mollons, Morelles...), en algun fenassar de marge de camí o en herbeis similars (*Brachypodium phoenicoidis*). CG80, CG90.

Ononis tridentata L. var. **tridentata** - Rar al sector N (entre Castellolí i els Soterons), en brolles clares sobre vessants margosos erosionats (*Lepidion subulati*). CG80, CG90.

Onopordum acanthium L. - Molt rar al sector S (sobre ca n'Aguilera, la Rata), en algun herbassar ruderal (*Chenopodietalia muralis*). CG90.

Ophrys apifera Huds. - Molt rara al sector N (coll dels Brucs...; Mollons: Nuet, 1987), a les joncedes frescals (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Ophrys bertolonii Moretii subsp. **benacensis** (Reisigl) Delforge (= *O. catalaunica* O. & E. Danesch) - Rara al sector N (capçal de Güells, cap a Mollons), en prats secs i brolles. CG90.

Ophrys fusca Link - Relativament comuna sobre calcàries, tant la subsp. **fusca** (can Soterres, Mollons, Masets...), CG80, CG90; com la subsp. **omegaifera** (Fleischm.) E. Nelson (capçals de Güells i de Margarola, can Muset...), en pradells terofítics, altres prats secs, brolles i joncedes (*Thero-Brachypodium*...), CG90.

Ophrys insectifera L. - Raríssima al sector N: capçalera del torrent de les Coves (580 m), en un fenassar. CG90.

Ophrys lutea Cav. - Relativament freqüent a la part calcària (Margarola, Masets, Mollons...), en prats secs i brolles (*Thero-Brachypodium*, *Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Ophrys scolopax Cav. - Poc freqüent al sector N (can Soterres, vora Castellolí, Soterons...), als llistonars i a les brolles (*Thero-Brachypodium*, *Rosmarino-Ericion*). CG90.

Ophrys sphegodes Mill. subsp. **sphegodes** - Freqüent al sector N (Margarola, Güells, Castellolí...), als prats terofítics i a les brolles (*Thero-Brachypodium*, *Rosmarino-Ericion*). CG90.

Ophrys subinsectifera Hermsilla & Sabando - Raríssima al sector N: sota

can Soteres (600 m), en una jonceda (*Aphyllanthion*). CG90.

Opuntia ficus-indica (L.) Mill. - Subspontània en algun talús assolellat del sector S (Capellades...).

Opuntia subulata (Mühl.) Engelm. - Rarament subspontània en algun lloc obert i sec (Castellolí, Pierola...).

Opuntia vulgaris Mill. - Rara al sector S (ca n'Aguilera, el Forn...: Quadrada, 1997), naturalitzada en costers rocallosos o entre brolles esclarissades de *Cistion*, sobre esquists. CG90.

Orchis ustulata L. - Relativament freqüent al sector N (torrents de les Coves, de Margarola, de Güells, Soterons...), en joncedes i prats secs (*Aphyllanthion*, *Thero-Brachypodion*). CG90.

Origanum vulgare L. - Força freqüent (can Ribera, Fembra Morta, Masets...), en fenassars i altres prats secs, bardisses, boscos clars, erms, marges de camps i camins... CF99, CG80, CG90.

Orlaya daucoides (L.) Greuter - Molt rara: caminol del Bruc de can Ribera (430 m), en un pradell eixut una mica ruderalitzat. CG90.

Orobanche amethystea Thuill - Rar (can Ribera, can Soteres), paràsit d'*Eryngium campestre*, en erms o marges de camí. CG90.

Orobanche artemisiae-campestris Gaud. subsp. **santolinae** (Loscos & Pardo) O. Bolòs et al. - Raríssim: can Jaume Brugués (580 m), sobre *Santolina chamaecyparissus*. CG90.

Orobanche clausonis Pomel - No gaire freqüent (castell de Sant Jaume, l'Avellana, Fembra Morta...), paràsit de *Rubia peregrina*, en alzinars frescals (*Quercion ilicis*). CG90.

Orobanche gracilis Sm. var. **gracilis** - Rar (Miramar, Güells, Mollons), sobre *Dorycnium* sp.pl., en brolles. CF99, CG80, CG90.

Orobanche hederæ Duby - Rar (ca n'Aguilera, Font Planes), sobre *Hedera helix*, en fondals ombrívols. CG90.

Orobanche latisquama (F.W. Schultz) Batt. - Freqüent a la part calcària i molt rar a la resta (coll del Bosc, Masets, Margarola, Fembra Morta...), sobre *Rosmarinus officinalis*, principalment a les brolles (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Orobanche teucrii Holandre - Raríssim: can Jaume Brugués (580 m), en un marge de camp. CG90.

Oryzopsis coerulescens (Desf.) Hackel - Poc freqüent però localment abundant (Mollons, Miramar, sobre can Ribera), en fissures i replans llocs rocallosos assolellats. CF99, CG80, CG90.

Oryzopsis miliacea (L.) Asch. & Graebn. subsp. **miliacea** - Força freqüent, sobretot a les àrees més alterades (marges de l'Anoia, el Bruc, Castellolí...), en herbassars ruderals, erms, camps, bardisses.... (*Thero-Brometalia*). CF99, CG80,

CG90.

Oryzopsis paradoxa (L.) Nutt. - Molt rara (can Ribera, coll dels Brucs), en algun alzinar ombrívol. CG90.

Osyris alba L. - Rara (Pierola, la Pobla...), en marges de camí o de bosc (*Rhamno-Quercion*). CG90.

Oxalis articulata Savigny - Raríssim: sobre el Querol, en un marge de camí en un fondal humit. CF99.

Oxalis corniculata L. - No gaire freqüent (Masets, Pierola, Castellolí...), als horts i en herbeis ruderals. CG90.

Oxalis latifolia Kunth - Rar (Pierola, Masets...), en alguns horts i camps. CG90.

Pallenis spinosa (L.) Cass. - Freqüent (el Bruc, can Ventura, el Querol...), als fenassars, erms i prats secs (*Brachypodietalia phoenicoidis*...). CF99, CG90.

Panicum miliaceum L. - Només l'hem vist vora el Bruc, en un marge de camp. CG90.

Papaver argemone L. - Rar (can Soteres, el Bruc), en camps de secà. CG90.

Papaver dubium L. - Rar (ca n'Aguilera, can Ribera), en conreus de secà. CG90.

Papaver hybridum L. - Més aviat rar (Sant Jaume, ca n'Aguilera, Masets...), als sembrats i també en altres secans i erms (*Secalio*). CG90.

Papaver rhoeas L. - Comú (el Querol, Mollons, can Soteres...), als camps de cereals, i també en fruiterars de secà, erms i llocs ruderals (*Secalio*...). CF99, CG80, CG90.

Papaver somniferum L. - El cascall es veu molt rarament naturalitzat en algun marge de camí (entre el Bruc i Pierola...), en indrets oberts i secs. CG90.

Parentucellia viscosa (L.) Caruel - Raríssima al sector CE: entre el Bruc i can Ribera (450 m), en prats secs del *Saturejo-Hyparrhenion*. CG90.

Parietaria officinalis L. subsp. **judaica** (L.) Béguinot - Freqüent (la Pobla, Pierola, Güells...), en indrets ruderals i més aviat ombrejats, sovint rocallosos, com són marges de camins, murs antics... CF99, CG90.

Paronychia capitata (L.) Lam. - Més aviat rara (el Querol, Sant Jaume, el Bruc...), en alguns prats secs i erms i en altres llocs rocallosos i amb poca vegetació. CF99, CG90.

Paspalum distichum L. - Força rar (marges de l'Anoia, el Bruc), fent part d'herbeis higronitròfils. CG80, CG90.

Petrorhagia prolifera (L.) P.W. Ball & Heyw. - Força freqüent, sobretot a la part àcida (Fembra Morta, Castellolí, el Bruc...), principalment en pradells terofítics i també en erms i camps de secà (*Thero-Brachypodietea*); representada per les subspècies **prolifera** (el Querol...) i **nanteuillii** (Burn.) O. Bolòs & Vigo (can Soteres...). CF99, CG80, CG90.

Petroselinum crispum (Mill.) Hill - El julivert, sovint cultivat, es troba també rarament naturalitzat (Sant Jaume, Pierola), en algun marge de camp o entre

runes. CG90.

Peucedanum alsaticum L. subsp. **venetum** (Spreng.) Rouy & Cam. - Raríssim: sota Masets (355 m), en herbassars frescals del marge del torrent. CG90.

Phagnalon rupestre (L.) DC. - Molt rar (can Ribera, Masets), en erms o brolles. CG90.

Phagnalon saxatile (L.) Cass. - Frequent a la part àcida (el Bruc, torrent de la Cova, Miramar...), als prats d'abellatge i en indrets rocallosos calents (*Saturejo-Hyparrhenion*). CF99, CG90.

Phagnalon sordidum (L.) Rchb. - Raríssim al sector CW: Mollons (420 m), en fissures calcàries soles. CG80, CG90.

Phalaris arundinacea L. - Restringida als marges de l'Anoia, on es fa en herbassars higronitròfils (*Convolvuletalia, Phragmitetalia*). CF99, CG80, CG90.

Phaseolus vulgaris L. - La mongetera es cultiva molt sovint als horts.

Phillyrea angustifolia L. - Més aviat rara i dispersa (sota Masets, l'Avellana, Mollons, Soterons...), en matollars i boscos clars (*Rhamno-Quercion*). CG80, CG90.

Phillyrea latifolia L. - Molt freqüent (Morelles, can Ribera, Fembra Morta, la Pobla...), als alzinars i també a les pinedes matollars secundaris i a les rouredes (*Quercion ilicis*). CG80, CG90.

Pheum phleoides (L.) Karsten - Frequent (coll dels Brucs, el Querol, l'Avellana...), en prats secs, joncedes i brolles (*Brachypodietalia phoenicoidis*...). CF99, CG90.

Pheum pratense L. subsp. **bertolonii** (DC.) Born. - Raríssim al sector N: can Soteres (650 m), en un fenassar (*Brachypodion phoenicoidis*). CG90.

Phlomis herba-venti L. - Raríssima al sector N: sota can Soteres (625 m), als fenassars (*Brachypodion phoenicoidis*). CG90.

Phlomis lychnitis L. - Frequent al sector N (capçals de Güells i de Margarola, can Ventura...), principalment als llistonars, en llocs oberts i pedregallosos (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Phragmites australis (Cav.) Steudel subsp. **australis** - Relativament freqüent i localment dominant (marges de l'Anoia, dels barrancs de Castellolí i de Güells...; més esporàdic a la resta), en sòls temporalment inundats (*Phragmition*). CF99, CG80, CG90.

Phytolacca americana L. - Molt rara al sector S (font d'en Sala, el Querol...), naturalitzada en marges frescals de camí. CF99, CG90.

Picris echioides L. - Relativament freqüent (marges de l'Anoia, can Soteres...), sobretot en herbassars higronitròfils (*Convolvuletalia sepium*...). CF99, CG80, CG90.

Picris hieracioides L. subsp. **hieracioides** - Més aviat rara (la Pobla, can Soteres...), en marges herbosos i fenassars. CG80, CG90.

Pimpinella saxifraga L. - Més aviat rara al sector N (Soterons, Güells..), a les joncades i als boscos clars, en llocs obacs (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Pinus halepensis Mill. - Molt comú i abundant a la banda calcària, i força més espars sobre substrats àcids (Mollons, coll dels Bruccs, l'Avellana...); forma pinedes, sovint poc denses però relativament pures, sobre brolles, altres matollars secundaris o prats secs, o es barreja amb alzines, roures o altres pins per fer boscos mixtos (*Rosmarinetalia, Quercetalia ilicis...*). CF99, CG80, CG90.

Pinus nigra Arnold subsp. **salzmannii** (Dunal) Franco - Força freqüent i localment abundant al sector N i rar al CE (Morelles, Soterons, Fembra Morta...), on fa pinedes relativament pures o barrejades amb altres pins, amb roures o amb alzines, amb sotabosc relativament forestal, en vessants més o menys obacs (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.

Pinus pinaster Aiton - Força rar: Mollons (Nuet, 1987); també n'hi ha algun exemplar plantat vora un camí, sobre can Ribera. CG90.

Pinus pinea L. - Extremament comú i abundant a la part àcida, i relativament freqüent però escas a la resta (Miramar, Fembra Morta, el Bruc, coll dels Bruccs...); molt sovint forma pinedes sobre brolles, màquies o prats secs (quan creix dens du un sotabosc molt espars i banal), i també es veu barrejat amb altres pins o alzines, en boscos diversos (*Cistion, Quercetalia ilicis...*). CF99, CG80, CG90.

Pinus radiata D. Don - Raríssim: algun exemplar vora un camí (possiblement plantat), a la capçalera de Roques Blanques. CG90.

Pinus sylvestris L. var. **catalaunica** Gaussen - Més aviat rar al sector N (Morelles, Margarola...), fent part d'alzinars frescals, rouredes o pinedes de *Pinus nigra* (*Quercion pubescenti-sessiliflorae...*). CG90.

Pistacia lentiscus L. - Molt freqüent (Fembra Morta, la Pobla, Castellolí...), als alzinars poc denses i en altres boscos, a les brolles i a les garrigues (*Quercetalia ilicis...*). CG80, CG90.

Pistacia terebinthus L. - Més aviat rara i dispersa (Miramar, can Ribera, Masets...), en alzinars, rouredes i brolles, més aviat en llocs frescals (*Quercion ilicis...*); CF99, CG80, CG90. Rarament, es veu l'híbrid entre aquesta espècie i la precedent, **P. x saportae** Burnat (Castellolí; Mollons: Nuet, 1987); CG90.

Pisum sativum L. subsp. *sativum* - Cultivat als horts.

Plantago afra L. - Freqüent a la part àcida, rar a la resta (el Querol, el Bruc, Masets...), als prats terofítics, als erms i als conreus de secà (*Thero-Brachypodietea...*). CF99, CG90.

Plantago albicans L. - Més aviat rara (la Pobla, Masets, el Querol...), als erms, marges de camps i talussos assolellats (*Brachypodietalia phoenicoidis*). CF99, CG80, CG90.

Plantago coronopus L. - Rara (el Bruc, la Pobla, el Querol...), en herbeis ruderals de llocs trepitjats (*Trifolio-Cynodontion*). CF99, CG80, CG90.

Plantago lagopus L. - Rara al sector N (can Muset, Sant Jaume), en pradells terofítics ruderalitzats (*Thero-Brometalia*). CG90.

Plantago lanceolata L. - Molt freqüent (la Pobla, Güells, Pierola...), a tota mena de comunitats herbàcies: prats secs, joncedes, herbeis ruderals diversos, conreus de secà... (*Thero-Brachypodietea*...). CG80, CG90.

Plantago major L. subsp. **major** - Relativament freqüent (Castellolí, font del Ferro, Anoià...), en herbassars higròfils del marge de cursos d'aigua o de camins (*Trifolio-Cynodontion*...). CF99, CG80, CG90.

Plantago sempervirens Crantz subsp. **sempervirens** - Freqüent (el Bruc, l'Avellana, la Pobla...), als erms, talussos o marges pedregallosos, brolles i prats secs, més aviat en llocs eixuts i assolellats. CF99, CG80, CG90.

Platanthera bifolia (L.) L.C.M. Richard - Molt rara al sector N (Coll dels Brucs, Soterons), en joncedes o boscos clars. CG90.

Platanthera chlorantha (Custer) Rchb. - Força rara al sector N (can Soteres, Güells...), en joncedes o boscos clars; algun cop hem trobat l'híbrid entre aquesta espècie i la precedent, **P. x hybrida** Brügg. CG90.

Platanus hispanica Münchh. - A més dels exemplars plantats en marges de carreteres o camins, se'n veu rarament algun peu naturalitzat pels torrents i fondals (Pierola, barranc de Castellolí, Font Planes...), fent part de bosquets de ribera (*Populetalia albae*). CG80, CG90.

Platycarpus spicata (L.) Bernh. subsp. **spicata** - Força rara al sector S (entre la Pobla i Masets, el Querol), en camps de secà (*Diplotaxion*). CF99, CG90.

Poa annua L. - La subsp. **annua** freqüent (Masets, can Ribera, Castellolí...), als horts i en herbeis ruderals poc secs (*Chenopodietalia muralis*, *Convolvuletalia*...); CG80, CG90. La subsp. **exilis** (Tommasini) Murb. (= *P. infirma* Kunth), raríssima: Puig de l'Avellana (600 m), en un pradell d'*Helianthemion*; CG90.

Poa bulbosa L. - Força freqüent, sobretot a la part calcària (can Muset, coll dels Brucs, ca n'Aguilera...), als pradells terofítics i als erms secs (*Thero-Brachypodietea*, *Thero-Brometalia*). CG90.

Poa compressa L. - Força rara al sector N (capçals de Güells i Margarola...), en marges de camps i camins. CG90.

Poa nemoralis L. - Rara a la part esquistosa (Font Planes, can Ribera...), en bosquets frescals (*Fagetalia*...). CG90.

Poa pratensis L. - Relativament freqüent (coll dels Brucs, la Pobla, el Bruc...), en algun fenassars o en herbeis de llocs frescals (*Brachypodion phoenicoidis*...). CG90.

Poa trivialis L. - No gaire freqüent (Masets, riera de Castellolí...), en herbeis més o menys higròfils (*Phragmitetalia*, *Convolvuletalia*...). CG80, CG90.

Polycarpon tetraphyllum (L.) L. - Molt freqüent a la part àcida i força rar a la resta (el Bruc, ca n'Aguilera, l'Avellana, Castellolí...), als erms eixuts, als prats

terofítics i als camps de secà (*Thero-Brachypodietea...*). CG90.

Polycnemum arvense L. subsp. **majus** (A. Br.) Briq. - Raríssim al sector CW: cementiri de la Pobla (300 m), en un sembrat. CG80.

Polygala calcarea F.W. Schultz - Força freqüent al sector N (Güells, Margarola, les Morelles...), a les joncedes i a les rouredes i pinedes clares, en llocs fescals (*Aphyllanthion...*). CG80, CG90.

Polygala rupestris Pourr. - Força freqüent a la banda calcària (Roques Blanques, can Ventura, Mollons...), a les fissures de roca i en brolles de llocs rocallosos. CG80, CG90.

Polygala vulgaris L. subsp. **gerundensis** (O. Bolòs & Vigo) O. Bolòs et al. - Rara al sector N (les Morelles, coll dels Brucs), en algun prat o fenassar. CG90.

Polygonum aviculare L. - La subsp. **aviculare** freqüent (la Pobla, Pierola, Castellolí...), en herbeis ruderals diversos i als cultius (*Chenopodietalia muralis, Secalio...*); CF99, CG80, CG90. La subsp. **bellardii** (All.) O. Bolòs & Vigo només l'hem vista un cop, en un sembrat sota el Bruc; CG90.

Polygonum convolvulus L. - Freqüent (la Pobla, Castellolí, can Ribera...), als camps de secà (*Diplotaxion, Secalio*) i també en algun altre lloc ruderal. CG80, CG90.

Polygonum lapathifolium L. - Restringit al curs de l'Anoia, on abunda als herbassars higronitròfils dels marges exundats a l'estiu (*Bidentio*). CF99, CG80, CG90.

Polygonum persicaria L. Molt rar (can Ribera, riera de Castellolí), en algun herbei higronitròfil. CG80, CG90.

Polypodium vulgare L. - La subsp. **serrulatum** Arcang., freqüent (can Ribera, l'Avellana, Güells, Mollons...), en indrets rocallosos més aviat ombrívols, com són fissures de roca, replanets molsosos o sòls rocosos dins de boscos (*Anomodonto-Polypodietalia*); CG80, CG90. La subsp. **vulgare**, raríssima al sector CE: vora el cim de la Fembra Morta (750 m: Sáez 1997), en unes roques molsoses dins l'alzinar; CG90.

Polypogon monspeliensis (L.) Desf. - Força rar (marges de l'Anoia, can n'Aguilera, riera de Castellolí), fent part d'herbassars de sòls humits o entollats. CG80, CG90.

Polypogon viridis (Gouan) Breistr. - Més aviat rar (la Pobla, el Querol, can Ribera, Castellolí), en marges de torrentets o de llocs on s'embassa l'aigua. CF99, CG80, CG90.

Polystichum setiferum (Forsk.) Woynar - Molt rar al sector S (font d'en Sala, Font Planes), en bosquets frescals de fons de barranc (*Fagetalia*). CG90.

Populus alba L. - Relativament freqüent (marges de l'Anoia i dels torrents de Castellolí, de Font Planes...), aïllats o fent petits bosquets de ribera (*Populetales albae*). CG80, CG90.

Populus x canadensis Moench - Rar (can Ribera, Masets...), en algun fondal o marge de camí, potser només subspontani. CG90.

Populus nigra L. - Frequent (marges de l'Anoia i de molts torrents i rieres), en forma de petits grups o barrejat amb altres arbres de ribera o amb sargars (*Populeta albae*...). CG80, CG90.

Populus tremula L. - Molt rar al sector S (entre Masets i can Tort, 400 m), als marges del barranc. CG90.

Portulaca oleracea L. - Relativament freqüent (el Bruc, Pierola, Masets, la Pobla...), als horts i també en camps de secà i en algun herbei ruderal (*Panicum-Setarion*...). CF99, CG80, CG90.

Potentilla hirta L. - Raríssima: serrat de les Morelles (650 m), en una brolla (*Cistion*). CG90.

Potentilla neumanniana Rchb. - Frequent al sector N i rara a la resta (les Morelles, Mollons, l'Avellana, Masets...), a les joncedes i també als prats secs i a les brolles (*Aphyllanthion*...). CG80, CG90.

Potentilla reptans L. - Relativament freqüent (coll dels Brucs, la Pobla, Font Planes...), en sòls més o menys humits i compactes: marges de torrents i de camps i camins. CG80, CG90.

Prunella grandiflora (L.) Scholler subsp. **pyrenaica** (Gren. & Godr.) A. & O. Bolòs - Frequent al sector N (les Morelles, Güells, Soterons), a les rouredes i en d'altres boscos similars, en indrets més aviat frescals (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.

Prunella laciniata (L.) L. - Rara al sector N (coll dels Brucs...), a les joncedes (*Aphyllanthion*); CG90. A les Morelles, en una joncada, hem vist l'híbrid **P. laciniata x grandiflora** subsp. **pyrenaica**.

Prunella vulgaris L. - Frequent (riera de Castellolí, ca n'Aguilera, Margarola...), en herbeis més o menys higròfils (*Molinio-Holoschoenion, Convolvulion*...). CG80, CG90.

Prunus avium (L.) L. - El cirerer silvestre és relativament freqüent al sector S i raríssim a la resta (Font Planes, sobre ca n'Aguilera, Soterons...), dispers entre bosquets de fondal o alzinars frescals. CG80, CG90. A més, les formes cultivades són comunes als camps.

Prunus armeniaca L., *P. domestica* L., *P. dulcis* (Mill.) D.A. Webb, *P. persica* (L.) Batsch - Cultivats als camps, algun (l'ametller) de manera extensiva.

Prunus spinosa L. - Frequent (coll dels Brucs, Masets, can Ribera...), en boscos frescals no gaire densos, bardisses i marges de camps i camins (*Pruno-Rubion*...). CG80, CG90.

Psilurus incurvus (Gouan) Schinz & Thell. - Frequent a la part àcida i molt rar sobre calcàries (el Bruc, Font Planes, l'Avellana, Margarola...), als pradells terofítics (*Helianthemion*). CG90.

Psoralea bituminosa L. - Molt freqüent (can Soteres, Pierola, Fembra Morta, el Querol...), als prats secs, a les brolles, als erms, als marges i talussos... (*Brachypodietalia phoenicoidis*). CF99, CG80, CG90.

Pteridium aquilinum (L.) Kuhn - Poc freqüent (font del Ferro, can Ribera, Masets...), en algún herbassar fescal de marge de camí o de torrent, o en bardisses o altres bosquines. CG90.

Ptychotis saxifraga (L.) Loret & Barr. - Relativament freqüent (el Bruc, la Pobla, ca n'Aguilera, Castellolí...), localment abundant en talussos o bé en conreus o erms, en sòls pedregallosos (*Andryaetalia*). CG80, CG90.

Pulicaria dysenterica (L.) Bernh. - Molt rara (sota Masets, Font Planes), en herbeis de marge de torrent. CG90.

Punica granatum L. - Algun cop cultivat o residual en camps abandonats.

Pyrus malus L. subsp. **mitis** (Wallr.) O. Bolòs & Vigo - La pomera és comuna als camps i horts; més rarament, se'n veuen peus subspontanis en marges de camí o bardisses o en algun bosquet caducifoli (les Morelles, Font Planes); segons Nuet (1987), aquests exemplars són assimilables a la subsp. **malus**. CG80, CG90.

Pyrus communis L. subsp. *communis* - La perera cultivada es troba pels camps i horts de la zona.

Quercus canariensis Willd. - Citat per Nuet (1987), les mostres corresponents, consultables a l'Institut Botànic de Barcelona, es poden englobar dins del polimorfisme de l'espècie següent.

Quercus cerrioides Willk. & Costa - Força freqüent (Miramar, can Ribera, font del Ferro, l'Avellana...), sobretot fent part d'alzinars frescals i de rouredes, i també en brolles, pinedes i marges de camins i camps (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*, *Quercion ilicis*). CF99, CG80, CG90.

Quercus coccifera L. - Molt comú a la part calcària i rar en roques àcides (coll dels Brucs, Mollons, can Muset, Fembra Morta, Miramar...), dominant a les garrigues i més dispers a les brolles i als boscos poc densos en general (*Rhamno-Quercion*). CF99, CG80, CG90.

Quercus faginea Lam. - Força freqüent al sector N i molt rar a la resta (capçals de Güells i Margarola, Mollons, l'Avellana...), on forma rouredes o boscos mixtos amb *Pinus nigra*, o es troba dispers en brolles o alzinars (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.

Quercus humilis Mill. - Força rar (el Bruc, Güells, Masets...), més aviat dispers en boscos frescals (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG90.

Quercus ilex L. - La subsp. **ilex**, l'alzina, molt freqüent i abundant (Mollons, Fembra Morta, Miramar, el Bruc, Güells...), dominant als alzinars i màquies secundàries i més dispers als altres boscos, a les brolles i garrigues i en marges de camps i camins (*Quercion ilicis*); CF99, CG80, CG90. De la subsp. **ballota** (Desf.) Samp. (= *Q. rotundifolia* Lam.), la carrasca, se'n veu algun peu al sector

N (can Ventura...), als altiplans calcaris; CG90.

Quercus suber L. - Molt rar: alguns peus dispersos vora el cim de l'Avellana i a la capçalera de la riera de ca n'Aguilera, entre els alzinars (*Quercion ilicis*). CG90.

Ramonda myconi (L.) Rchb. - Frequent al sector N (capçal de Güells, cova de Ponts...), a les fissures de roques calcàries més aviat ombrejades (*Saxifragion mediae*). CG90.

Ranunculus arvensis L. - Rar i esporàdic al sector N (coll dels Brucs, Castellolí), en sembrats i guarets (*Secalio*). CG90.

Ranunculus bulbosus L. - No gaire frequent (Margarola, Castellolí, Font Planes...), en prats i herbeis frescals; segons Nuet (1987), hi ha les subspècies *bulbosus* i *bulbifer* (Jord.) Neves. CG80, CG90.

Ranunculus gramineus L. - Molt rar al sector N (capçal de Güells, 600 m), en llistonars i altres prats de llocs rocallosos i obacs. CG90.

Ranunculus repens L. - Relativament frequent (can Ribera, Masets, Güells...), a les jonqueres i altres herbassars higròfils (*Molinio-Holoschoenion, Convolvuletalia*). CG90.

Raphanus raphanistrum L. - Raríssim: can Ventura (620 m), en camps de sembradura. CG90.

Rapistrum rugosum (L.) Bergeret - Raríssim: marge de l'Anoia (260 m), en un herbassar higròfils. CF99.

Reichardia picroides (L.) Roth subsp. **picroides** - Frequent (el Bruc, Mollons, Castellolí, el Querol...), als erms, prats secs i conreus de secà (*Thero-Brachypodietea*...). CF99, CG80, CG90.

Reseda lutea L. - Rara (Mollons, el Bruc, Castellolí...), en erms i camps de secà. CG80, CG90.

Reseda luteola L. - Molt rara al sector S (l'Avellana, Miramar), en marges de camí. CF99, CG90.

Reseda phyteuma L. subsp. **phyteuma** - Força frequent (Castellolí, la Pobla, Pierola...), sobretot als camps de secà (*Diplotaxion*) i també en algun erm o talús erosionat. CF99, CG80, CG90.

Rhagadiolus stellatus (L.) Gaertn. subsp. **stellatus** - Molt rar al sector CE (el Bruc, 450-500 m), en algun camp de secà o erm. CG90.

Rhamnus alaternus L. - Molt frequent (Mollons, Font Planes, Margarola, el Querol...), als alzinars i als matollars relacionats, com són garrigues i brolles, i a les pinedes (*Quercetalia ilicis*). CF99, CG80, CG90.

Rhamnus saxatilis Jacq.- Rar al sector N (can Soteres, font del Ferro...), en bardisses i rouredes (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG90.

Robinia pseudoacacia L. - Algun cop es veu plantada al marge de camins i carreteres, i molt rarament sembla naturalitzada (Font Planes...), en algun fondal

humit. CG90.

Rorippa nasturtium-aquaticum (L.) Hayek subsp. **nasturtium-aquaticum** - Rara (can Ribera, torrents de Güells i de Margarola, Anoià), formant herbeis helofítics, temporalment inundats (*Sparganio-Glycerion*). CG80, CG90.

Rosa agrestis Savi - No gaire freqüent (Masets, ca n'Aguilera, coll dels Brucs...), en marges de camps i de camins, isolada o fent part d'alguna bardissa. CG90.

Rosa canina L. - La subsp. **canina** freqüent (Güells, Miramar, Font Planes...), a les bardisses i també en boscos caducifolis poc densos i en marges de camins frescals (*Pruno-Rubion*); la subsp. **stylosa** (Desv.) Masclans molt rara: Güells (450 m), en una bardissa. CG90.

Rosa micrantha Sm. - Freqüent (Mollons, Fembra Morta, Pierola...), en marges de camins i camps, en boscos poc densos i en fondals, alguns cops fent part de bardisses (*Pruno-Rubion*...). CG80, CG90.

Rosa pouzinii Tratt. - Força rara a la part esquivosa (Font Planes, ca n'Aguilera, l'Avellana), en algun bosc frescal (*Quercu-Fagetia*). CG90.

Rosa sempervirens L. - Raríssima: torrent del Forn d'en Monner, en un fondal. CG90.

Rosmarinus officinalis L. - Molt comú a la part calcària i menys sobre esquists (Capellades, Güells, Mollons, Fembra Morta...), a les brolles calcícoles, on sovint és dominant, i també a d'altres brolles i matollars, als boscos secs poc densos, a les joncades i a les pastures seques (*Rosmarinetalia*). CF99, CG80, CG90.

Rubia peregrina L. subsp. **peregrina** - Molt freqüent (Miramar, Mollons, Pierola, Castellolí...), als alzinars, rouredes i pinedes, i també en brolles, marges de camps, bardisses i erms (*Quercetalia ilicis*...). CF99, CG80, CG90.

Rubus caesius L. - Força rar al sector CW (marges de l'Anoià i del barranc de Castellolí), als boscos de ribera i als herbeis més o menys higròfils (*Populetales albae*). CG80.

Rubus canescens DC. subsp. **canescens** - Freqüent sobre esquists i rar en llocs calcaris frescals (Fembra Morta, les Morelles, Font Planes...), formant petites bardisses al marge de camins o dispers en brolles o boscos clars (*Pruno-Rubion*...). CG90.

Rubus ulmifolius Schott - Molt freqüent (la Pobla, Castellolí, Pierola...), formant bardisses a les clarianes frescals i en marges de camins i conreus, i més dispers als boscos caducifolis, als alzinars frescals, als matollars i als erms (*Pruno-Rubion*). CF99, CG80, CG90.

Rumex acetosella L. subsp. **angiocarpus** Murb. - Freqüent a la part àcida (el Bruc, ca n'Aguilera, Pierola, el Querol...), en llocs eixuts com ara pradells, erms i conreus (*Helianthemion*...). CF99, CG90.

Rumex conglomeratus Murray - Més aviat rar (marges de l'Anoià i del barranc de Castellolí, can Ribera...), en herbeis higròfils (*Glycerio-Sparganion*,

Convolvuletalia). CG80, CG90.

Rumex crispus L. - Relativament freqüent (marges de l'Anoia, can Ribera, coll dels Brucs...), als herbassars higronitròfils i en algun conreu i marge de camí (*Convolvuletalia*...). CF99, CG80, CG90.

Rumex obtusifolius L. - Molt rar (Masets, ca n'Aguilera), en algun herbei higronitròfil. CG90.

Rumex pulcher L. - Més aviat rar (ca n'Aguilera, la Pobla, can Soteres...), en conreus de secà i erms (*Chenopodietalia*). CG90.

Ruscus aculeatus L. - Força freqüent (Mollons, font del Ferro, Pierola...), als alzinars més aviat frescals, als boscos caducifolis i a les garrigues i màquies (*Quercetalia ilicis*). CG80, CG90.

Ruta chalepensis L. subsp. **angustifolia** (Pers.) Cout. - Poc freqüent (el Bruc, Güells, Font Planes...), en prats secs i brolles (*Thero-Brachypodietea*). CG90.

Sagina apetala Ard. subsp. **erecta** (Hornem.) Hermann - Molt rara (can Soteres, l'Avellana), en pradells terofítics (*Thero-Brachypodietea*). CG90.

Salix alba L. - Nuet (1987) el cita de les rieres de Piera i Castellolí. CG80, CG90.

Salix cinerea L. subsp. **oleifolia** (Sm.) Macreight - Més aviat rar (Font Planes, Masets, font del Ferro), en algun torrent o fondal humit (*Alno-Ulmion*). CG80, CG90.

Salix elaeagnos Scop. subsp. **angustifolia** (Cariot) Rechinger f. - Relativament freqüent (torrents de Font Planes, de Masets, de Güells, de Pierola...), formant petits sargars o dispers, vora els cursos d'aigua (*Salicion triandro-fragilis*). CG80, CG90.

Salix fragilis L. - Molt rar al sector N (torrents de Castellolí i de Margarola), al marge de cursos d'aigua (*Populetales albae*). CG90.

Salvia pratensis L. - Força rara al sector N (les Morelles, Margarola, Mollons), en alguna joncada frescal (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Salvia sclarea L. - Trobada només a can Ribera, aparentment subspontània. CG90.

Salvia verbenaca L. - Poc freqüent a la part calcària (can Muset, can Ventura, Castellolí...), en pradells ruderalitzats i erms eixuts (*Thero-Brachypodietea*, *Thero-Brometalia*). Quasi sempre es tracta de la subsp. **verbenaca**, però algun cop (la Pobla) hem vist la subsp. **horminoides** (Pourr.) Nyman. CG90.

Sambucus nigra L. - Rar (marges de l'Anoia, can Ribera, Masets...), en bosquines de ribera o en altres indrets ombrívols i frescals (*Pruno-Rubion*). CF99, CG80, CG90.

Samolus valerandi L. - Més aviat rar (el Querol, Masets, cova de Ponts...), en llocs rocallosos on regalima aigua o en herbeis de llocs entollats (*Phragmitetalia*...). CF99, CG90.

Sanguisorba minor - La subsp. **balearica** (Nyman) Muñoz Garm. & C. Navarro (= subsp. *polygama* (Waldst. & Kit.) Holub), molt comuna (el Querol, Mollons, Castellolí, el Bruc...), als prats secs, als erms, als boscos i matollars poc densos, en marges herbosos i erms; CF99, CG80, CG90. La subsp. **spachiana** (Coss.) Muñoz Garm. & Pedrol, més aviat rara (Güells, el Querol...), en prats secs (*Thero-Brachypodietea*); CF99, CG90.

Sanicula europaea L. - Rara (can Ribera, font d'en Sala, Masets...), en bosquets de fondals ombrívols (*Fagetalia*). CG90.

Santolina chamaecyparissus L. subsp. **squarrosa** (DC.) Nyman - Poc freqüent a la part calcària (la Pobla, coll dels Brucs...), en talussos i marges de camí i en algun erm. CG80, CG90.

Saponaria glutinosa Bieb. - Molt rara al sector S (entre ca n'Aguilera i l'Avellana: Quadrada, 1998), en costers secs i rocallosos, sobre esquists. CG90.

Saponaria ocymoides L. - Rara al sector S (Font Planes, Miramar), en costers pedregosos. CG90.

Saponaria officinalis L. - Rara i més o menys restringida al sector S (marges de l'Anoia, Fembra Morta, ca n'Aguilera...), en herbassars higronitròfils (*Convolvuletalia*...). CF99, CG90.

Sarcocapnos enneaphylla (L.) DC. subsp. **enneaphylla** - Molt rar al sector CW (Mollons), en fissures calcàries més o menys ombrívols (*Saxifragion mediae*). CG80.

Sarothamnus scoparius (L.) Koch subsp. **scoparius** - Molt rar al sector NE (l'Avellana, 600-660 m), en marges i clarianes d'alzinars. CG90.

Satureja acinos (L.) Scheele subsp. **acinos** - Raríssima: la Pobla, en algun erm. CG90.

Satureja calamintha (L.) Scheele - La subsp. **ascendens** (Jord.) Briq., bastant rara a la part esquistosa (can Ribera, Pierola, ca n'Aguilera...), en marges de camí i clarianes frescals (*Origanetalia*); CG90. La subsp. **sylvatica** (Bromf.) Briq., raríssima: sota Masets, herbei vora el torrent; es tracta d'una localitat molt extrema d'aquesta planta, que rareja als Pirineus i desapareix vers les terres mediterrànies; CG90.

Satureja montana L. subsp. **montana** - Freqüent a la part calcària (Güells, Masets, Margarola...), en joncedes, brolles i prats secs (*Rosmarinetalia*). CG80, CG90.

Satureja vulgaris (L.) Fritsch - Poc freqüent (les Morelles, Masets, can Ribera...), en boscos poc densos, clarianes i brolles (*Origanetalia*). CG90.

Saxifraga tridactylites L. subsp. **tridactylites** - Relativament freqüent al sector N (coll dels Brucs, Castellolí...), als pradells terofítics sobre codines calcàries amb molt poc sòl (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Scabiosa atropurpurea L. var. **amansii** (Rouy) O. Bolòs & Vigo - Força co-

muna (el Querol, Masets, can Soteres...), en fenassars o altres prats secs, marges de camí i erms (*Brachypodietalia phoenicoidis*...). CF99, CG80, CG90.

Scabiosa columbaria L. subsp. **columbaria** var. **gramuntia** (L.) DC.- Rara al sector N (les Morelles, Güells, Soterons...), a les joncedes i en alguna brolla, en indrets frescals (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Scandix pecten-veneris L. subsp. **pecten-veneris** - Rar (can Soteres, can Ribera, la Pobla), en camps de secà (*Secalium, Diplotaxion*). CG80, CG90.

Schoenus nigricans L. - Força rar (Güells, la Pobla), en llocs temporalment inundats. CG80, CG90.

Scilla autumnalis L. - Raríssima al sector N: coll dels Brucs (620 m), en un uns prats pedregallosos calcícoles. CG90.

Scirpus holoschoenus L. - No gaire freqüent (Güells, Font Planes, can Ribera...), vora petits cursos d'aigua, en jonqueres o herbassars similars (*Molinio-Holoschoenion*). CG80, CG90.

Scorpiurus muricatus L. subsp. **subvillosus** (L.) Thell. - Raríssim a la part calcària: Mollons, 370 m, en un prat sec (Nuet, 1987). CG80.

Scorzonera angustifolia L. - Rara a la part calcària (Castellolí, les Morelles, Mollons...), en joncedes i prats secs (*Aphyllanthion, Thero-Brachypodion*). CG80, CG90.

Scorzonera laciniata L. - Rara (Castellolí, can Muset, el Bruc...), en herbeis de marges secs de camí. CG80, CG90.

Scrophularia auriculata L. subsp. **pseudoauriculata** (Sennen) O. Bolòs & Vigo - Més aviat rara (Anoia, barranc de Castellolí, Masets, can Ribera...), en herbassars al marge de cursos d'aigua (*Molinio-Holoschoenion*). CF99, CG80, CG90.

Scrophularia canina L. subsp. **canina** - Rara a la banda àcida (el Querol, la Pobla, el Bruc...), en llocs oberts i pedregallosos, com ara talussos o erms (*Pimpinello-Gouffeion*). CF99, CG90.

Sedum acre L. - No gaire freqüent als sectors N i CE (can Ribera, coll dels Brucs, can Muset...), als pradells sobre codines calcàries i en altres llocs rocallosos (*Thero-Brachypodion*...). CG90.

Sedum album L. var. **micranthum** (Bast.) DC. - Freqüent, sobretot als sectors N i CE (Mollons, Güells, el Bruc...), en pradells sobre codines, en fissures i en llocs rocallosos en general (*Thero-Brachypodion*...). CG80, CG90.

Sedum caespitosum (Cav.) DC. - Raríssim: vora can Soteres (640 m), en un terraprim calcari. CG90.

Sedum dasyphyllum L. - Més aviat rar, a les fissures de roques (*Asplenietea trichomanis*). La var. **dasyphyllum** més aviat a la part àcida (can Ribera, el Bruc, torrent de la Cova...; Mollons: Nuet, 1987); CG90. I la var. **glanduliferum** (Guss.) Moris, a la part calcària (can Soteres, Mollons, Morelles...); CG80, CG90.

Sedum sediforme (Jacq.) Pau - Molt freqüent (el Querol, la Pobla, l'Avellana, Güells...), en llocs secs, oberts i més o menys rocallosos, com ara prats secs, brolles, talussos, terraprims, erms... (*Thero-Brachypodietea*, *Cistion*...). CF99, CG80, CG90.

Sedum telephium L. subsp. **maximum** (L.) Krock. - Raríssim al sector CE: sobre can Ribera (400 m), en un penyasegat esquistós solell (*Phagnalo-Cheilanthon*). CG90.

Senecio inaequidens DC. - Hem detectat recentment la seva aparició a les vores de dues carreteres, la N-2, sota el Parador del Bruc, i una pista vora el coll del Bosc. CG90.

Senecio lividus L. - Rar a la banda esquistosa (Miramar, Fembra Morta...), en prats terofítics o en llocs pedregallosos. CF99, CG90.

Senecio viscosus L. - Molt rar a la banda esquistosa (sobre can Ribera, sobre ca n'Aguilera), en talussos i erms pedregallosos. CG90.

Senecio vulgaris L. - Relativament freqüent a les àrees antropitzades (Castellolí, Masets, Pierola, el Bruc...), als conreus d'horta i de fruiters en secà (*Diplotaxion*, *Panico-Setarion*). CG80, CG90.

Setaria pumila (Poir.) Schult. - Força rara al sector S (la Pobla, Pierola), en algun camp o erm. CG90.

Setaria verticillata (L.) Beauv. - Relativament freqüent a les àrees conreades (Pierola, Castellolí, la Pobla...), quasi sempre als horts (*Panico-Setarion*). CG80, CG90.

Setaria viridis (L.) Beauv. - Més aviat rara (Pierola, Castellolí, el Bruc...), principalment als fruiters de secà (*Diplotaxion*). CG90.

Sherardia arvensis L. - Freqüent al sector N i rara a la resta (coll dels Brucs, Masets, l'Avellana...), als pradells terofítics i també en altres prats secs, erms i conreus (*Thero-Brachypodion*...). CG90.

Sideritis hirsuta L. subsp. **hirsuta** - Freqüent al sector N (coll dels Brucs, Güells...), en prats més aviat secs i brolles (*Rosmarinetalia*, *Thero-Brachypodion*). CG90.

Sideritis romana L. - No gaire freqüent (el Bruc, Font Planes, can Muset...), en pradells terofítics i en algun erm sec (*Thero-Brachypodietea*). CG90.

Silene gallica L. - Freqüent a la part àcida (el Querol, can Ribera, l'Avellana...), en prats terofítics i conreus de secà (*Helianthemion*, *Diplotaxion*...). CF99, CG90.

Silene inaperta L. - Més aviat rara a la banda esquistosa (el Bruc, ca n'Aguilera, el Querol...), en llocs pedregallosos i amb poca vegetació, com pradells, erms, camps o talussos. CF99, CG90.

Silene italica (L.) Pers. subsp. **nemoralis** (Waldst. & Kit.) Nyman var. **crassicaulis** (Willk. & Costa) Burn. & Barbey - Força rara als sectors N i CE (can Ribera, capçal de Güells...), en rouredes i alzinars poc densos i en clarianes.

CG90.

Silene latifolia Poir. subsp. **latifolia** - Rara (Miramar, can Soteres, ca n'Aguilera...), en llocs ruderals, com marges de camí, camps o erms. CF99, CG90.

Silene nocturna L. - Molt rara al sector S (el Querol, la Pobla), en camps de secà i erms. CF99, CG90.

Silene nutans L. var. **brachypoda** (Rouy) Cuatrec. - Molt rara a la part àcida (Font Planes, Miramar, Pierola...), en algun alzinar. CF99, CG90.

Silene saxifraga L. - Raríssima a la part calcària (Sant Jaume, Mollons), en fissures ombrívoles (*Saxifragion mediae*). CG90.

Silene vulgaris (Moench) Garcke subsp. **vulgaris** - No gaire freqüent (el Bruc, la Pobla, ca n'Aguilera...), en camps de secà i en algun erm (*Diplotaxion*...). CG80, CG90.

Silybum marianum (L.) Gaertn. - Força rar (marges de l'Anoia, Masets...), en algun herbassar ruderal (*Chenopodietalia muralis*). CG80, CG90.

Sison amomum L. - Més aviat rar (barranc de Castellolí, Masets, ca n'Aguilera...), en herbassars de clarianes ombrívoles i de fondals (*Convolvuletalia*...). CG80, CG90.

Sisymbrium irio L. - Molt rar al sector N (Castellolí, can Solà), en algun herbei ruderal (*Sisymbrium*). CG90.

Smilax aspera L. - Força freqüent (Pierola, Mollons, Fembra Morta...), en alzinars i en altres boscos i bosquines afins (*Quercetalia ilicis*). CG80, CG90.

Solanum dulcamara L. - Al bosc de ribera del marge dret de l'Anoia (280 m), sobre la Pobla. CG80.

Solanum lycopersicum L. - La tomaquera es cultiva als horts, i algun cop es veu naturalitzada en herbassars ruderals de sòls humits (marges de l'Anoia...). CG80, CG90.

Solanum nigrum L. - No gaire freqüent (la Pobla, el Querol, can Ribera, Castellolí...), als cultius d'horta i de secà i en algun herbei ruderal (*Chenopodietalia*...). En general es tracta de la subsp. **nigrum**; CF99, CG80, CG90. Però algun cop (el Bruc...) es troba la subsp. **villosum** (L.) Ball; CG90.

Solanum tuberosum L., **S. melongena** L. - La patatera i l'alberginiera es cultiven als horts de tota la zona.

Solidago virgaurea L. subsp. **virgaurea** - Molt rara (obagues de l'Avellana i de Soterons), en alzinars frescals. CG90.

Sonchus asper (L.) Hill subsp. **asper** - Rar (el Bruc, can Soteres, la Pobla...), en camps i erms. CG80, CG90.

Sonchus maritimus L. subsp. **aquatilis** (Pourr.) Nyman - Raríssim a la part calcària: Masets (380 m), al costat de l'aigua del torrentet. CG90.

Sonchus oleraceus L. - Força freqüent (el Bruc, marges de l'Anoia, Castellolí...),

als conreus d'horta i de secà i en alguns herbeis ruderals (*Polygono-Chenopodietalia...*). CF99, CG80, CG90.

Sonchus tenerrimus L. - Molt comú (la Pobla, Pierola, coll dels Brucs...), sobretot als fruiterars de secà, i també en llocs oberts i eixuts, com ara erms, costers pedregallosos, prats secs... CF99, CG80, CG90.

Sorbus aria (L.) Crantz - Molt rara (obagues de l'Avellana, de Mollons i de les Morelles), en rouredes i alzinars ombrívols. CG80, CG90.

Sorbus domestica L. - Poc freqüent a la part calcària i rar sobre esquists (Güells, Mollons, l'Avellana...), en alzinars frescals i en boscos caducifolis (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.

Sorbus torminalis (L.) Crantz - Rar (l'Avellana, les Morelles...), en algun alzar obac o en altres boscos humits (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG90.

Sorghum halepense (L.) Pers. - Poc comú a la part àcida i rar a la resta (el Querol, el Bruc, la Pobla...), als fruiterars de secà (*Diplotaxion*). CF99, CG90.

Spartium junceum L. - Freqüent a la banda àcida i molt rar sobre calcàries (Miramar, Fembra Morta, el Bruc, Pierola, Mollons...), en brolles, boscos clars, marges de camins i erms diversos. CF99, CG80, CG90.

Spergularia rubra (L.) J. & C. Presl subsp. **rubra** - Força rara a la part esquistosa (ca n'Aguilera, el Bruc...), en llocs oberts i pedregallosos, com marges de camí i erms secs. CG90.

Spiranthes spiralis (L.) F. Chev. - Molt rara (la Pobla, can Soteres, capçal de Margarola), en pinedes poc denses i fenassars. CG90.

Stachys officinalis (L.) Trevisan - Molt rara al sector N (Soterons...), en alzinars ombrívols (Nuet, 1987). CG90.

Stachys dubia L. - Freqüent a la part calcària i més rara a la resta (Mollons, Fembra Morta, coll dels Brucs...), a les brolles, i també en prats secs i boscos clars (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Stellaria media (L.) Vill. subsp. **media** - Força comuna (Masets, can Ribera...), sobretot als horts i també als camps de secà i en herbeis ruderals diversos (*Ruderali-Secalietaea*). CG90.

Stipa bromoides (L.) Dörfler - Raríssima: entre la Fembra Morta i l'Avellana (690 m), al marge de la pista. CG90.

Stipa offneri Breistr. - Relativament freqüent a la part calcària (coll dels Brucs, Mollons...), a les brolles i als prats secs, en sòls rocosos (*Thero-Brachypodion, Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Symphytum tuberosum L. - Molt rar (Güells, can Ribera), al marge de petits torrents, en bosquets de ribera. CG90.

Tagetes minuta L. - Rara (Pierola, Sant Jaume, el Bruc...), en algun camp de secà o erm (*Diplotaxion...*). CG90.

Tamarix africana Poir. - Molt rara: individus aïllats o petits grups a les rieres

de Pierola i de Castellolí i als marges de l'Anoia, en llocs oberts. CG80, CG90.
Tamus communis L. - Força rar (can Ribera, Fembra Morta...), en algun bosquet caducifoli o alzinar frescal. CG90.

Tanacetum cinerariifolium (Trev.) Schultz Bip. - L'hem vist cap a la Rata (250 m), en un marge de camí. CG90.

Tanacetum corymbosum (L.) Schultz Bip. - Força rar (Fembra Morta, Margarola, Mollons...), en boscos clars i brolles. CG80, CG90.

Taraxacum laevigatum (Willd.) DC. s.l. - Molt rar: vora Masets, en un herbei de marge de camí. CG90.

Taraxacum obovatum (Willd.) DC. s.l. - Entre el coll dels Brucs i can Soteres (640 m), en un planell obert i trepitjat. CG90.

Taraxacum officinale Weber s.l. - Bastant rar (Pierola, Güells, Font Planes...), en marges frescals de camins o vora de torrenteres. CF99, CG80, CG90.

Tetragonolobus maritimus (L.) Roth. - Molt rar al sector N (barranc de Castellolí), en herbeis de sòl humit. CG80, CG90.

Teucrium botrys L. - Frequent al sector N i menys a la resta (coll dels Brucs, el Querol, Masets...), en pradells terofítics i també en camps de secà i erms (*Thero-Brachypodium*). CF99, CG90.

Teucrium chamaedrys L. subsp. **pinnatifidum** (Sennen) Rchb. f. - Poc frequent (Mollons, Miramar, Margarola...), en alzinars i també en altres boscos i matollars (*Quercetalia ilicis*...). CF99, CG80, CG90.

Teucrium polium L. subsp. **capitatum** (L.) Arcang. - Força rar a la part calcària (can Soteres, Mollons...), en algun llistonar o prat de jonça (*Rosmarinetalia*...). CG80, CG90.

Teucrium pyrenaicum L. var. **catalaunicum** Sennen - Molt rar al sector N (entre els torrents de Güells i de les Coves; Soterons: Nuet, 1987), en joncedes obagues (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Teucrium scorodonia L. - Bastant rar a la banda esquistosa (Font Planes, Fembra Morta...), en alzinars frescals o boscos caducifolis i en algun marge o clariana forestals. CG90.

Thalictrum minus L. subsp. **pubescens** (DC.) Rouy & Fouc. - A la part calcària (Mollons, la Pobla), en vessants pedregosos ombrívols (Nuet, 1987); globalment, força rar. CG80, CG90.

Thalictrum tuberosum L. - Bastant rar a la part calcària (capçals de Güells i de Margarola, Mollons...), en joncedes, brolles i garrigues de llocs rocallosos i frescals (*Rosmarinetalia*...). CG80, CG90.

Thapsia villosa L. - Poc frequent sobre esquists i molt rara a la part calcària (can Soteres, Miramar, Fembra Morta...), a les brolles i a d'altres llocs oberts (*Cistion*...). CG90.

Thesium humifusum DC. subsp. **divaricatum** (Mert. & Koch) Bon. - Força

rar a la banda calcària (Castellolí, Mollons...), a les joncedes (*Aphyllanthion*). CG80, CG90.

Thlaspi perfoliatum L. - Força rar (Pierola, Castellolí, Masets...), en pradells, camps i erms. CG90.

Thymelaea sanamunda All. - Raríssima a la part calcària: Mollons (Nuet, 1987). CG90.

Thymelaea tinctoria (Pourr.) Endl. subsp. **tinctoria** - Poc freqüent a la zona calcària (coll dels Brucs, Masets, comuna als Mollons), a les brolles (*Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Thymus vulgaris L. subsp. **vulgaris** - Molt freqüent i abundant a la part calcària i menys a la part àcida (el Querol, Mollons, coll dels Brucs...), a les brolles i als prats secs, i també en boscos clars, erms, costers rocallosos, etc. (*Thero-Brachypodietea*...). CF99, CG80, CG90.

Tilia platyphyllos Scop. - Algun peu al bosc de ribera del vessant dret de l'Anoia (270 m), sobre la Pobla. CG80. Nuet (1987) la cita també de Mollons, sota la forma d'una plàntula accidental.

Tordylium maximum L. - Raríssim: vora Capellades. CG90?.

Torilis arvensis (Huds.) Link - La subsp. **arvensis**, freqüent (marges de l'Anoia, can Muset, el Bruc...), en herbassars ruderals més aviat humits i en algun camp (*Convolvuletalia*...); CF99, CG80, CG90. La subsp. **purpurea** (Ten.) Hayek, raríssima: coll dels Brucs (650 m), al marge d'un camí; CG90.

Torilis nodosa (L.) Gaertn. - Molt rara al sector N (Castellolí, Güells), en algun pradell terofític o camp de sembradura. CG90.

Tragopogon dubius Scop. - Rar a la part calcària (la Pobla, can Soteres...), en fenassars i altres herbeis de marge de camí o de camp (*Brachypodion phoenicoidis*...). CG80, CG90.

Tragopogon pratensis L. subsp. **minor** Mill. - Nuet (1987) cita aquest tàxon dels Mollons, però segons Bolòs & Vigo (1995), les mostres extrapirinenques d'aquest grup s'han de referir a *Tragopogon dubius*.

Tragus racemosus (L.) All. - Rar a la banda esquistosa (el Bruc, Pierola...), en camps de secà (*Diplotaxion*). CG90.

Tribulus terrestris L. - Molt rar a la part àcida (el Querol, Pierola), en cultius de secà (*Diplotaxion*). CF99, CG90.

Trifolium angustifolium L. - Freqüent al sector CE i més rar a la resta (el Bruc, la Pobla, can Muset...), en pradells terofítics, camps de secà i erms eixuts. CG80, CG90.

Trifolium arvense L. - Força freqüent a la banda àcida (el Querol, l'Avellana, Pierola...), als pradells terofítics i també en camps de secà, erms i brolles (*Helianthemion*...). CF99, CG90.

Trifolium campestre Schreb. - Força freqüent a la part àcida i més aviat rar a la

resta (Miramar, Fembra Morta, el Bruc, Güells...), en pradells terofítics i en altres llocs oberts: altres prats secs, erms, camps de secà, etc. (*Thero-Brachypodietea*...). CF99, CG90.

Trifolium cherleri L. - Molt rar, encara que localment abundant, al sector CE (Fembra Morta), en pradells de l'*Helianthemion*. CG90.

Trifolium fragiferum L. - Molt rar al sector CW (barranc de Castellolí...), en herbeis de sòls temporalment humits. CG80.

Trifolium glomeratum L. - Poc freqüent a la part àcida (ca n'Aguilera, el Bruc...), als pradells terofítics i en algun erm (*Helianthemion*). CG90.

Trifolium hirtum All. - Rar a la banda àcida (el Querol, l'Avellana, can Ribera...), en pradells terofítics i en algun secà o erm (*Helianthemion*). CF99, CG90.

Trifolium ochroleucon Huds. - Molt rar al sector N (les Morelles, 620 m), en una joncada. CG90.

Trifolium pratense L. - Rar (la Pobla, can Soteres, Font Planes...), en algun fenassar o herbassar frescal. CG80, CG90.

Trifolium repens L. subsp. **repens** - Força rar (Font Planes, font del Ferro, riera de Castellolí...), en algun herbei frescal. CG80, CG90.

Trifolium scabrum L. - Freqüent (l'Avellana, el Querol, coll dels Brucs, can Muset...), sobret en pradells terofítics calcícoles, i també en altres prats secs i en algun erm (*Thero-Brachypodion*...). CF99, CG90.

Trifolium stellatum L. - Molt rar (Font Planes; Castellolí: Prat, 1995), en algun pradell. CG90.

Trifolium striatum L. - Molt rar a la part esquistosa (Fembra Morta, 700 m), en pradells terofítics (*Helianthemion*). CG90.

Trifolium tomentosum L. - Força rar (can Muset, can Soteres, el Bruc...), en erms i pradells de sòl compacte, molt sec a l'estiu. CG90.

Trigonella gladiata Bieb. - Força rara al sector N (can Soteres, Castellolí...), als pradells terofítics (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Trigonella monspeliaca L. - Força rara (el Querol, Font Planes, Castellolí), en pradells terofítics (*Thero-Brachypodietea*). CF99, CG90.

Triticum aestivum L. s.l. - El blat es cultiva en alguns camps de sembradura.

Tulipa sylvestris L. subsp. **australis** (Link) Pamp. - Força rara al sector N (capçal de Güells, 470-600 m), en llistonars sobre codines i brolles (*Thero-Brachypodion*, *Rosmarinetalia*). CG90.

Tussilago farfara L. - Rar al sector N (riera de Castellolí, Roques Blanques...), en sòls argilosos humits almenys temporalment, amb poca vegetació. CG80, CG90.

Typha angustifolia L. - Molt rara a la part calcària (font del Ferro, riera de Castellolí), en llocs entollats o al marge de cursos d'aigua (*Phragmition*). CG80, CG90.

Typha latifolia L. - Rara a la banda calcària: barranc de Castellolí, esparsa als canyissars i a d'altres herbassars helofítics (*Phragmition*). CG80, CG90.

Ulex parviflorus Pourr. - Poc freqüent (can Soteres, Mollons, l'Avellana, Miramar...), a les brolles (*Cistion*, *Rosmarino-Ericion*). CG80, CG90.

Ulmus minor Mill. - Relativament freqüent (Anoia, Masets, can Ribera...), als marges de cursos d'aigua i en fondals, formant petites omedes o fent part d'altres boscos caducifolis o de bardisses (*Quercu-Fagetea*). CG80, CG90.

Umbilicus rupestris (Salisb.) Dandy subsp. **rupestris** - No gaire freqüent a la part àcida (can Ribera, Miramar, ca n'Aguilera...), en fissures de roca no massa assolellades (*Asplenietea*). CG90.

Urospermum dalechampii (L.) F.W. Schmidt - Bastant freqüent a la part àcida i no tant a la resta (el Bruc, la Pobla, Pierola...), en erms, marges de camí, camps abandonats i prat secs. CG80, CG90.

Urospermum picroides (L.) F.W. Schmidt - Molt rar (el Bruc, Masets...), en algun erm o marge de camí. CG90.

Urtica dioica L. - Força rara: marges de l'Anoia, en herbassars higronitròfils. CF99, CG80.

Urtica urens L. - Poc freqüent a la part àcida i rara a la resta (ca n'Aguilera, el Bruc, Masets...), als conreus d'horta (*Panico-Setarion*). CG90.

Valerianella discoidea (L.) Lois. - Més aviat rara a la part calcària (Castellolí, la Pobla...), en pradells terofítics i en algun sembrat (*Thero-Brachypodion*). CG80, CG90.

Valerianella eriocarpa Desv. subsp. **truncata** (Bieb.) Loudon - Molt rara al sector N (Castellolí, 400-460 m), en pradells terofítics (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Velezia rigida L. - Raríssima: sobre ca n'Aguilera (550 m), en un marge de camí. CG90.

Verbascum boerhavii L. - Força rar a la part esquistosa (can Ribera, l'Avellana...), en brolles o marges de camí. CG90.

Verbascum pulverulentum Vill. - Raríssim: can Muset (590 m), al marge d'un camí. CG90.

Verbascum sinuatum L. - Més aviat rar (can Soteres, Masets, el Querol, el Bruc...), en algun fenassar, erm o marge de camí. CF99, CG90.

Verbascum thapsus L. subsp. **montanum** (Schrad.) Bon. & Lay. - Molt rar (Masets, l'Avellana), en marges de camí. CG90.

Verbena officinalis L. - Relativament freqüent (Anoia, barranc de Castellolí, el Bruc...), en herbassars higronitròfils i en algun camp o erm (*Convolvuletalia*). CF99, CG80, CG90.

Veronica agrestis L. - Molt rara (Güells, Masets), en algun pradell o herbei. CG90.

- Veronica anagallis-aquatica** L. subsp. **aquatica** Maire - Molt rara a la part calcària (sota can Solà de la Balma, 600 m), en un bassal temporal al marge del torrent; CG90. Nuet (1987) cita l'espècie de la Riera de Castellolí; CG80.
- Veronica arvensis** L. - Força rara (Castellolí, Font Planes, l'Avellana...), en pradells terofítics (*Thero-Brachypodietea*). CG90.
- Veronica austriaca** L. subsp. **teucrium** (L.) D.A. Webb var. **dubia** (Lapeyr.) O. Bolòs & Vigo - Molt rara (can Soterès, l'Avellana...), en brolles i boscos clars. CG90.
- Veronica hederifolia** L. - Més aviat rara (Masets, can Ribera...), en conreus d'horta i de secà (*Polygono-Chenopodietalia*). CG80, CG90.
- Veronica officinalis** L. - Força rara al sector N (obagues de les Morelles i de Margarola), en rouredes i alzinars frescals i no gaire densos. CG90.
- Veronica persica** Poir. - Poc freqüent (Masets, Castellolí, el Bruc...), als horts i fruiterars de secà (*Polygono-Chenopodietalia*). CG80, CG90.
- Veronica polita** Fries - Relativament freqüent (can Ribera, la Pobla, Masets...), als conreus d'horta i de secà (*Polygono-Chenopodietalia*). CG80, CG90.
- Viburnum lantana** L. - Força rar al sector N (Güells, Soterons), en rouredes i bosquets frescals afins (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.
- Viburnum tinus** L. - No gaire freqüent (can Ribera, Güells, Masets...), als alzinars, rouredes i bosquets afins (*Quercion ilicis*). CG90.
- Vicia benghalensis** L. - Força rara al sector CE (el Bruc, can Ribera), en algun camp o erm. CG90.
- Vicia bithynica** (L.) L. - Molt rara al sector CE (el Bruc, 500 m), en un erm. CG90.
- Vicia cracca** L. subsp. **tenuifolia** (Roth) Bon. & Lay. - Força rara (can Soterès, Fembra Morta), en algun pradell terofític o en marges herbosos de camí. CG90.
- Vicia ervilia** (L.) Willd. - Força rara al sector CW (la Pobla), en camps de sembradura. CG80.
- Vicia faba* L. - Es cultiva, i rarament es veu subspontània en algun camp.
- Vicia hirsuta** (L.) S.F. Gray - Més aviat rara a la part àcida (el Querol, Pierola...), en prats secs i herbeis de marge de camí. CF99, CG90.
- Vicia hybrida** L. - Poc comuna (can Soterès, el Bruc, la Pobla...), en fenassars o altres prats secs (*Brachypodion phoenicoidis*). CG80, CG90.
- Vicia lutea** L. var. **hirta** (DC.) Lois. - Freqüent a la part àcida i molt rara a la resta (el Bruc, el Querol, Castellolí...), en prats terofítics, camps de secà i erms. CF99, CG90.
- Vicia narbonensis** L. - Molt rara al sector N (sota can Soterès; Mollons: Nuet, 1987), en marges de camp o brolles. CG80, CG90.
- Vicia pannonica** Crantz subsp. **striata** (Bieb.) Nyman - Raríssima: de Castellolí a Güells, en marges de camps. CG90.

Vicia peregrina L. - Més aviat rara (el Bruc, Castellolí, Masets...), en sembrats i fenassars. CG80, CG90.

Vicia sativa L. - La subsp. **nigra** (L.) Ehrh., freqüent (Pierola, Sant Jaume, ca n'Aguilera...), als prats terofítics (*Thero-Brachypodietea*); CG80, CG90. La subsp. **sativa**, rara (Castellolí, can Ribera...), en algun camp, segurament resta d'antics conreus; CG90.

Vicia tetrasperma (L.) Schreb. subsp. **gracilis** (Lois.) Hook. - Raríssima al sector N: can Soteres), en una clariana herbosa. CG90.

Vicia villosa Roth - Més aviat rara a la part àcida, en prats secs, erms i herbeis, i representada per tres subspècies: **ambigua** (Guss.) Kerguélen (Miramar, l'Avellana, Pierola), **triflora** (Ten.) O. Bolòs et al. (Font Planes, can Ribera...) i **varia** (Host) Corb. (Pierola...). CG90.

Vinca difformis Pourr. - Bastant rara (can Muset, font d'en Sala...), en algun fondal ombrívol o al marge de camins, potser subspontània. CG80, CG90.

Vinca major L. - Rara (Masets, can Ribera, ca n'Aguilera), al marge de camins ombrívols o torrenteres, potser subspontània. CG90.

Vincetoxicum nigrum Moench - Molt rar al sector N (Soterons...), en matollars i herbeis (Nuet, 1987). CG80, CG90.

Viola alba Bess. subsp. **dehnhardtii** (Ten.) W. Becker - Bastant freqüent (Morelles, Masets, Pierola...), en alzinars, garrigues, rouredes i bosquets afins (*Quercetalia ilicis*...); CG80, CG90. Alguna mostra (de can Soteres) sembla la subsp. **scotophylla** (Jord.) Nyman; CG90.

Viola hirta L. - Força rara (can Soteres, Font Planes), en algun bosc frescal. CG90.

Viola rupestris F.W. Schmidt - Més aviat rara al sector N (Güells, Soterons), en joncedes i brolles (*Rosmarinetalia*). CG90.

Viola suavis Bieb. subsp. **catalonica** (W. Becker) O. Bolòs & Vigo - Rara vora alguna casa o camí (can Ribera, Masets...), segurament introduïda. CG90. En un treball anterior (Carrillo & Ninot, 1979) citàvem *V. suavis* subsp. *sepincola* (Jord.) Becker, però segons l'opinió de l'especialista P. Montserrat les mostres corresponents pertanyen a *V. hirta*.

Viola sylvestris Lam. subsp. **sylvestris** - Força rara (Font Planes, can Soteres, can Ribera), en boscos caducifolis (*Quercu-Fagetea*). CG90.

Viola tricolor L. - La subsp. **arvensis** (Murray) Gaud., rara (el Bruc, Masets, coll dels Brucs...), en camps de secà o pradells terofítics; CG90. La subsp. **minima** Gaud., molt rara al sector S (el Querol, 305 m), en un camp de secà sobre sauló; CF99.

Viola willkommii Roem. - Més aviat rara al sector N (can Soteres, Güells, Soterons...), en boscos de roures o de *Pinus nigra* (*Quercion pubescenti-sessiliflorae*). CG80, CG90.

Vitis vinifera L. - La vinya es cultiva una mica per tot arreu; a més, es veuen rebrots de ceps bords (*Vitis rotundifolia*...) en antics camps, ara ocupats per brolles o prats secs. CF99, CG90.

Vulpia ciliata Dum. - Freqüent (can Soteres, ca n'Aguilera, Pierola...), en pradells terofítics i en algun erm eixut (*Helianthemion*, *Thero-Brachypodion*...). CG90.

Vulpia muralis (Kunth) Nees - Més aviat rara a la part esquistosa (ca n'Aguilera, l'Avellana, el Bruc), als pradells terofítics (*Helianthemion*). CG90.

Vulpia myuros (L.) C.C. Gmel. - Més aviat rara a la banda esquistosa (ca n'Aguilera, el Bruc, l'Avellana), als pradells terofítics (*Helianthemion*). CG90.

Vulpia unilateralis (L.) Stace - Molt rara al sector N (can Soteres, Güells), als pradells terofítics (*Thero-Brachypodion*). CG90.

Xanthium echinatum Murray subsp. **italicum** (Moretti) O. Bolòs & Vigo - Comú als marges de l'Anoia i molt rar a la resta, en herbassars nitròfils de llocs exundants a l'estiu o a d'altres comunitats ruderals (*Bidention*, *Chenopodietalia*). CF99, CG80, CG90.

Xanthium spinosum L. - Bastant rar (el Bruc, el Forn, el Querol...), en herbassars ruderals eixuts (*Chenopodion muralis*). CF99, CG80, CG90.

Xeranthemum inapertum (L.) Mill. - Força rar al sector N (can Muset, coll dels Brucs...), en pradells terofítics (*Thero-Brachypodion*). CG90.

SÍNTESE FLORÍSTICA

En el catàleg precedent es recullen en total 913 espècies; com que algunes s'hi troben representades per diverses subespècies, si considerem el nivell de subespècie, hi ha 950 tàxons diferents. D'aquest total, per tal de fer-ne algunes consideracions fitogeogràfiques, és convenient no prendre en consideració alguns col·lectius, que corresponen en conjunt a les espècies que al catàleg no van en lletra negreta. Per començar, hi ha cinc espècies que estrictament es troben fora de la zona, encara que a tocar d'un dels límits; són plantes pròpies de boscos humits (*Arum italicum*, *Tilia platyphyllos*, *Acer campestre*, *Solanum dulcamara* i *Mercurialis perennis*), presents al marge dret de l'Anoia, que s'esmenten pel seu interès fitogeogràfic. També hi ha una espècie aparentment desapareguda, que cal descomptar: *Dryopteris filix-mas*. En un altre aspecte, cal treure les 26 espècies cultivades (com són *Eucalyptus camaldulensis*, *Allium sativum* o *Helianthus annuus*; a més, tampoc no s'han recopilat eshaustivament); i també 19 que només s'hi troben de manera espontània (com ara *Agave americana*, *Onobrychis viciifolia* o *Lonicera japonica*). A més, hi ha tres híbrids que no comptabilitzem, ja que també hi ha els progenitors. Amb tot això, queden 897 tàxons, que corresponen a 860 espècies. En l'aspecte sistemàtic, entre aquests tàxons hi ha 17 pteridòfits (l'1,9 %), 8 gimnospermes (el 0,9 %) i la gran majoria

(872, el 97,2 %) són angiospermes.

La zona estudiada es pot qualificar de força diversa florísticament, tenint en compte la seva mida no gaire gran (58 km²) i el desnivell moderat (en total, 520 m) que no permet el desenvolupament de cap altre estatge que el basal, de caràcter mediterrani. Un nombre quasi coincident de tàxons es troba al massís de les Gavarres (Juanola & Vilar, 1998), que és també una àrea de baixa muntanya mediterrània, amb el mateix desnivell (537 m), però sis vegades més extensa (350 km²). El quadrat UTM de 10 km de costat de la Llacuna, zona també enterament mediterrània i amb el mateix desnivell (540 m) conté en els seus 100 km² 680 espècies (Bolòs & Masclans, 1990; Aragay et al., 1996), ben per sota de les 859 de la Fembra Morta. Un altre exemple comparable, el Parc de Monte Sole, a Bolònia (Alessandrini & Palazzini, 1996), amb la mateixa extensió (60 km²) però amb força més desnivell (725 m), excedeix molt poc la diversitat florística de la Fembra Morta, ja que conté 929 tàxons, tot i que s'hi troben ben representats dos estats, el basal (amb vegetació mediterrània) i el submontà (força centroeuropeu). I la muntanya de Montserrat, contigua a la nostra zona d'estudi i reputada de molt rica florísticament, de fet conté un 25 % més d'espècies, 1149; però tot i que és una mica més petita (45 km²) abraça un desnivell el doble que el de la Fembra Morta (uns 1100 m), de manera que conté un estatge submontà ben desenvolupat per sobre del basal.

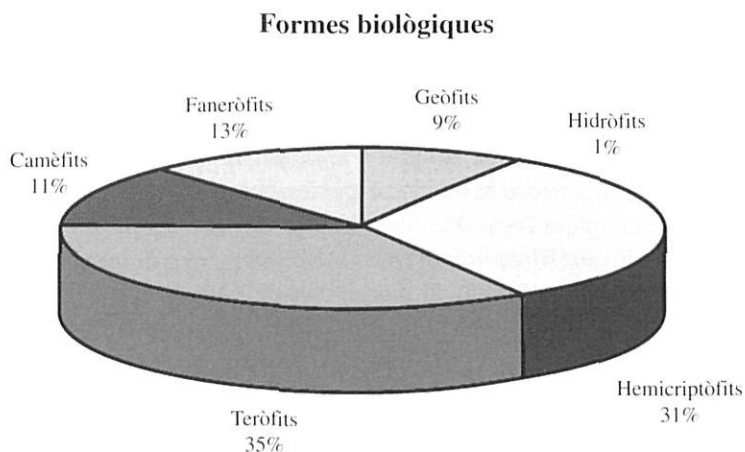

Figura 2. Esquema de la proporció de formes biològiques de la flora de la Fembra Morta.

Del conjunt de plantes de la Fembra Morta, tenint en compte la seva forma biològica, el grup més important és el de les plantes anuals (o teròfits, un 35 %), herbes des de molt menudes a grans, que completen el cicle vital en menys d'un any, molts en pocs mesos; abunden sobretot en llocs oberts i eixuts a l'estiu, com ara prats i pradells, erms i també llocs ruderals i camps de conreu. El segon grup, el dels hemicriptòfits (un 31 %) està format per herbes de vida més llarga, com són moltes plantes de prats i boscos. Segueixen, amb percentatges força més baixos i semblants entre ells, les plantes llenyoses relativament grosses, arbres i arbusts en conjunt (faneròfits), les petites mates (camèfits) i les herbes que tenen sota terra bulbs, tubercles o altres òrgans de resistència (geòfits). Aquest espectre és molt semblant al de les Gavarres (Juanola & Vilar, l.c.) i al d'altres àrees similars; sempre hi destaca en primer lloc el grup dels teròfits, tret netament mediterrani i, a poca distància, el dels hemicriptòfits; grup més aviat de caràcter eurosiberià que indica, a la Fembra Morta, una tendència humida.

Elements corològics

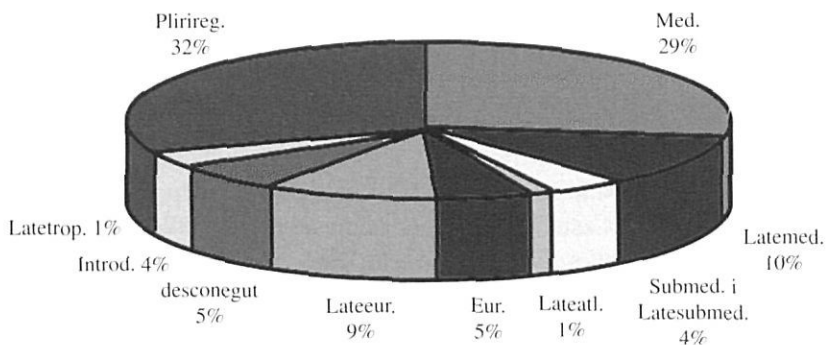

Figura 3. Esquema fitogeogràfic de la flora de la Fembra Morta, amb els diferents elements corològics que la componen.

En l'aspecte fitogeogràfic, i seguint Bolòs et al. (1993), un 29% de la flora està format per plantes de distribució netament mediterrània (eumediterrània), i un 10% són plantes centrades en aquesta mateixa regió, si bé secundàriament es troben també en d'altres (latemediterrànies). En total, doncs, el 39% de les plantes són aproximadament mediterrànies. Entre aquest col·lectiu, s'hi troben les principals espècies dominants en el paisatge seminatural: *Pinus halepensis*, *P. pinea*, *Rosmarinus officinalis*, *Quercus ilex*, *Cistus monspeliensis*, *Brachypodium retusum*.... Les plantes eurosiberianes (o centroeuropees) en sentit ampli, però

sense incloure les submediterrànies, fan un 14%; es tracta d'un col·lectiu notable, però en bona part representat per poblacions restringides a indrets molt puntuals, especialment frescals: *Pinus sylvestris*, *Doronicum pardalianches*, *Sanicula europaea*... Entremig, queden les plantes submediterrànies, un 4%, relativament importants a les zones calcàries obagues (sector N): *Buxus sempervirens*, *Coronilla emerus*, *Quercus humilis*... De la resta, destaca un 32% de tàxons pluriregionals, de significació biogeogràfica poc precisa o ambivalent (ahora mediterrània i atlàntica, holàrtica en general, etc.). I encara queden algunes plantes introduïdes, d'origen divers o desconegut, les quals es concentren, i poden arribar a ser importants, als ambients més humanitzats, com ara conreus i erms.

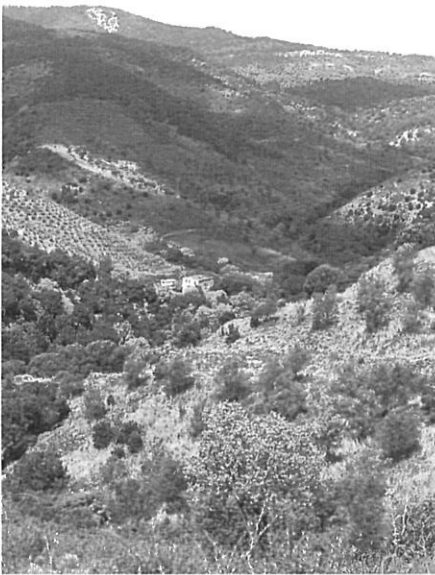
De les plantes que es troben a la Fembra Morta, la majoria són esperables en una àrea de baixa muntanya mediterrània d'aquestes característiques, però algunes destaquen per un o altre aspecte corològic. Unes, perquè són plantes pròpies de contrades més septentrionals o de muntanya humida, com ara *Chamaecytisus supinus*, *Doronicum pardalianches*, *Ramonda myconii*, *Sedum telephium* subsp. *maximum*, *Sarothamnus scoparius* i *Vicia pannonica* subsp. *striata*. Altres són plantes relativament termòfiles, freqüents més cap al litoral o més cap al sud i molt rares cap a l'interior o cap al nord, com per exemple *Ampelodesmos mauritanica*, *Brassica fruticulosa*, *Cheilanthes maderensis*, *Gastridium ventricosum*, *Helichrysum italicum* subsp. *serotinum*, *Notholaena marantae* i *Stipa bromoides*. També hi ha espècies freqüents cap a la depressió de l'Ebre, que atenyen a l'àrea de Castellolí localitats relativament extremes cap al litoral, com són *Artemisia herba-alba*, *Convolvulus lineatus*, *Euphorbia minuta*, *E. nevadensis* subsp. *aragonensis*, *Hedysarum confertum*, *Linaria glauca* subsp. *aragonensis*, *Ononis fruticosa* i *Velezia rigida*. El fet que la majoria de muntanyes del sector Catalanídic central siguin calcàries, fa que diverses plantes acidòfiles es trobin a la Fembra Morta de manera bastant isolada; és el cas de *Filago arvensis*, *Genista monspessulana*, *Trifolium cherleri*, *T. hirtum*... i d'*Adenocarpus telonensis*, localment molt abundant. També hi destaquen com a localitats isolades algunes espècies simplement muntanyenques, com ara *Anthericum liliago*, *Geum sylvaticum*, *Potentilla hirta* i *Saponaria glutinosa*. Finalment, com a plantes rares en general, almenys a la part central de Catalunya, esmentariem *Alkanna lutea*, *Anogramma leptophylla*, *Asphodelus cerasiferus*, *Avellinia michelii*, *Draba muralis*, *Fritillaria pyrenaica* subsp. *boissieri*, *Gastridium ventricosum*, *Hieracium anchusoides* subsp. *tolochense*, *Juncus pygmaeus*, *Peucedanum alsaticum* subsp. *venetum*, *Polycnemon arvense* subsp. *majus* i *Sedum caspitosum*; algunes orquidàcies, com *Cephalanthera damasonium*, *Epipactis atrorubens* subsp. *parviflora*, *Ophrys insectifera* i *Orchis ustulata*; i tres espècies

d'*Orobanche*: *O. artemisiae-campestris* subsp. *santolinae*, *O. clausonis* i *O. teucrii*. D'entre les espècies introduïdes, quasi totes instal·lades en ambients antropitzats, criden l'atenció *Chrozophora tinctoria* i *Cnicus benedictus*, antigament cultivats com a plantes tinctories i avui molt rars; també *Crepis bursifolia* i *Senecio inaequidens*, presumptament arribats fa menys de dos o tres anys; i *Euphorbia nutans*, *Phytolaca americana*, *Robinia pseudacacia* i *Opuntia vulgaris*, aquesta força ben establerta en hàbitats seminatural.

BIBLIOGRAFIA

- ALESSANDRINI, A. & M. PALAZZINI CERQUETELLA (1996) La diversità florística del parco regionale di Monte Sole (Bologna, Emilia-Romagna). *Arch. Geobot.*, 2(2): 143-155.
- ARNOLD, J.E. (1981) Notas para una revisión del género *Ophrys* L. (Orchidaceae) en Cataluña. *Collect. Bot.*, 12: 5-61.
- ARAGAY, E., I. BUSQUET, A. CERVI & A.M. ROMO (1996) Addicions a la flora de la Llacuna. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 63: 105-106.
- BOLÒS, O. DE (1967) Comunidades vegetales de las comarcas próximas al litoral situadas entre los ríos Llobregat y Segura. *Mem. R. Acad. Cien. Art. Barcelona*, 724:1-269.
- BOLÒS, O. DE (1996) Contribució al coneixement de la vegetació del territori Auso-segarric. *Mem. R. Acad. Cien. Art. Barcelona*, 930: 3-128.
- BOLÒS, O. DE & M. MASCLANS (1990) Plantes vasculares del quadrat UTM 31T CF79 la Llacuna. *ORCA: Catàlegs florístics locals*, 3. IEC. Barcelona.
- BOLÒS, O. DE & J. VIGO (1979) Observacions sobre la Flora dels Països Catalans. *Collect. Bot.*, 11: 25-89.
- BOLÒS, O. DE & J. VIGO (1984, 1990, 1995) *Flora dels Països Catalans*, vol. I, II & III. Barcino. Barcelona
- BOLÒS, O. DE, J. VIGO, R.M. MASALLES & J.M. NINOT (1993) *Flora Manual dels Països Catalans*, 2 ed. Pòrtic. 1247 pp. Barcelona.
- CANYELLAS, J. (1997) Les orquídiades de la comarca de l'Anoia. *Miscellanea aqualatensis*, 8: 341-397. Igualada.
- CARRILLO, A. & J.M. NINOT (1979) Notes florístiques del massís de la Fembra Morta. *Fol. Bot. Misc.*, 1: 19-24.
- CASTROVIEJO, S. et al., eds. (1986-1998) *Flora iberica*, vol. I, II, III, IV, V, VI & VIII. CSIC. Madrid.
- JUANOLA, M. & L. VILAR (1998) La flora vascular del massís de les Gavarres. *SCIENTIA gerundensis*, 23: 73-108.
- LLENSA DE GELCÉN, S. (1955) *Consideracions sobre la Flora i la Vegetació dels encontorns d'Igualada*. C.E.C.I. Igualada.

- NUET, J. (1981) Notes florístiques sobre la muntanya dels Mollons (Anoia). *Collect., Bot.*, 12: 139-146.
- NUET, J. (1987) *Flòrula vascular de la muntanya dels Mollons (La Pobla de Claramunt, Anoia)*. Dalmau. 192 pp. Barcelona.
- NUET, J. & J.M. PANAREDA (1991-3) *Flora de Montserrat*, vol. I, II & III. Publ. Abadia de Montserrat. Barcelona.
- PRAT, J.M. (1995) Catàleg florístic d'Igualada i el seu entorn. *Miscellanea aqualatensis*, 7: 215-251. Igualada.
- QUADRADA, R.V. (1997) *Saponaria glutinosa* Bieb. i *Opuntia vulgaris* Mill. a l'Anoia (Barcelona). *Bull. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 65: 44.
- SÁEZ, L. (1997). Atlas pteridològic de Catalunya i Andorra. *Acta Bot. Barc.*, 44: 39-167.
- TUTIN, T.G. et al. (eds.) (1964-1980) *Flora Europaea*, vol. I-V. Cambridge University Press.

Can Ribera i Roques Blanques (1977)

Tulipa sylvestris subsp. australis

Brolla d'estepes (Cistus) al sector CE

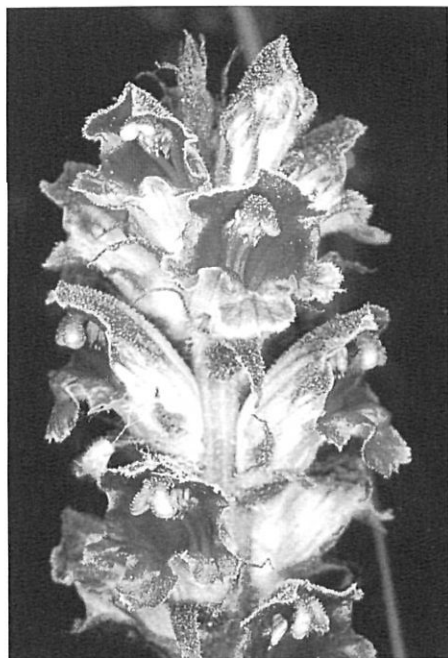
Epipactis helleborine subsp. tremolsii

Epipactis parviflora

Opuntia vulgaris

Orobanche gracilis

Saponaria glutinosa